TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 23 (1686) 1982 BIRŽELIS-JUNE 3 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Kaltininkų jieškant

Kanados vidaus reikalų ministeris R. Kaplanas pareiškė savo kalboje žydų bendruomenei Toronte, kad Kanados vyriausybė neketina jieškoti vadinamųjų karo nusikaltėlių bei jų bausti teisminiu keliu. Tai sukėlė nepasitenkinimą žydų bendruomenėje, kurios organizacijos jau eilė metų daro spaudimą į Kanados vyriausybę. Anksčiau tai buvo skelbta ir spaudoje, kad, minėtų organizacijų nuomone, Kanadoje gyvena apie 1000 karo nusikaltėlių, dalyvavusių žydų naikinime įvairiuose kraštuose. Esą atėjęs laikas juos surasti ir atitinkamai nubausti. Tai ypač ryškiai buvo pabrėžiama ryšium su filmo "Holocaust" rodymu. Anuo metu atrodė, kad ir Kanados vyriausybė imsis panašaus proceso, kaip ir JAV-bių teisingumo ministerija, juoba, kad tai linkmei palankų pareiškimą padarė ir teisingumo ministeris J. Chretien. Po ilgesnio svyravimo pagaliau dabartinė Kanados vyriausybė pasisakė prieš tokį užmojį, remdamasi motyvu, kad ši valstybė neturi tam atitinkamos teisinės mašinerijos, kad esama teisinė santvarka to negali daryti. Tai išmintingas sprendimas, nes vadinamų karo nusikaltėlių jieškojimo procesas Kanadoje, kur gyvena tiek daug įvairių tautybių, sukeltų naują antagonizmą, kliudytų sugyvenimą ir sukeltų daug kitų problemų.

KITAIP YRA JAV-se, kur iki 1975 metų buvo manoma, kad žydų bendruomenės pageidavimas vyriausybei imtis nusikaltėlių medžioklės nepraeis. Šiandieną matome, kad minėtasis pageidavimas buvo pakankamai stiprus, ir vyriausybė paskyrė net du milijonus dolerių karo nusikaltėlių jieškojimo įstaigai. Jinai jau turi sudariusi ilgą nusikaltėlių sąrašą, kuriame yra ir kelios lietuvių pavardės, šalia visos eilės kitų tautybių pavardžių. Iki šiol vieniems pavyko laimėti bylas teismuose, kiti laukia savo eilės. Pralaimėjusiems ateiviams gresia pilietybės atėmimas ir deportacija. Be to, tai reiškia moralinį asmens pasmerkimą ir nepaprastai dideles išlaidas, organizuojant savo gynybą. Kaltintojus apmoka JAV-bių iždas, o kaltinamasis turi pats pasirūpinti lėšomis bei gynėjais. Todėl nenuostabu, kad įvairios tautinės grupės yra sudariusios savo komitetus padėti paskirų asmenų gynybai. Tai daryti verčia ypač ta aplinkybė, kad JAV-bių teisingumo ministerija 1980 m. yra sudariusi specialią sutartį su Sov. Sąjungos teisingumo ministerija karo nusikaltėlių jieškojimo reikalu. Šiuo kanalu Sov. Sąjunga pasiekia sau nepalankią išeiviją, įsikūrusią JAV-se. Sovietų pareigūnai pristato medžiagą amerikiečių įstaigai, dažnai falsifikuotą, nes tai puiki proga sovietams dar kartą suduoti smūgį antisovietinei išeivijai. Į tokią medžiagą įtraukiami net įstaigų tarnautojai, dirbę vokiečių okupacijos metais.

VISŲ PIRMA reikia stebėtis amerikiečių neapdairumu, kurį puikiai pademonstravo pastaruoju metu garsusis baptistų pamokslininkas Billy Graham. Tada, kai dabartinė JAV vyriausybė rodo kietą ranką Sov. Sąjungos atžvilgiu karinėje ir politinėje srityje, darosi keista JAV laikysena vidaus gyvenime. Čia tiesiai pataikaujama Sov. Sąjungai, jieškančiai priemonių sunaikinti antisovietinę išeiviją. Sovietai žino ko jieško, bet ar žino amerikiečiai? Galbūt jie mano, kad tuo būdu pasitarnauja teisingumui. Deja, vykdydami sovietų užmojus, jie pasitarnauja priešingam tikslui, būtent, sovietiniam interesui, pridengtam kilniu motyvu. Amerikiečiai nepagalvoja, kad šiuo atveju kaltintojai gali būti nemažiau kalti už kaltinamuosius. Taip, yra žinoma, kad žydų naikinime II D. karo metu, šalia okupantų nacinių vokiečių, dalyvavo ir kitų tautybių paskiri žmonės. Jie yra nusikaltėliai, bet nemažesni nusikaltėliai yra sovietiniai valdovai, kurie naikino lietuvius, latvius, estus ir kitus. Kodėl JAV-bės nejieško tokių, kurie žudė baltiečius II D. karo metu, o dabar gyvena JAV-se? Kodėl žydų naikinimas yra nusikaltimas, baudžiamas net ir po 40 metų, o baltiečių, ukrainiečių ir kitų tautų naikinimas jau nebelaikomas nusikaltimu? Čia tad ir suklumpa nusikaltėlių jieškojimo teorija. Toks vienašališkumas ir yra ne kas kita kaip neteisingumas.

Po ilgos žiemos vešliomis gėlėmis pražydęs pavasaris Kanadoje — Nuotr. Vyt. Maco

"LKB Kronikai" dešimt metų

Rašo to pogrindinio leidinio redakcija dešimtmečio sukakties proga

Kodėl atsirado "LKB Kronika"?

Lygiai prieš 10 metų, t. y. 1972 m. kovo 19 d. pasirodė pirmasis "LKB Kronikos" numeris. Tai buvo labai kuklus leidinėlis, nutaręs informuoti Tėvynę ir pasaulį apie Lietuvos tikinčiųjų diskriminaciją ir pastangas išsikovoti religinės laisvės minimumą. Kodėl ji pasirodė 1972 metais?

Stalino represijos prieš Katalikų Bažnyčią ilgam laikui sukūrė pasyvumo atmosferą kunigijos tarpe. Bažnytinė hierarchija buvo įsitikinusi, kad "prieš vėją nepapūsi", ir klusniai vykdė visus sovietinės valdžios reikalavimus, o partijos viršūnės planavo vis greitesnį Bažnyčios likvidavimą. Septintame dešimtmetyje už menkiausią "prasižengimą" prieš slaptas sovietinės valdžios instrukcijas kunigams būdavo uždraudžiama eiti pareigas: kunigų seminarija buvo tiek suvaržyta, jog kasmet galėdavo priimti vos 5 kandidatus. Religijų reikalų tarybos įgaliotinis jautėsi esąs "caras ir dievas", galįs terorizuoti kunigus ir ordinarus.

Tuo pačiu metu Lietuvos kunigų tarpe vis labiau brendo mintis, jog negalima sėdėti susidėjus rankas, nes sovietinė valdžia visus uždusins. Ką daryti? Atsakymą davė Maskvos disidentai, drąsiai išstodami su savo idėjomis, pareiškimais, knygomis ir leidiniais. Tai buvo pirmas prisikėlimo varpo dūžis, pažadinęs daugelį iš baimės letargo ir šaukiantis: gana tamsos ir miego! Reikia kovoti, reikia sovietinės valdžios nusikaltimus prieš Bažnyčią ir tikinčiuosius išvilkti į šviesą — tegul visas pasaulis pamato tironiją, o gal šviesoje bus nepatogu daryti niekšybes.

1968 m. kunigai pradėjo protestuoti prieš Kauno kunigų seminarijos suvaržymą. Sovietinė valdžia į kunigų pareiškimus reagavo tik represijomis: KGB tardymais, pašalinimais iš kunigiško darbo ir net teismais. Vienas po kito už kunigiškų pareigų atlikimą (vaikų katekizaciją) buvo nubausti kunigai — kun. Antanas ŠEŠKEVIČIUS, kun. Juozas ZDEBSKIS ir kun. Prosperas BUBNYS. Šie teismai buvo paskutinis ir svarbiausias impulsas kuo greičiau pradėti leisti pogrindinį leidinį.

"LKB Kronikos" pradžia

1971 m. prasidėjo svarstymai, koks turėtų būti leidinys, kaip jį paruošti, kaip padauginti ir t. t. Pirmajame variante leidinys turėjo būti panašus į vėliau pasirodžiusį "Dievas ir tėvynė". Net pavadinimą turėjo — "Vivos voco!" (Gyvuosius šaukiu). Jo tikslas turėjo būti — žadinti katalikų sąmoningumą, kelti iš susnūdimo, raginti kovoti už Dievo, Bažnyčios ir tikinčiųjų teises. Pagaliau apsistota prie minties, jog iškalbingiausia yra faktų kalba. Tai nulėmė ir pavadinimą — "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika".

Pirmajam numeriui medžiagos buvo. Iškilo klausimas, kaip toliau rinkti persekiojimo faktus, kad KGB leidinio nesunaikintų pačioje jo užuomazgoje. Pradžioje sunkenybių buvo daug, bet, kai "LKB Kronika" pradėjo plisti po Lietuvą, tikintiesiems apie ją sužinojus per radiją, vis daugiau medžiagos pasiekdavo redakciją. "LKB Kronika" būdavo perrašinėjima rašomąja mašinėle, dauginama elektrografiniu būdu ir platinama per pačius patikimiausius asmenis, o iš jų į redakciją plaukė vis daugiau ir daugiau informacijos.

Byla "LKB Kronikai"

Kai tik "LKB Kronika" pradėjo plisti po Lietuvą, ji pateko ir į KGB rankas. 1972 m. liepos 5 d. jai buvo užvesta byla nr. 345, kuri dar neužbaigta iki šiolei. Nuo bylos nr. 345 buvo atskirta daug kitų bylų, kurios lietė "LKB Kronikos" dauginimą bei platinimą. Siekdama likviduoti "LKB Kroniką", KGB įvykdė daugybę kratų. Per 10 metų už "LKB Kronikos" dauginimą ir platinimą buvo nubausti šie asmenys:

1.Petras Plumpa-Pluiras — suimtas 1973 m. ir nuteistas 8 m. laisvės atėmimo (griežto režimo); 2. Juozas Gražys — suimtas 1974 m. ir nuteistas 3 m. bendro režimo; 3. Virgilijus Jaugelis — 1974 m. ir nuteistas 2 m.; 4. Jonas Stašaitis — 1973 m., nuteistas 1 m.; 5. Povilas Petronis — 1973 m., nuteistas 4 m. (griežto režimo); 6. Nijolė Sadūnaitė — 1974 m., nuteista 6 m. (3 m. griežto rež. ir 3 m. tremties); 7. Sergiejus Kovaliovas — 1974 m. ir nuteistas 10 m. (7 m. griežto režimo ir 3 m. tremties); 8. Vladas Lapienis — 1976 m. ir nuteistas 5 m. (3 m. grież. režimo ir 2 m. tremties); 9. Jonas-Kastytis Matulionis — 1976 m., išbuvęs KGB izoliatoriuje 9 mėn. ir nuteistas 2 m. lygtinai; 10. Ona Pranskūnaitė — 1977 m., nuteista 2 m. (bendr. režimo); 11. Ona Vitkauskaitė — 1980 m., nuteista

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

POPIEŽIUS JONAS-PAULIUS II SAVO ISTORINĘ VIEŠNAGĘ Britanijoje pradėjo jau tradiciniu žemės pabučiavimu Gatwicko orauostyje prie Londono. Jis pabrėžė, kad tai yra pirmas Romos vyskupo apsilankymas šioje šalyje visoje Katalikų Bendrijos istorijoje. Pagrindinis dėmesys viešnagės metu teko dviem temom — karo tarp Argentinos ir Britanijos užbaigimui, ryšių atstatymui bei vienybės sugrąžinimui tarp katalikų ir anglikonų. Tas skilimas karaliaus Henriko VIII dėka įvyko 1534 m. Pirmąsias Mišias Jonas-Paulius II laikė Londono katalikų Westminsterio katedroje. Jis taipgi Buckinghamo rūmuose aplankė karalienę Elzbietą, kuri yra laikoma oficialia Anglikonų Bendrijos vadove. Su ja popiežius Jonas-Paulius II jau anksčiau buvo susitikęs Vatikane. Buckinghamo rūmuose, atrodo, buvo paliestas karas dėl Falklando salų, nes jo veiksmuose dalyvauja ir princas Andrius kaip malūnsparnio pilotas. Atsisveikindamas su Elzbieta, Šv. Tėvas pareiškė viltį, kad Dievas globos tą jos 22 metų amžiaus sūnų. Įspūdingas buvo Jono-Pauliaus II susitikimas su anglikonų vadais bei kitų religinių grupių atstovais Kanterburio anglikonų katedroje. Ekumeninėse pamaldose dalyvavo Kanterburio arkiv. R. Runcie. Katedros sode jis ir Jonas-Paulius II pasirašė viešą įsipareigojimą siekti vienybės atstatymo tarp Katalikų ir Anglikonų Bendrijų. Pačioje katedroje Jonas-Paulius II, sveikindamasis su anglikonų vyskupais, pasikeitė broliškais pasibučiavimais į žandus. Į akis krito senukas anglikonas, kažką šnibždėjęs Jonui-Pauliui II į ausį, jį pabučiavęs net du kartus. Kanterburis su savo katedra yra laikomas pagrindine Britanijos anglikonų tvirtove. Šiltas Jono-Pauliaus II sutikimas gali turėti didelės įtakos ateities ryšiams tarp katalikų ir anglikonų. Viešnagės metu Jonas-Paulius II lankėsi devyniuose Britanijos miestuose, kalbėdamas daugiausia taikos, krikščionių vienybės klausimais, kartais paliesdamas ir pasaulyje šiuo metu siaučiantį nedarbą. Birželio 10 d. popiežius Jonas-Paulius II lankysis Argentinoje.

Karo veiksmai

Argentinos aviacija praėjusią savaitę nuskandino britų naikintoją "Coventry", padegė transportlaivį "Atlantic Conveyor", gabenusį "Harrier" naikintuvus bei kitą karinę medžiagą, kurios nemažą dalį pavyko išgelbėti. Daug nuostolių turėjo Argentinos lakūnai, dėl savo drąsos gerbiami net ir Britanijoje. Rytinėje Falklando saloje britų parašiutinnkai ir marinai iš savo prietilčio San Carlos vietovėje, vakarinėje salos dalyje, pradėjo žygį į rytinėse pakrantėse esančią salų sostinę Port Stanley, kur yra apie 7.000 argentiniečių karių. Pakeliui buvo užimta Port Darwino vietovė ir Goose Green, kur yra pakilimo bei nusileidimo takai lėktuvams. Britų duomenimis, nelaisvėn patekusių argentiniečių skaičius jau peržengė 1.400. Kautynėse žuvo 12 britų karių, įskaitant ir Goose Green užėmimui vadovavusį plk. ltn. H. Jones, buvo sužeista 30. Prie Port Stanley artėjama dviem grupėm iš šiaurės ir pietų. Galimas dalykas, bus iškelta ir trečioji grupė, kuriai yra pakankamai karių laivuose. Prarastiems karo laivams pakeisti Britanija jau atsiuntė 10 naikintojų ir fregatų. Vieną savo fregatą "Canterbury" Britanijai paskolino N. Zelandija pakeisti britų laivui Indijos vandenyse.

Posėdžiavo seimas

Varšuvoje posėdžiavęs Lenkijos seimas valstybės tarybon įjungė buvusį kompartijos vadą S. Kanią, lig šiol neturėjusį jokių pareigų. Iš tarybos buvo pašalintas prieš karo stovį nusiteikęs katalikų atstovas R.Reiffas ir kietos linijos atstovas W. Krušekas. Gen. W. Jaruzelskio režimas L. Walensą iš XVIII š. rūmų prie Varšuvos perkėlė į pietryčių Lenkijos Przemyslo vietovę, kuri yra tik 14 km atstume nuo Sovietų Sąjungos sienos. Ten 1953 m. buvo izoliuotas ir kompartijos nemalonėn patekęs kardinolas S. Wyszynskis. Jo mirties metines Varšuvos gyventojai prisiminė Viktorijos aikštėje iš gėlių ant grindinio padarytu kryžiumi toj vietoj, kur laidotuvių pamaldose buvo pastatytas jo karstas.

Pakeitė vadus

J. Andropovas, 15 metų vadovavęs sovietų KGB saugumo organizacijai, staiga buvo pakeltas į sekretorius kompartijos politbiure. Nauju KGB viršininku buvo paskirtas V. Fedorčiukas, nuo 1970 m. vadovavęs KGB skyriui Ukrainoje. Spėjama, kad J. Andropovo paaugštinimas politbiure gali būti susietas su jo kandidatūra į pasenusio ir negaluojančio L. Brežnevo įpėdinius. Rimčiausiu jo varžovu yra laikomas K. Černenka, kurį remia pats L. Brežnevas.

KANADOS ĮVYKIAI

Pašto vadovybę pertvarkius

Spauda skeptiškai sutiko valdinės Kanados pašto bendrovės naujojo direktoriaus M. Warreno paskelbtą nutarimą, kad augštiesiems pašto pareigūnams šiemetinis atlyginimas bus padidintas tik 5%, o jis pats iš viso atsisakąs betkokio padidinimo. M. Warrenas direktoriaus pareigas pradėjo 1981 m. spalio 16 d. Dienraštis "The Toronto Star" primena skaitytojams, kad jo alga šiemet jau buvo padidinta už 1981 m. 7,9%, nors tais metais jis tebuvo dirbęs pustrečio mėnesio. Liūdniausia, kad niekas nežino metinės M. Warreno algos. Kanados valdžia neskelbia savo bendrovių vadovų atlyginimo, o jis pats atsisako tai padaryti. Spėjama, kad M. Warreno metinė alga yra $125.-150.000. Viceprezidentų eiles jis padidino iš Kvebeko "Nordair" orinio susisiekimo bendrovės pasikviestu direktorium Andre Lizotte, kuriam taip pat reikės didelės algos. Naujasis M. Warreno talkininkas yra paskelbtas vykdomuoju pašto vicepirmininku, kuriam teks tvarkyti visus pagrindinius pašto bendrovės veiksmus. Šiemetinis atlyginimų padidinimas 5% palies tik apie 25 pašto pareigūnus. Tad praktiškai sutaupyta suma nebus didelė visų išlaidų mastu.

M. Warrenas, pradėdamas darbą, buvo įsipareigojęs pašto deficitą pašalinti iki 1986 m. Tai, žinoma, nelengvas uždavinys, kai 1981 m. deficitas

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje:

Kaltintojų jieškant
Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybių laikysena
"LKB Kronikai" dešimt metų
Pogrindžio laikraštis apie savo kovas ir laimėjimus
Kaip sugrius Sovietija?
Dr.Aleksandro Štromo knyga apie Sov. Sąjungos ateitį
Baltijos valstybės ir Amerika
Svarstant Amerikos vaidmenį Baltijos valstybių okupacijoje
Tarp Maskvos ir Jaltos
Įvykiai ir jų aiškinimas, žiūrint iš kitos pusės
Kas sunaikino Plungės žydus?
Abejotinos vertės pastaba knygelėje apie Plungę
Nesėkmingi vienybės siekimai
Pranešimas apie Britanijos lietuvių suvažiavimą Londone
Išeivijos rašytojų žodis
Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažavimo pasisakymas
"Nemarus mirtingasis"
Monografija apie Lietuvos Kankinį arkiv. Teofilių Matulionį
Priekaištai ar priekabės?
Prof. A. Maceina atsako rašytojui, kritikavusiam jo straipsnį

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

"LKB Kronikai" dešimt metų

(Atkelta iš 1-mo psl.)

1,5 m. (bendr. režimo); 12. Genė Navickaitė — 1980 m., nuteista 2 m. b. režimo; 13. Povilas Buzas — 1980 m., nuteistas 1,5 m. b. režimo; 14. Anastazas Janulis — 1980 m., nuteistas 3 m. (griežto režimo).

Leidinio bendradarbiai

Jei prieš 10 metų "LKB Kronika" turėjo vos kelis bendradarbius, tai šiandien jų labai daug ir tėvynėje, ir už jos ribų. Vieni iš jų renka faktus, rašo straipsnius, kiti juos žinomais keliais persiunčia "Kronikos" redakcijai. Paruoštas leidinys perrašinėjamas, dauginamas ir platinamas.

Labai daug šaunių bendradarbių "LKB Kronika" turi užsienyje. Vieni jų leidinį verčia į anglų, prancūzų, italų ir kt. kalbas, kiti — medžiagą perspausdina įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose, treti — siuntinėja įvairioms įstaigoms bei organizacijoms. Daugumos bendradarbių pavardžių "LKB Kronika" nežino, bet jaučia jų moralinį artumą. Jei ne šimtai idealistų tėvynėje ir Vakaruose, "LKB Kronikos" arba nebūtų, arba ji būtų silpna ir neįtakinga. Todėl "LKB Kronikos" redakcija visų engiamų Lietuvos katalikų vardu visiems, visiems — čia ir ten — taria nuoširdų ačiū! Ačiū ir tiems, kurie "Kroniką" nuolat lydi savo malda!

Kas yra priešai?

Svarbiausias "LKB Kronikos" priešas — sistema, norinti pavergti net žmogaus dvasią. Šitos sistemos viršūnės planuoja dvasinį tikinčiųjų genocidą, o pirmaeiliai jo vykdytojai — KGB darbuotojai. Žodis "Kronika" jų lūpose virtęs beveik keiksmažodžiu.

Tarp tolimesnių "LKB Kronikos" nedraugų rasime visus KGB užverbuotus kolaborantus, neišskiriant net kunigų, nes jiems anksčiau reikėjo bijoti tik KGB, o dabar dar ir viešo pasaulio teismo.

"LKB Kronikos" priešais tapo visi — mokytojai, pirmininkai ir pavaduotojai, kurie už lęšienės lėkštę pardavė savo pirmgimystę — tėvynę, Bažnyčią ir savo sąžinę. Jie visi norėtų dirbtinos ramybės, kad "LKB Kronika" nedrumstų jų sąžinių ir kad jų juodi darbai liktų istorijos tamsoje.

Tai, kas stebina

"LKB Kronikos" gyvavimas per ištisą dešimtmetį sistemoje, kurioje pilna šnipų, ginkluotų geriausia sekimo technika, išdavikų ir pataikūnų, yra beveik stebuklas. Pradžioje, jei pasiseks, redakcija planavo geriausiu atveju išleisti kokį dešimtį numerių ir sėsti į kalėjimą. Kaip atsakymą čia norėtųsi pacituoti T. Karolio GARUCKO, SJ, žodžius, adresuotus labai sunkiu "LKB Kronikos" redakcijai momentu: "Dievas laimino pradžią, laimins ir pabaigą".

"LKB Kronika" stebina savo tikslumu. Per 10 metų ji surinko daugybę informacijos. Natūralu, jei į leidinį būtų įsibrovę nemaža klaidų, redakcija visada buvo pasiruošusi atšaukti. Tikrai nuostabu, net KGB, sugebanti viską iššniukštinėti, nesugebėjo faktais sukompromituoti leidinio, o teismuose turėdavo tenkintis falsifikacijomis ar demagogiškais tvirtinimais, jog "Kronika" skleidžianti "šmeižtus ir prasimanymus". "LKB Kronikos" tikslumas remiasi jos bendradarbių giliu tikėjimu, sąžiningumu ir supratimu, kad prieš melą ir tironiją galima kovoti tik tiesos ginklais.

Priekaištai

"LKB Kronika" per 10 metų girdėjo nemažai priekaištų. Buvo žmonių, norėjusių panaudoti "LKB Kroniką" savo tikslams ir nukreipti ją nuo pagrindinio uždavinio — ginti Dievo garbę, Bažnyčios teises ir sąžinės laisvę. Buvo ir tokių, daugiausia iš kunigų tarpo, pageidavusių, kad "LKB Kronika" rašytų tik apie kovingų bedievių-mokytojų, partiečių ir panašių asmenų fanatišką veiklą prieš tikinčiuosius, o nutylėtų tai, kad kaikurie dvasiškiai nemažiau, o gal net daugiau savo kolaboravimu su KGB kenkia Bažnyčiai bei tikintiesiems. "LKB Kronika" savo puslapiuose paliesdavo tik tuos kunigus-kolaborantus, kurių piktinantis elgesys seniai jau būdavo žinomas plačioms tikinčiųjų masėms, kurie terorizavo jaunimą bei tikinčiuosius arba kurie bandydavo tokia kaina kopti į bažnytinės hierarchijos viršūnes.

Ar galėjo "LKB Kronika" vienoje akyje matyti krislą, o kitoje nematyti rąsto?

"LKB Kronikai" trūksta meilės!", "Kronika" ardo kunigų vienybę!" — taip rėkė ir tebėrėkia KGB užverbuoti kolaborantai. Ar gali "LKB Kronika" vardan netikros meilės vienam ar kitam KGB kolaborantui atsisakyti meilės Bažnyčiai ir milijonams tikinčiųjų, kurie buvo ir tebėra skriaudžiami bei persekiojami?

Leidinio sunkenybės

Šito netrūksta. Daugelis net gerų tikinčiųjų bijo pateikti žinias apie savo persekiojimus, nes KGB kiekvieną, apie kurį rašo "Kronika", apkaltina kaip jos bendradarbį. Nesąmoningai tikintieji geriau linkę tylėti, užmiršdami, jog tylėjimas yra netiesioginis bendradarbiavimas su KGB, padedantis keroti niekšybėms. Jei ne ši tikinčiųjų baimė, tai "LKB Kronika" kur kas išsamiau nušviestų dabartinę Lietuvos tikinčiųjų padėtį. Džiugu, kad per 10 metų ši baimė pas daugelį išnyko.

"LKB Kronikos" nauda

Jeigu tikintieji nebūtų jutę "LKB Kronikos" pozityvios įtakos dabartiniame Lietuvos tikinčiųjų gyvenime, tai ji nebūtų tapusi tokia populiari ir įtakinga. Tiesa, ji nepadarė stebuklo, bet daug kur prievarta tapo atsargesnė ir žengė žingsnį atgal. Todėl neperdėtai galima teigti, kad "LKB Kronika" drauge su kitais veiksniais prisidėjo, kad šiuo metu Lietuvos tikintieji yra sąmoningesni, gerieji kunigai vieningesni, o kolaborantai — nevaikšto iškėlę galvas, kaip tai buvo per kelis pirmuosius pokario dešimtmečius.

Kokie planai ateičiai?

Dievui laiminant ir sąmoningiems katalikams bei kunigams remiant, "LKB Kronika" eis ir toliau, išlikdama savo esme tokia, kokia ji buvo per pirmąjį dešimtmetį.

Visiems dėkodama, "LKB Kronika" pirmoje eilėje prašo maldos, drąsos ir krikščioniško sąmoningumo.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

"Amerikos Balso" bendradarbis R. Sakadolskis įrekorduoja pasikalbėjimą su JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininku inž. V. Kutkumi Detroite
Nuotr. J. Garlos

Kaip sugrius Sovietija?

ANTANAS MUSTEIKIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

4. SOVIETŲ REŽIMAS IR ŽMONĖS

Nuolatinė sovietinio režimo kova prieš disidentiškumą bei masių atsparą neatnešė pergalės nė vienai pusei, nors paviršutiniškai atrodytų, kad komunistai tebeviešpatauja netrukdomi. Bolševikai sugebėjo sunaikinti daugelį tradicinių vertybių, bet nevisiškai. Svarbiausia yra tai, kad jie nesugebėjo jų vieton pastatyti kitos moralinių bei socialinių vertybių sistemos pagal teoriją. Naujoji "sovietinio žmogaus" kultūra nebuvo įdiegta, įsisavinta. Žmonių laikysenos valdžios atžvilgiu tebėra išreiškiamos esminiais skirtumais tarp "mes" ar "mūsų" ir "jie" ar "jų".

Pagrindinės bolševikų "auklėjimo" priemonės yra teroras ir korupcija. Totalistinėje aplinkoje asmeninės moralinės vertybės bei pažiūros, kurios prieštarauja oficialiosioms, nustoja svarbos. Žmonės greičiau ar lėčiau išmoksta jų atsisakyti ar jas slėpti, kad tuo būdu laimėtų geresnę valdžios akį ir duonos kąsnį. Tad standartinis sovietinis pilietis tapo ne idealistiškai nusiteikęs marksistas-leninistas, bet oportunistinis, ciniškai egoistinis asmuo.

A.Š. šį reiškinį, jo pastebėtą iš vidaus, taikliai susieja su Chruščiovo "gadyne", kai valdžios viršūnės tapo labiau pragmatinės, maitinančios žmones ne tiek marksizmo, kiek didesne kasdienių reikmenų doze. O ir pačios viršūnės ankstesniuose laikotarpiuose taip pat buvusios teroro aukos, dabar buvo saugesnės. Tai atitiko naujosios karjeristų (vydvižencų) kartos polėkius. Šiems bolševikų ideologija iš esmės buvo svetima. Jie įstojo į partiją be ideologinio angažavimosi, o tik trokšdami savo gyvenimą pagerinti.

Jų ir pasirinkimas trečiame ir ketvirtame dešimtmetyje buvo keblus: jie privalėjo tapti tais, kurie šaudomi, ar tais, kurie šaudė; kito kelio nebuvo. Kita vertus, jų išsimokslinimas buvo pagreitintas, su spragomis, vertinamas daugiau paklusnumu valdžiai, ne profesiniu pajėgumu. Kad jų užimtos tarnybos atrodytų teisėtos, jie privalėjo pasiteisinti marksistinės evangelijos trafaretais. Jiems taip pat paranki totalistinės valdžios prigimtis, kuri su niekuo savo galia nesidalina.

Čia ir visoje knygoje išryškėja pagrindinė A.Š. prielaida, kad **komunistinė ideologija dabartyje yra negyva, mirusi.** Man ji atrodo kaip didžioji tiesa, kuria autorius išsiskiria iš vakariečių sovietologų. Pastarieji dažnai sutapatina žmonių vaidinamą prisitaikymą prie režimo su režiminės ideologijos įsisavinimu. (Seklus behaviorizmas amerikiečių studijose padaro nemažai šio pobūdžio klaidų).

A.Š. valdžios ir valdinių sandūrą dabartiniame laikotarpyje laiko savotišku nerašytu abiejų šalių susitarimu: gyvenk ir leisk kitiems gyventi, bet su sąlyga, kad žmonės nesikištų į valdžios reikalus. Jie žino, kad reformos būtinos, tačiau jie patys yra bejėgiai ką nors pakeisti. Šią situaciją A.Š. paryškina disidento Bukovskio atsakymu į korespondento klausimą apie tai, kiek yra politinių kalinių Sovietų Sąjungoje. Tas atsakė: "Dabartiniu metu Sovietų Sąjungoje yra 250 milijonų politinių kalinių".

A.Š. paseka disidentiškumą, nukrypimą nuo normų oficialioje sąrangoje (intrastructural) ir už jos rėmų. Kiekvienas tarnautojas savo tarnybą naudoja egoistiškiems tikslams. Yra net posakis, jog **"tarnyba pakeitė tėvynę".** Kadangi absoliutus totalizmas neįmanomas, tai žmonės savo individinius bei grupinius interesus sugeba patenkinti įvairiais, dažnai — valdžios požiūriu — nelegaliais būdais. Vakariečiai, stokodami gilesnio pažinimo, tas interesų grupes suvokia klaidingai. Jiems jos atrodo turinčios autonomiškumo ar nepriklausomumo požymių bei realią įtaką. Lyg tai būtų Vakarų "institucinis pliuralizmas". Tokių institucijų Sovietijoje nėra. Jos biurokratai (aparačikai) gali varžytis tarpusavyje, bet ne su partiniais antbiurokračiais.

A.Š. mini dvi negatyvių nuokrypų rūšis į socialinį sabotažą ir ekonomines pražangas. Tarnautojai neatlieka savo darbo tinkamai ir laiku, jei negauna kyšio ar jo pakaitalo. Pražangos reiškia "valstybinio ar socialinio" turto grobstymą ir "juodosios", "rudosios" ar "pilkosios" rinkos veiklą. Į kompartiją yra įsivėlę ne tik žemieji, bet ir augštieji pareigūnai. Valdžia iš to turi dvejopos "naudos": žmonės, susirūpinę visokiom rinkom, neturi laiko politikai; antra vertus, yra lengviau valdyti valdinius, kurie nusikaltę ir bijo valdžios.

Pozityvus nukrypimas yra altruistinis, konstruktyvus, kai žmonės savo tarnybas naudoja kultūriniams, socialiniams, ekonominiams tikslams siekti. A.Š. tokio pobūdžio veiklą randą tik keliose akademinėse bei tyrinėjimų institucijose. Jų veiklos motyvai yra profesiniai, kai sistema yra diktuojama neprofesinių, savivališkų — "partokratiškų" vadovų. Pirmuosius galima vadinti technokratais. Jausdamiesi esą akligatvyje, partokratai iš dalies toleruoja technokratus — gal jų pasiekimus galės panaudoti savai galiai stiprinti, bet trynimasis bei kova tarp "augštosios" klasės (partokratų) ir "vidurinės" klasės (technokratų) tebevyksta. Pastarieji suskirstyti į keturias rūšis: grynieji, socialiniai, tautiniai ir religiniai.

Disidentiškumas už ar šalia oficialios sąrangos (extrastructural) yra viešas ir slaptas. Viešasis organizuoja peticijas, demonstracijas prieš valdžią arba pasireiškia spontaniškais išpuoliais bei streikais. (Stalino laikais jis buvo lygus mirčiai ar koncentracijos stovyklai ligi gyvos galvos). Dabar jis atrado didįjį sąjungininką — viešąją Vakarų nuomonę. Slaptasis pasipriešinimas reiškiasi pogrindžio veikla.

5. POLITINĖ KAITA: PERSPEKTYVOS, KELIAI, IŠDAVOS

Neįgudusiam skaitytojui šis skyrius gali atrodyti nereikalingas nes tai lyg daug ko, kas anksčiau nagrinėta, pakartojimas. Bet iš tikrųjų jis liečia esminį studijos klausimą: kaip žlugs sovietinė totalistinė sistema? Ir moksliniu požiūriu šis skyrius yra pats ambicingiausias — bandymas sukurti revoliucinės bei totalistinės valdžios kitimo teoriją. Kai pirmieji skyriai analizavo sovietinę sistemą istoriškai, politiškai, sociologiškai ir psichologiškai, šisai bando atsakyti į klausimą, kokiomis sąlygomis valdžia kinta.

A.Š. sutinka su tais mokslininkais, kurie sovietų politinėje sistemoje neranda esmingų kitimų angų "iš vidaus", t.y. partijos pastangomis. Totalistinė sistema nepripažįsta išimčių ar kompromisų, tad negali nukrypti į ekonomines nuolaidas privačiam sektoriui (pagal kaikurių satelitų pavyzdį), kad gelbėtųsi nuo ekonominio bankroto, nes Sovietų Sąjunga juk oficialiai pasiekė socializmą (totalizmą) 1936 m. Pripažinimas bankroto reikštų mirties sprendimą sistemai ir pačiai partijai.

Remdamasis F. Znakovu, A. Š. išplėtoja **"antrojo šerdeso"** sąvoką (rusiškai — vtoroj steržen', angliškai — second pivot). "Antrasis šerdesas" reiškia antrąjį galios centrą. Charakteringas visų revoliucijų bruožas esąs autokratinės politinės sistemos skilimas į "du šerdesu", kurie varžosi tarpusavy, kol išsisemia; tada kiekvienas bando įsitvirtinti kaip "vienintelis šerdesas". Jei įsigali pirmasis, tai senoji tvarka atstatoma, o "antrasis šerdesas" pašalinamas ar pajungiamas savo kontrolei; jei įsigali antrasis, tai "pirmasis šerdesas" likviduojamas ir pn.

Žvelgdamas į trijų didžiųjų revoliucijų — Anglijos, Prancūzijos ir Rusijos — raidas, A. Š. randa "antrojo šerdeso" teorijos sutvirtinimą. Pasekdamas įvairiopas politines situacijas, A.Š. įvardina tas institucijas, kurios tapo "antruoju šerdesu" ir nulėmė valdžios kaitą. Ir komunistinė autokratija neišvengsianti to paties likimo: naujas "antrasis šerdesas" ją sugriaus.

A. Š. pateikia trejetą galimų politinės kaitos "modelių" Sovietijoj. **Pirmasis gali būti technokratinis.** Technokratai (apie kuriuos Stalino laikais nieko nebuvo girdima — inteligentija buvo sunaikinta) ilgainiui išaugo skaičiumi, prestižu ir privilegijomis. Be jų nė viena moderni valstybė negali apsieiti. O toji nemokšų administratorių karta, kuri įsigalėjo Stalino valymų ištuštintoje arenoje ir tapo partokratų šulais, nesulaikomai artinasi prie išmirimo. Po Brežnevo yra galimas partokratiško elito posūkis į "disciplinos grąžinimą", t.y. stalininio teroro atgaivinimą ir korupcijos sumažinimą. Tai galėtų sukelti nepatenkintų masių maištus bei suirutę. Tuo galėtų pasinaudoti technokratai, kurių dalis yra centriniame partijos komitete, ir suvaidinti "antrojo šerdeso" rolę. Tai ati-

(Nukelta į 9-tą psl.)

PADĖKA

Staiga mirus Floridoje 1982 m. balandžio 16 d.

STASIUI TAMULAIČIUI,

reiškiame nuoširdžią padėką Prisikėlimo parapijos klebonui Tėvui Augustinui, Lietuvos Kankinių parapijos klebonui kun. J. Staškui ir Tėvui Pijui už gedulingas pamaldas, Tėvui Eugenijui už maldas koplyčioje ir palydėjimą į amžinojo poilsio vietą Šv. Jono Lietuvių kapinėse.

Ačiū Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininkui poetui Bernardui Brazdžioniui už atsisveikinimo žodį prie kapo.

Nuoširdi mūsų padėka karsto nešėjams ir visiems, dalyvavusiems laidotuvėse, aukojusiems šv. Mišioms, "Tėviškės Žiburiams" ir Kanados Lietuvių Fondui. Ačiū visiems, išreiškusiems užuojautą žodžiu ir raštu.

Sesuo J. Penčylienė ir
brolis V. Tamulaitis su šeimomis

A†A

AGNIETEI ARŠTIKAITIENEI

iškeliavus amžinybėn,

jos vyrą JONĄ, jų vaikus, jų šeimas nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu —

A. Žulys

A†A

ELENAI LAPIENEI

Čikagoje mirus,

jos sūnų HARĮ ir GRAŽINĄ LAPUS nuoširdžiai užjaučiame —

Anapilio Moterų Būrelis

A†A

EUGENIJUI VITARTUI

mirus,

jo dukterį EUGENIJĄ VAŠTOKIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučiame —

Anapilio Moterų Būrelis

A†A

EUGENIJUI VITARTUI

mirus,

skausmo valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai JANINAI, sūnui JONUI, dukrai EUGENIJAI VAŠTOKIENEI bei jos šeimai ir seseriai MARYTEI —

S. B. Žutautai ir dukra Vida

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mohawk
Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- Elektros reikmenys
- Televizijos aparatai
- Skalbiamosios mašinos
- Vaikų baldai
- Įvairūs kilimai
- Šaldytuvai
- Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- Siuvamos mašinos
- Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Baltijos valstybės ir Amerika

Atsiranda lietuvių, puolančių JAV, kurios duoda mums vilties Lietuvos nepriklausomybei atstatyti. Sąmoningas ar neapgalvotas nutylėjimas svarbiausių įvykių, kurie tragiškai nutraukė Baltijos valstybių nepriklausomybę

JUOZAS DOMEIKA

Labai nuostabu ir sunkiai suprantama, kad tuo laiku, kai JAV politinė veikla gerokai sugriežtėjo prieš Sov. Sąjungą, net įvairios sankcijos taikomos komunistiniams kraštams, kai prezidentas Reaganas stiprina karines pajėgas, kad užkirstų kelią 1939.IX.1 ir 1941. XI.7 įvykių pasikartojimui, — atsiranda lietuvių, kurie JAV (prezidento asmenyje) kaltina svetimų "kailių" pardavinėjimu bei "dovanojimu", beveik neužsimindami tikrųjų sąmokslininkų, kurie ne tik pavergė keliolika nepriklausomų valstybių, bet ir daug milijonų žmonių lavonų paguldė masinėse "kapinėse", dar daugiau jų padarė invalidais! Medžiagą savo kaltinimams renka iš įvairių nelietuvių autorių raštų, kurie neretai yra arba klaidingi, arba neteisingai skaitytojams pateikti. Yra ir tokių, kurie savo teigimų nieku nepagrindžia.

Užtenka pavartyti "Lietuvių Enciklopedijos" XXV-ąjį tomą.

I. Vokietijos ir Sov. Sąjungos nepuolimo sutartis. Parašai: J. v. Ribbentrop, V.M. Molotov. Maskva, 1939.VIII.23. Priedas — slaptas protokolas. II. Vokiečių-sovietų sienų ir draugiškumo sutartis. Maskva, 1939. IX.28. III. Konfidencialus protokolas. Maskva, 1939.IX.28. IV. Slaptas papildomas protokolas. Maskva, 1939.IX.28. V. Telegrama, kurią Vokietijos ambasadorius Maskvoje von Schulenburg 1939.X.3 pasiuntė Vokietijos užsienio reikalų ministerijai į Berlyną.

JAV kaltintojai ir kaltintojos, perskaitykite tuos dokumentus, tada nebus sunkumų suprasti sąmokslininkų ciniškumą, smurtą, apgaulę! Svarbu perskaityti ir "inkorporaciją" ("Lietuvių Enciklopedija", VIII t.). Tada paaiškės visos detalės, kaip Lietuva buvo pavergta ir įjungta į Sov. Sąjungą. Taigi, JAV nebegalėjo nei "parduoti", nei "dovanoti" Baltijos valstybių, nes jos Hitlerio ir Stalino buvo "sutvarkytos" prieš Teherano, Jaltos ir Potsdamo susitarimus. Dabar panagrinėsiu kelis JAV kaltintojus-jas.

1. Birutė Kemežaitė

Nors "TŽ" buvo išspausdinti du mano straipsniai, liečiantys du B.K. straipsnius, tačiau kai kritika sustiprėjo, mano nuolaidumas susilpnėjo. B.K. rašo: "Manau, būtų protingiau, užmiršus visas sutartis — buvusias, esamas ir būsimas..." Buvusių ir esamų sutarčių negalima pamiršti, tik, terminui pasibaigus, atšaukti. Jei buvo prievarta primestos sutartys, reikia reikalauti, kad būtų panaikintos. Tačiau kaip pamiršti būsimas, reikėtų prikelti iš kapų Saliamoną. Netikiu, kad ir jis sugebėtų atsakyti! B.K. rašo: "JAV turėtų be jokio mokesčio padėti baltiečiams atsikovoti nepriklausomybę . . ." Čia irgi reiktų kreiptis į Saliamoną, gal jis galėtų išaiškinti, kaip tokie reikalavimai galėtų būti patenkinti be JAV ir Sov. Sąjungos karo!

2. A.M. ("TŽ" 1982 m., 19 nr.)

A.M. atsiliepia į mano straipsnį "Klaidingas faktų aiškinimas". Jis, o gal ji, naudojasi "valstybės departamento istorinio skyriaus paruošta medžiaga". Jis pateikia Europos reikalams asistento Baltijos valstybių okupacijos svarstymą su valstybės departamento sekretoriaus asistentu 1940.VII.15 (pavardžių neminiu). Labai nuostabu, kad asistentai gali spręsti, kokios politinės linijos laikytis Sov. Sąjungos atžvilgiu, ypač kai karas Europoje "liepsnojo". Tokie klausimai svarstomi prezidento, valstybės sekretoriaus, krašto apsaugos sekretoriaus su visa saugumo taryba, įskaitant ir CIA. Asistentai galėtų tik perduoti "didžiųjų" jiems duotus nutarimus. Tačiau ir tų asistentų pasitarime nematyti Baltijos valstybių nei "pardavimo", nei "padovanojimo". Žinoma, gauti valstybės departamento istorinio skyriaus paruoštą medžiagą ir skelbti spaudoje yra A.M. nuopelnas!

Kad tokio "pardavimo" nebuvo, leiskime kalbėti JAV prezidentui. "Netrukus JAV lietuviai sudaro tarpsrovinę delegaciją pas prezidentą Rooseveltą, kuris 1940.X.15 pareiškė, jog Lietuvos nepriklausomybė nesanti panaikinta, bet tik laikinai nuslopinta, kad JAV dėsiančios visas pastangas atsteigti Lietuvos ir kitų pavergtų šalių nepriklausomybę ir kad Lietuva vėl būsianti laisva" ("Lietuvių Enciklopedija", I t. 147-148 psl.).

Leiskime kalbėti JAV valstybės sekretoriui.

Laiškas Lietuvos Atstovui.

"...Dėlto mūsų politika, nepripažįstanti prievartinio Lietuvos įjungimo Sovietų Sąjungon, yra pastovi ir nesikeis." Alexander M. Haig, Jr., 1982 m. vasario 1 d. ("TŽ" 1982 m., 8 nr.). Tai gražiausias ir turininginusias Vasario 16-osios sveikinimas.

A.M. rašo: "1943 m. Teherane prezidentas Rooseveltas pripažino (acknowledged) maršalui Stalinui..., kad trys Baltijos valstybės esančios Rusijos dalis". Kodėl A.M. nepateikia pilno angliško sakinio? Pilnai suprasti prasmę kartais reikia net kelių sakinių. Tegu A.M. nemano, kad lietuvių visuomenė "tamsi ir juoda", kad ji patikės tam vienam žodžiui. Acknowledge: 1. to admit as true, 2. to recognize the authority or claims of, 3. to respond to, 4. to express thanks for, 5. to state that one has received (a letter, etc.). Taip sako Websterio "New World Dictionary". Taigi mes, skaitytojai, negalime priimti Jūsų minėto pripažinimo, nes pavartotas žodis turi daug reikšmių. Net ir pripažinimas gali būti de facto, de jure. Visdėlto A.M. turi drąsos tvirtinti, kad Sov. Sąjunga pagrobė Baltijos valstybes, "...nes ji žinojo, jog JAV nieko nedarys". JAV kariavo su Vokietija ir Japonija. Ką nors daryti, reiškė skelbti karą savo sąjungininkui — Sov. Sąjungai. JAV norėjo karą laimėti, o ne pralaimėti, įsigydamos d a r ir trečią priešą!

3. Jonas Ladyga, Antroji medalio pusė ("TŽ" 1982, 18 nr.)

Deja, II-oji medalio pusė tikrai nepasitarnauja tiesai. Tie, kurie gyvena jausmais ir svajonėmis, nėra jokie politikai. J.L. didelę dalį straipsnio užima žaidimas žodžiais, kurie nieko esminio nepasako. Čia kažkas netvarkoje! J.L. prie didžiųjų kaltininkų priskiria ir tuometinę Anglijos vyriausybę. Birutė (manau Kemežaitė) rašė: "Britų delegaciją sudarė rimti politikai: Nobelio premijos laureatas,...W. Churchillis, A. Eden... Alan Brooke." Pradžioje išgyrė "jaunosios kartos lietuvaitę", bet po kelių sakinių sugriovė jos teigimus. Ar tai nėra prieštaravimas sau?!

Neapdairi ir savanaudiška politika

Juokingai skamba ir JAV **žinojimas**, kad Vietname karo nelaimės, bet kariavimas 10.000 dienų (tai sudaro per 27 metus!). Tai tikra nesąmonė laiko atžvilgiu! Nesąmonė tvirtinti, kad valstybės galvos pradeda karą, nesitikėdamos jo laimėti! Taip, JAV to karo nelaimėjo dėl senato, kongreso nepatriotiškų veiksmų, dėl įvairaus "plauko" demonstrantų, įskaitant ir dalį dvasiškių, kuriuos kaikas vadina marksistais. Tačiau to karo dėka buvo išgelbėta Indonezija (per 100 mil. gyventojų) ir Malaizija (per 10 mil. gyv.) nuo komunizmo.

J.L. teigia: "JAV žinojo, kad japonų laivynas artinasi, ...kodėl leido sunaikinti Pearl Harbor?" JAV turėjo CIA, laivyno, aviacijos ir sausumos kariuomenės žvalgybas bei kontražvalgybas. Žinoma, dabartinę žvalgybą praturtino tobuliausi elektroniniai satelitų instrumentai. Įdomu, kodėl 40 m. visi tylėjo, o dabar ėmė skleisti įvairius gandus. Spauda, televizija išmokėjo milijonines sumas už gandų skleidimą! Tuos gandus mėgsta skleisti ir pašalinti buvę agentai ar patys pasitraukę nepatenkinti savo viršininkais, nes spauda ir televizija sumoka jiems stambias sumas. Žinoma, neatsilieka ir komunistų agentai. Buvo laikas, kad tokie asmenys išspausdindavo knygpalaikes, nurodydami CIA pavardes ir adresus. Dėl jų išdavikiško darbo nevienas CIA narys buvo nušautas "raudonųjų brigadininkų" ar kitų panašių grupių.

JAV išgelbėjo Europą I ir II D. karo metu. Tegu J.L. išvardina bent vieną valstybę, kuri būtų okupuota dėl "Coca Cola". Po karo kariai grįžo savo kraštan. Tik pagal Atlanto sutartį JAV laiko dalį karinių pajėgų, kad Maskva neužgrobtų likusios laisvos Europos. Pagal sutartis JAV laiko šiek tiek karinių pajėgų Pietų Korėjoje ir Japonijoje. Maskva "priėmė dovaną" — Suomiją, kuri besigindama prarado daug žmonių gyvybių, o Maskva dar daugiau gyvybių prarado imdama tą "dovaną". Baltijos valstybes sovietai pasigrobė be karo, tačiau "grįžimas" 1944 m. buvo sutiktas partizanų, kurie net 8 metus išsilaikė. Žinoma, daug tūkstančių gyvybių pareikalavo toji karžygiška kova. Taip Maskva priima "dovanas"!

Nepažinimas ar nenoras pažinti komunizmą?

Komunizmas savo ideologija yra imperialistinis. Jo tikslas "išvaduoti" visą pasaulį iš kapitalistų "vergijos" taikiu būdu, perversmais, ginklu — visos priemonės pateisinamos, kurios pagreitina komunizmo įsigalėjimą. Štai Londone Markso-Engelso atsišaukimas: "Manifest der Kommunistischen Partei" — "Visų šalių proletarai, vienykitės" (išspausdinta 1848 m.). Tais pačiais metais prasidėjo revoliucijos įvairiose Europos valstybėse. Komunizmo "tėvų" patarimai: "... tik revoliucinėje ugnyje gali darbininkai geriausiai įsigyti tų savybių, kurios jiems bus reikalingos komunizmui kurti, ... Pereinamuoju laikotarpiu turės būti proletariato diktatūra".

Su mažais nukrypimais tos ideologijos laikosi visos komunistų partijos ir šiandien. Žinoma, kur komunistai sudaro tik mažumą, neįeina į valdžios aparatą, negali vartoti "visų premonių", tačiau teroristinį darbą vykdo, kur tik gali, pasivadindami įvairiomis "armijomis", "brigadomis" ir kitais vardais. Kadangi komunizmo dar niekur nesukūrė, o tik valstybinį socializmą, todėl "pereinamasis laikotarpis" tebesitęsia ir šiandien. Taigi, proletariato (iš tikrųjų komunistų partijos) diktatūra tebevykdoma žiauriausiu būdu.

Proletariato diktatūra neslepiama net jų konstitucijoje. Komunistinės Rusijos imperializmo negalime lyginti su carinės Rusijos, nes jos žiaurumai yra barbariški, ne 20-ojo amžiaus.

J.L. išvardino kelių valstybių komunistus, kurie "...mums nieko nepadarė". Kuba?! Kieno kariai užkariavo Angolą, Etijopiją ir "verda košę" kitose Afrikos valstybėse? Kas padeda organizuoti ir apginkluoti Vidurio Amerikoje, kur nekalti žmonės yra "skerdžiami"? Daug tūkstančių karių dar ir šiandien "darbuojasi" Afrikoje. Kinija, nors ir bijodama Rusijos, moka "pagnaibyti" savo kaimynus. Nemažai prisidėjo ir prie Pietų Vietnamo pralaimėjimo. Jugoslavija saugosi nuo Vengrijos ir Čekoslovakijos likimo. Mums jie nieko negali daryti, nes "vyresnysis brolis" "globoja". Gaila, kad J.L. nepamini, kiek blogo jie padarė savo tautiečiams!

Dar juokingiau skamba siūlymas lietuviams ieškoti pagalbos Kinijoje! Jei JAV randa kalbos su Kinija, nieko nuostabaus, nes turi bendrą priešą. Be to, JAV reikalingos Kinijai dėl pramonės, technikos, žemės ūkio. JAV pagalba gali pakelti pragyvenimo lygį. Mes, mažiukai, neprašykime pagalbos iš komunistų! Paskutinis straipsnio skyrelis labai labai apgailėtinas. Tai įžeidimas mūsų veikėjų ir augštų JAV pareigūnų.

Dar vienas autorius gana rimtai svarsto klausimus, tačiau nei straipsnio pavadinimo, nei autoriaus neminėsiu. Tik keli sakiniai apie atominę bombą. Pirmas a. bombos bandymas nuo augšto bokšto įvyko 1945.VII.6 Los Alamos dykumoje, New Mexico. 1945. VIII. 5 iš lėktuvo buvo numesta ant Hiroshimos. Po 3 dienų iš lėktuvo buvo numesta ant Nagasakio. Bandomieji atominių bombų sprogdinimai buvo daromi 1946 m. Bikini Atoll, Pacifike. 1950 m. pradžioje prezidentas Trumanas pranešė apie vandenilinę bombą. Reikia manyti, kad 1945 m. a. bombų atsargos buvo labai ribotos, todėl grasinti priešui, turinčiam didelę retai apgyventą teritoriją, yra, mano manymu, rizikinga.

JAV Lietuvių Bendruomenės trisdešimtmečio sukakties proga Mičigano vicegubernatorius JAMES H. BRICKLEY (viduryje) įteikia JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirm. inž. VYT. KUTKUI (kairėje) raštą, skelbiantį 1982 m. balandžio 16, 17 ir 18 Lietuvių Dienomis Mičigane. Už V. Kutkaus — dr. A. BARAUSKAS, dešinėje — JAV LB krašto valdybos vykdomasis vicepirm. organizaciniams reikalams J. URBONAS J. Garla

Tarp Maskvos ir Jaltos

Atsiliepimas į "TŽ" 1982 m. 16 nr. išspausdintą Vlado Šakalio straipsnį

BIRUTĖ KEMEŽAITĖ

Vl. Šakalys rašo, kad mano straipsnių apie Jaltą pagrindinė paskirtis buvo "užgniaužti betkokias Molotovo-Ribbentropo sutarties panaudojimo pastangas Lietuvos reikalu". Tai netiesa. Pagrindinis mano straipsnių tikslas buvo pataisyti klaidingą informaciją, įrodant, kad 1944 m. komunistinė Rusija antrą kartą įvykdė Lietuvos okupaciją ne pasiremdama Molotovo-Ribbentropo taikos sutartimi, bet nauju 1943 m. Teherane sutartu sąmokslu; kad visi sąmokslininkai, sąmokslo prasme, yra vienodai kalti.

Be to, mano straipsnių paskirtis buvo V. Šakaliui priminti Lietuvai kenksmingą tokios politinės veiklos kryptį. Rusija užgrobusi okupacijoje laiko Lietuvą, rusina, persekioja, tremia į Sibirą, psichiatrinėse ligoninėse protiškai luošina tautiškai susipratusius lietuvius, o minėtoji politinė linkmė dėl to kaltina Vokietiją, pristatydama ją didžiausia Lietuvos okupacijos kaltininke. Kurgi logika? Ar šiandien apkarpyta Vokietija yra pasauliui didesnė grėsmė negu rusiškasis imperializmas? Juk aišku, kad kaltinant Vokietiją, nukreipiamas pasaulio dėmesys nuo Rusijos imperialistinės agresijos!

Jeigu ta politinė linkmė tiki, kad šiandieninė Rusijos okupacija yra Molotovo-Ribbentropo sutarties padarinys, tai kodėl nereikalauja, kad Rusija **veiksmu** nuo tos sutarties atsisakytų: išsinešdintų iš Lietuvos, palikdama jai jos suverenitetą? Negi reikalavimas Vokietijos tuščiu žodžiu paremto atšaukimo yra tos nepaprastos "Lietuvos reikalu" pastangos?

A. Balašaitienė ("TŽ" 1981.-XII.10) rašė apie M. Blyno pranešimą: "Atgimimo Sąjūdis buvo pasiuntęs raštą V. Vokietijos užsienio reikalų ministerijai, prašantį pasisakyti dėl Ribbentropo sutarties. Gautas įdomus atsakymas: Federacinė Vokietijos Respublika Lietuvos okupacijos niekada nėra pripažinusi ir nemananti pripažinti". Tai kiek dar tokių pačių pareiškimų lietuviai iš Vokietijos stengsis išgauti?

Mano straipsnio mintis, kad tie 45 baltiečiai okup. Lietuvoje reikalaudami savo kraštams nepriklausomybės, kreipėsi į pagrindinį nusikaltėlį — savo kraštų okupantą, Vl. Šakalys paverčia neigiamu priekaištu, sakydamas: "Atleisk jiems, Birute, nes jie nežino ką daro". Tačiau mano straipsnyje buvo pasakyta priešingai — jie, reikalavimus statydami Maskvai, žinojo ką daro.

Pasipiktinęs mano teigimu, kad Vokietija buvo priversta atlyginti nuo Hitlerio nukentėjusioms tautoms, Vl. Šakalys sako: "Ko ne perlas? Tik nesiteikia paaiškinti, kokiu krauju ir kokiais pinigais atlyginta Baltijos šalims". Juk Baltijos šalys, kaip nepriklausomos valstybės, nebeegzistuoja. Negi Šakalys trokšta, kad Vokietija už jas mokėtų Maskvai? Be to, Rusija pakankamai iš Vokietijos pasiėmė, pasirūpindama nuo Hitlerio nukentėjusiomis į Sovietų Sąjungą įjungtomis tautomis.

Vl. Š. rašo, kad "iš klestinčios Amerikos reikalauti pasiaukojimo nerealu", bet jam yra realu to pasiaukojimo reikalauti iš neklestinčios Vokietijos. Net dėl prekybos su Rusija Vl. Šakalys tiktai Vokietiją kaltina. Jis net šitaip teigia: "Todėl dabar neatsitiktinai V. Vokietija labiausiai iš Vakarų šalių suinteresuota komunistinių režimų stabilumo išlaikymu". Kitaip sakant, V. Vokietija suinteresuota, kad Rytų Vokietijoje komunistinis režimas pastoviai laikytųsi. Tai tik Maskvai naudinga propaganda. Toliau jis rašo: "Tuo būdu viskas, kas padeda nutraukti Vokietijos ir Rusijos flirtą, yra teigiama Lietuvos laisvės reikalui. Rusijai izoliacija pražūtinga, o Vokietija kaip tik ir yra pajėgiausia tos izoliacijos sabotuotoja".

Reiškia V. Vokietijos prekyba su Rusija yra sąmoningas siekimas stiprinti Rusiją. Jeigu Vokietijos ekonominis bendradarbiavimas su Rusija nutrūktų, tai Rusijos imperija subyrėtų. Tai reikia stebėtis, kad ji nesubyrėjo, kai Vokietija su Rusija neprekiavo. Vokietijos su Rusija prekybai nutrūkus, būtų pražūtingiau Vokietijai, negu Rusijai, kuri turi pakankamai su ja prekiaujančių ir ją ekonomiškai stiprinančių valstybių. Kodėl nesistengiama suardyti Amerikos ir kitų valstybių su Rusija varomo tokios pat rūšies "flirto"? Kodėl Vl. Šakalys kritiškų pastabų nepadarė išeivijos lietuviams, varantiems kultūrinį bendradarbiavimą su okup. Lietuvos komunistais? Australijos valdžia lietuvius jau dėl to perspėjo, duodama suprasti, kad lietuviai iš svetimų valstybių reikalauja su Rusija nebendradarbiauti, nepripažinti Lietuvos okupacijos, o patys lietuviai, kviesdami iš okup. Lietuvos solistus ir ansamblius, tą okupaciją pripažįsta. Tad lietuvių kultūriniai ryšiai su okup. kraštu Lietuvos reikalui yra labiau kenksmingi. Tačiau iš Sovietų Sąjungos į laisvę atvykę — visi, daugiau ar mažiau, tokiam bendradarbiavimui pritaria. Pastangos išeivijos lietuvių dėmesį nukreipti nuo Lietuvos okupantės Rusijos ir jį sukoncentruoti prieš dabartinę Vokietiją labiau pasitarnauja imperialistinei Rusijos plėtrai sustiprinti, negu Lietuvos reikalui.

Vl. Š. žodžiais man pritaria, sakydamas, kad "Rusijos iltys žymiai matomesnės", kad "nenubaustas kaltininkas liko Rusija", o mano siūlymą užmiršti popierines sutartis ir visas jėgas sukaupti prieš okupantą Rusiją, siekiant Lietuvai nepriklausomybės, pavadina "išmintinga rekomendacija", bet kažkodėl ta išmintinga rekomendacija savo veikloje nesinaudoja...

Vl.Š. rašo: "Nemažinant asmeniškos Roosevelto kaltės už padarytas Stalinui nuolaidas pavergtųjų kraštų sąskaiton, reikia prileisti, kad kitaip elgtis jis ir negalėjo, nes buvo demokratinio krašto vadovas. Kariauti su Rusija, po tik galop pasibaigusio karo, Amerikos visuomenė nenorėjo. Ji matė Rusijoje sąjungininką". 1943 m., kai Teherane Lietuva buvo išduota, karas dar nebuvo pasibaigęs, bet vos tik įpusėjęs. Lietuva tada dar buvo Vokietijos okupacijoje.

Vl. Š. primena, kad "Jaltos susitarimai sovietiniams moksleiviams kemšami mokykloje iki įkyrumo". Tai dėkingumo išreiškimas ir džiaugsmas dėl Jaltoje įgyto grobio. Tai štai, kaip pats Vl. Š. patvirtina mano teigimą, kad Rusijai 1944 m. Lietuvą padovanojo Rooseveltas. Neveltui sovietai šiemet taip iškilmingai paminėjo Roosevelto 100 metų gimtadienį. Tačiau antrojo sąmokslininko Churchillio gimtadienių rusai nemini, nes iš jo tiek naudos neturėjo...

Vl. Š. suradęs 5 bevardžius Amerikoje esančius vokiečių žurnalistus, sako: "Minėtiems žurnalistams dar anksčiau buvo duotas nurodymas baltiečių tarpe surasti Vokietijos simpatikus ir jų rankomis (gal geriau "lūpomis", B.K.) nukreipti galimus priekaištus Vokietijai kitur. Bent jau išeivijos tarpe. Todėl, jei, pasak B. Kemežaitės, Vl. Šakalys visus nustebino savo pasiūlymais, tai savo ruožtu atsakysiu, kad pasirodę straipsniai manęs visai nenustebino, nustebino tik autorės pavardė. Ir tokių autorių bus daugiau, nes vokiečiai žino ką daro. Ypač specialistai".

Jeigu iš tikrųjų Vl. Š. turi galimybių net apie slaptai Vokietijos naudai veikiančius žurnalistus sužinoti (eiliniam nėra prieinama) dargi per tokį trumpą JAV savo gyvenimo laiką, tai su kokia slaptos žvalgybos firma jis turi ryšius?

Štai dar vienas Vl. Š. patiekalas: "Visus iki vieno argumentus, išdėstomus B. Kemežaitės, su stebinančiu panašumu esu girdėjęs iš... V. Vokietijos diplomatų. Iki lingavimo į Jaltos pusę. Girdi, ne mus, o Ameriką kaltinkit, Jaltą".

Jeigu tai nėra Vl. Š. fantazija, tai vokiečių diplomatai labai logiškai į vienašališką Vokietijos kaltinimą jam atsakė. Manau, tas atsakymas turėjo skambėti šitaip: kodėl jūs puolate ir kaltinate tiktai Vokietiją dėl pasirašymo su Rusija sutarties, o nekaltinate antrosios tos pačios sutarties signatarės Rusijos? Kodėl jūs nekaltinate Jaltos tokios pat rūšies sąmokslininkų, bet dar juos pateisinate?

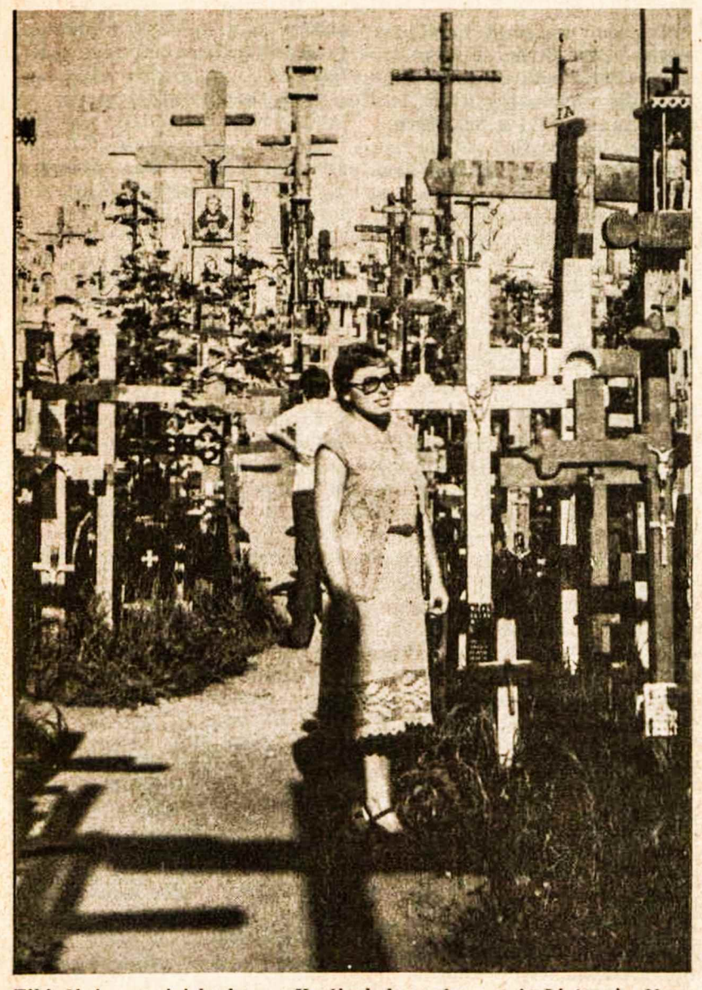

Tikinčiųjų gausiai lankomas Kryžių kalnas okupuotoje Lietuvoje. Nuotraukoje — saugumiečių persekiojama DALIA TAMUTYTĖ, atleista iš visų tarnybų dėl religinių savo įsitikinimų, niekur nepriimama į darbą

A†A

EUGENIJUI VITARTUI

mirus,

skausmo valandoje reiškiu nuoširdžią užuojautą dukrai EUGENIJAI VAŠTOKIENEI ir jos šeimai —

Laimutis Žutautas

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

RYŠININKŲ PASITARIMAS

"Gimtąsis Kraštas" balandžio 29 d. laidoje paskelbė nuotraukomis iliustruotą pranešimą apie Vilniuje balandžio 22 d. įvykusį "Tėviškės" draugijos tarybos posėdį. Pagrindinį pranešimą padarė tarybos prezidiumo pirm. P. Petronis. Diskusijose dalyvavo: Lietuvos Žurnalistų Sąjungos valdybos pirmininkas ir "Tiesos" red. A. Laurinčiukas, užsieniui skirtų radijo laidų vyr. red. J. Lukoševičius, "Gimtojo Krašto" red. V. Reimeris, Vilniaus universiteto prorektorius J. Grigonis, spaudos bei informacijos skyriaus viršininkas R. Vaigauskas, kompartijos centro komiteto užsienio ryšių skyriaus veikėjas V. Karvelis. Teigiama, kad posėdyje buvo aptartos kultūrinių ryšių su lietuvių kilmės užsieniečiais plėtimo perspektyvos, dabartinė tarptautinė būklė, artėjantis Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmetis. Esą ta proga išeivijos lietuvius bus stengiamasi plačiau supažindinti su sovietinamos Lietuvos dvasinio bei ekonominio gyvenimo raida. Iš nuotraukų aprašymų matyti, kad posėdyje dalyvavo pirmasis pirm. P. Petronio pavaduotojas A. Kusta, Lietuvos Kinematografininkų Sąjungos pirm. J. Gricius, sovietinės "taikos" gynimui vadovaujantis rašytojas J. Baltušis ir netgi apaštališkasis Panevėžio vyskupijos administratorius vysk. R. Krikščiūnas.

"PORA UŽ POROS"

Šiauliuose buvo surengtas respublikinis choreografinių grupių konkursas "Pora už poros", susilaukęs apie 600 šokėjų, atstovavusių 83-rim grupėm. Senimo eilėse geriausiai pasirodė Telšių "Masčio" susivienijimo ir Šiaulių rajono Ginkūnų kultūros namų, o liaudies kolektyvų — Šakių rajoninių kultūros namų "Vijūro" šokėjai. Vidutinio amžiaus šokėjų grupėje stipriausi buvo Panevėžio rajono Paežerio kultūros namų, Plungės rajono Rietavo sovchozo technikumo bei rajoninių kultūros namų atstovai. Jaunimo eilėse laimėtojų vardus išsikovojo: Švenčionių rajoninių kultūros namų. Pabradės "Modulio" skaičiavimų prietaisų gamyklos, Šiaulių rajono Gruzdžių kultūros namų ir Telšių rajono Anulėnų sovchozo šokėjai. Laureatų vardus savo grupėse taip pat gavo senieji Šiaulių kultūros rūmų šokėjai, vadovaujami V. Verkulienės, ir jaunieji Šiaulių statybos tresto atstovai, paruošti A. Masėnienės ir V. Laugalienės. Šios dvi grupės pripažintos geriausiomis Lietuvoje.

LIUBAVO KAPINAITĖS

"Valstiečių Laikraščio" korespondentė S. Mockuvienė balandžio 24 d. laidoje prašneko apie sudrumstą ramybę senose Liubavo kapinaitėse, kurios yra Kapsuko (Marijampolės) rajone. Pasak jos, tas drumstimas buvo pradėtas pernai pavasarį, kai į Liubavo parapiją atvyko naujas klebonas kun. Petras Kražauskas. Jis nutarė sutvarkyti senąsias kapinaites, perkeldamas kaikuriuos kapus, padarydamas praėjimo takus. Mirusiųjų artimieji buvo paprašyti juos perkelti į kitą vietą. Esą "VL" redakcija iš Liubavo apylinkės žmonių gavo protesto laišką. Ypač didelį triukšmą kelia Klemensas Grinevičius, kurį religinio komiteto pirmininkas tiesiai paklausęs: "Ar patys nusikelsite kapus, ar mums sulyginti?" S. Mockuvienės pranešimu, taip su žeme buvo sulyginti Kraipavičių šeimos kapai, sunaikinta Liudviko Dadurkevičiaus giminių laidojimo vieta. Tokio likimo esą susilaukė ir dviejų čia dirbusių bei mirusių dvasiškių kapai: "Kapuose ėmė pokšėti kirviai, kunigo organizuotos talkos kirto šimtamečius medžius. Ir visa tai daroma neva platinant takus, siekiant grožio . . ." Tokiai S. Mockuvienės išvadai nepritaria religinio susivienijimo vykdomojo komiteto narys Jonas Petrauskas su savo žmona. Jiems atrodo, kad kunigas gerai pasielgė "sunaikindamas džiungles". S. Mockuvienė kreipėsi net į Liubavo apylinkės tarybos pirm. Vytautą Vasiliauską: "Kas leido klebonui su kirviu ir kastuvu čia švaistytis, terorizuoti apylinkės žmones?" Iš jo betgi susilaukė netikėto atsakymo: "Negali būti. Va, šituos du kunigų kapus leidau sunaikinti, nes jie buvo labai ne vietoje. O daugiau niekas neliesta". Korespondentė S. Mockuvienė įtūžusi šaukia: "Netiesa. V. Vasiliauskas arba nežino, arba sako netiesą. O jam, kaip apylinkės šeimininkui, neatleistina ir viena, ir kita. Klebono sumanyta 'operacija' nesusilaukė reikiamo valdžios organų įvertinimo ir pažengė jau gana toli". Ji vėl puola kapinaičių tvarkymą pradėjusį kleboną kun. P. Kražauską, teigdama skaitytojams, kad jis iš Utenos rajono Kirdeikių parapijos buvo iškeltas už žmonių užgauliojimą, grubumą, savivalę. Ji netgi primena baudžiamojo kodekso 243 straipsnį, numatantį atitinkamą bausmę už kapinių išniekinimą. Atrodo, Liubavo kapinaitėmis niekas nesirūpino, kol jos buvo panašios į džiungles. Dabargi šaukiama, kai jų sutvarkymo ėmėsi ne kokie nors partiečiai, o naujasis parapijos klebonas, drumsčiantis ramybę ateistams.

UŽTVENKS VENTĄ

Kilnojamoji mechanizuota hidrotechninė statybos kolona iš Šiaulių ruošiasi užtvenkti Ventą tarp Užvenčio ir Luokės. Užtvankos vandeniu bus drėkinami aplinkinių ūkių laukai, o Užvenčio gyventojai galės įsirengti gražią poilsiavietę.

PERŽENGĘS ŠIMTĄ METŲ

Rokiškio rajone, Kazliškio apylinkėje, Latvelių kaime, prigludusi prie eglių miško, stovi Antano Jakšto sodyba. Jos savininkas sulaukė 105 metų amžiaus. Jis dar pasitvarko apie namus, pernai vasarą sode dalgiu pjovė žolę.

V. Kst.

Šiais metais Hamiltono Vysk. Valančiaus mokyklos X-tąjį skyrių baigusieji su savo tėveliais ir mokytojais. Pirmoje eilėje: mokyt. V. Stanevičienė, dešimtokai — Loreta Mačytė, Daina Skvereckaitė, Rūta Sadauskaitė, Stasys Kareckas ir mokyklos ved. K. Mileris; antroje eilėje: D. Mačienė, Vl. Skvereckas, Br. Skvereckienė, B. Sadauskienė, tėvų k-to pirm. B. Mačys, T. Kareckienė ir P. Kareckas. Trūksta dešimtokės Silvijos Stonkutės Nuotr. J. Miltenio

HAMILTON, ONT

SIBIRO TREMTINIAI LIETUVIAI bus prisiminti birželio 13, sekmadienį AV šventovėje per 11.30 val. pamaldas. Naujoji KLB apylinkės valdyba skelbia, kad šiemet vėl rengs lietuvių paviljoną tautybių festivalyje, kuris čia kasmet rengiamas liepos 1-4 d.d. Gage parke.

PIRMĄJĄ KOMUNIJĄ šiais metais AV par. šventovėje priėmė 5 lietuviukai, kuriuos lietuviškai šiam sakramentui paruošė A. Liaukienė.

AUGŠTESNIŲJŲ LITUANISTINIŲ KURSŲ XIII klasę Toronte šiemet baigė Edvardas Labuckas, Algis Venclova ir Rūta Kamaitytė iš Hamiltono. Rasa Bakšytė ten baigė augšt. lit. kursų XII klasę.

D. DEKSNYTĖ-POWELL yra sutikus perimti mergaičių choro "Aidas" vadovavimą. Jaunoji muzikė yra plačiai įsitraukus į muzikinį lietuvių gyvenimą. Ji vadovauja Hamiltono AV par. chorui, Toronte dirba su Liet. Namų moterų būrelio "Antroji jaunystė" dainos vienetu ir pati dainuoja "Volungės" chore.

AV PARAPIJOS CHORAS savo veiklos sezoną užbaigia birželio 13 d. su lietuvių Sibiran trėmimų paminėjimo sekmadieniu. Mūsų choras yra įsiregistravęs dalyvauti VI-toje dainų šventėje, kuri įvyks kitais metais liepos 3 d. Čikagoje per Pasaulio Lietuvių Dienas.

Į LIETUVĄ aplankyti savo artimųjų yra išvykęs A. Buinys ir P. Mikuckienė.

WELLANDE MIRĖ ir ten gegužės 20 d. palaidota buvusi hamiltonietė a. a. Stasė Jasiulionienė, 60 metų amžiaus. Ji turėjo Miltone gyvenantį sūnų ir Hamiltone dukterį — Valę Petrauskienę. Velionė iš Lietuvos buvo utenišKė, kurios tėvas Sabaliauskas prie Skiemonių turėjo dvarelį.

IŠ ŠV. JUOZAPO LIGONINĖS po sunkių operacijų jau sugrįžo į namus Ald. Apanavičienė ir V. Raguckienė. McMaster ligoninėje gydosi D. Kekienė. **K. M.**

London, Ontario

SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ minėjimas įvyks birželio 13, sekmadienį. Prasidės 11 v. r. Šiluvos Marijos šventovėje iškilmingomis pamaldomis už žuvusius. Giedos "Pašvaistės" choras, vadovaujamas muz. R. Vilienės.

Po Mišių visi rinksis prie paminklo Viktorijos parke, kur dalyvaus visų pavergtų tautų žmonės. Oficialus Sibiro aukų pagerbimas prasidės 12.30 v.p.p.

ŠILUVOS MARIJOS ŠVENTOVĖS vidaus dekoravimas jau pradėtas. Energingo parapijos komiteto sumanumo ir darbštumo dėka darbas eina sėkmingai.

PENSININKŲ SUSIRINKIMAS įvyks birželio 10, ketvirtadienį, 4 v.p.p., parapijos salėje.

RODNEY IR WEST LORNE apylinkių lietuviams pamaldos bus laikomos birželio 20, sekmadienį, 2 v.p.p., St. Mary's šventovėje. **Kor.**

St. Catharines, Ont

MOTINOS DIENA paminėta gegužės 9 iškilmingomis pamaldomis. Po šių ir po gegužinių pamaldų motinos buvo apylinkės pirmininko nuoširdžiai pasveikintos ir apdovanotos gėlėm iškiliosios lietuvaitės Rasos Zubrickaitės. Mirusios ir žuvusios kovoje už tautinį išsilaikymą sovietinių rusų pavergtoje tėvynėje pagerbtos tylos minute. Jautrią kalbą pasakė Elena Sakienė iš Buffalo miesto, esančio Amerikos pusėje. Jai nuoširdžiai plojo gana gausūs minėjimo dalyviai.

Stayner-Wasaga, Ont.

ŠIŲ APYLINKIŲ LIETUVIAI Motinos Dieną minėjo gegužės 8 d., 6 v.v., Stayneryje, "Golden Apple" restorane. Minėjimą pradėjo pirm. S. Bončkus, pakviesdamas dalyvius atsistojimu pagerbti mirusias motinas. Minėjimui vadovauti pakvietė A. Sekonį.

Paskaitą skaitė S. Bončkus. Jis kalbėjo apie sunkias, garbingas motinų pareigas ir jų nesibaigiančią meilę savo vaikams. T. Sekonienė, priminus poeto Maironio 50 metų mirties sukaktį, kalbėjo apie jo nuopelnus mūsų tautai ir padeklamavo eilėraštį "Oi neverk motušėle".

I skyriaus mokinys Brandon Clark gražiai lietuviškai padeklamavo eilėraštį ir su broliuku Jansonu padainavo dvi lietuviškas dainas. Juos lietuviškai išmokė jų močiutė J. Jonaitienė, kuriai reiškiame gilią pagarbą. Atvykusios iš Toronto sesutės Zita ir Daina Gurklytės ir Dana Pargauskaitė padainavo 4 dainas. Akordeonu pritarė Dana, kuri prieš metus yra gavusi aukso medalį.

Po minėjimo vakarieniavome ir rinkome solidarumo įnašą.

Dalyvavo apie 40 asmenų.

Dalyvė

NETHERCOTT-LEE
205 CANNON STREET EAST
HAMILTON

ALAN TASIN
(Algimantas Z. Ptašinskas)

Parduodu "zuikučius" — automobilius "Rabbit".
70 mylių su vienu galionu

Tel. 528-8371
Namų 547-8810

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v. p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	6%
santaupas	12%
term. depoz. 1 m.	14¾%
term. depoz. 3 m.	13%
reg. pensijų fondo	14%
90 dienų depozitus	14¼%
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	18%
asmeninės paskolas	20%

KELIONĖS Į LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS

Simon's TRAVEL

KVIEČIAME KELIAUTI KARTU 1982

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

liepos 8-22 rugpjūčio 12-26
liepos 15-29 rugsėjo 2-16

SAVAITEI Į LIETUVĄ

rugsėjo 9-16 rugsėjo 30-spalio 7

Visas grupes lydi savininkai arba patyrę palydovai.
Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms kooperatinius butus, automobilius bei kitus pageidaujamus daiktus.
Sąžiningai tarpininkaujame, tvarkant palikimus giminėms Lietuvoje.

Smulkesnių žinių teiraukitės:

Toronto tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
Montrealis — (514) 669-8834 — L. Stankevičius
Čikaga — (312) 496-8406 — V. Ramonis
Los Angeles — (213) 660-6600 — J. Petronis
— (213) 664-0791 namų

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada
TELEX 06-986766 TOR
Kelionių biuro savininkai — AUDRONĖ ir VYTAS SIMINKEVIČIAI
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

The Marlatt laidotuvių namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.
615 Main Street East (East of Sanford)
Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Pasaulinės Baltiečių Santalkos posėdis gegužės 15 d. įvyko Vašingtone, VLIKo patalpose. Jame dalyvavo: Pasaulinės Estų Tarybos atstovai su pirm. L. Saviu, Pasaulinės Latvių Federacijos delegacija, vadovaujama dr. O. Pavlovskio, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis su dr. K. Jurgėla, dr. D. Krivicku, inž. L. Grinium. Buvo aptarta atskirų tautybių ligšiolinė veikla, numatytos gairės ateičiai. Santalkos nariai žada remti pozityvius Vakarų valstybių pasiūlymus Madrido konferencijoje, kai jos trečioji dalis prasidės šį rudenį. Posėdžio dalyviai taipgi pritarė Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų 1981 m. spalio 10 d. raštui, siūlančiam Baltijos kraštus įjungti į laisvą nuo atominių ginklų zoną. Š. m. liepos mėnesį norima paminėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos de jure pripažinimą, kuri joms JAV vyriausybė yra suteikusi 1922 m. liepos 28 d. Posėdžio dalyviai betgi neigiamai pasisakė prieš neseniai įsteigtą Amerikos Baltiečių Laisvės Lygą, nes šiam tikslui jau yra Jungtinis Baltiečių Komitetas ir Pasaulinė Baltiečių Santalka. Šios organizacijos pilnai atstovauja visiems baltiečiams politinėje veikloje, turi daugelio metų patirtį, yra žinomos ne tik JAV, bet ir kitų valstybių vyriausybėms.

Tikinčiųjų teises ginanti organizacija "Appeal of Conscience Foundation", kurią 1965 m. įsteigė katalikų, protestantų, ortodoksų, žydų dvasiškiai bei kiti amerikiečiai, gegužės 12 d. Niujorke surengė informacinį susitikimą su 37-niais JAV diplomatais, kuriems teks dirbti Maskvoje. Jie buvo supažindinti su religijos persekiojimu Sovietų Sąjungoje, jos okupuotose šalyse, satelitinėse valstybėse ir komunistinėje Kinijoje. Lietuviams atstovavo Katalikų Religinės Šalpos reikalų vedėjas kun. K. Pugevičius, kalbėjęs apie tikėjimo persekiojimą sovietų okupuotoje Lietuvoje, ten vykdomus kunigų žudymus. Diplomatus jis supažindino su dokumentiniais "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" duomenimis. Įvadinį žodį tarė ambasadorius A. B. Duke, teigdamas, kad diplomatai negali ignoruoti religinių krašto gyventojų pažiūrų. Pietų metu kalbėjęs Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus pavaduotojas ekoniminiam bei socialiniam reikalam dr. R. Muelleris pabrėžė, kad ir ši organizacija vis dažniau susiduria su religiniais klausimais, gindama teisingumo reikalus.

"Draugo" renginių komitetas gegužės 12 d. Čikagoje įvykusiame posėdyje aptarė veiklos planus. Dienraščio gegužinė bus surengta liepos 11 d. prie "Draugo" patalpų. Metinis koncertas yra numatytas rugsėjo 25 d. Jaunimo Centre. Administratorius kun. P. Cibulskis palietė finansines dienraščio problemas. Esą pernai iš marijonų vienuolijos pašto bei kitoms išlaidoms buvo gauta $105.000. Jos betgi taip padidėjo, kad šiemet teko atsisakyti "Draugo" pirmadienio laidų.

N. Zelandija

Kun. K. Pugevičius, grįždamas Niujorkan po ilgos viešnagės pas Australijos lietuvius, dvi dienas praleido N. Zelandijoje, kur jis turėjo progą susitikti ir su negausiais Aucklando lietuviais. Apie jo trumpą sustojimą N. Zelandijoje balandžio 19 d. rašė dienraštis "The Auckland Star", plačiau paliesdamas politines Lietuvos, Latvijos ir Estijos problemas, kur dabar tęsiama XIX š. carų praktikuota rusinimo politika. Dėl jos labiausiai nukentėjo Latvija, bet pavojus gimtajai kalbai taip pat gresia Estijoje ir Lietuvoje. Religijos reikalus sovietų okup. Lietuvoje plačiau palietė N. Zelandijos katalikų savaitraštis "Zealandia" gegužės 2 d. laidoje. Skaitytojams primenama, kad kun. K. Pugevičius yra Lietuvių Informacijos Centro vadovas JAV-se. Centras išverčia ir išleidžia iš Lietuvos gautus pranešimus apie religijos persekiojimą, žmogaus teisių pažeidimus. Daugiausia remiamasi pogrindine "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", kuri pasirodo maždaug kas du mėnesiai, o kol ji pasiekia kun. K. Pugevičių, užtrunka ištisas pusmetis. Centras šio leidinio kopijas pirmiausia pasiunčia Vatikano radijui, "Amerikos Balsui", "Laisvės Radijui", nes pačioje Lietuvoje "Kronikos" kopija perskaito gal tik tūkstantis asmenų. Nuolatinis "Kronikos" išleidimas bei jos paskleidimas pasaulyje turi nemažos įtakos Sovietų Sąjungai, kuri jau seniai stengiasi palaidoti religiją. Kartais informacija atkeliauja ir kitu būdu. Čia kun. K. Pugevičius parodė nuotrauką vieno pranešimo, kuris buvo ranka užrašytas ant vieno į JAV keliavusio asmens dėvėto drabužio medžiagos.

Australija

Šiame "TŽ" skyriuje praėjusią savaitę buvo rašyta, kad Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjungos valdyba nutarė nesiųsti reprezentacinės sportininkų rinktinės į Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynes Čikagoje 1983 m. vasarą. Tai buvo padaryta dėl sportininkų susiskaldymo, kurį sukėlė išvykos komiteto pasirinktas "Palangos" kelionių biuras, turintis ryšių su sovietiniu "Aeroflotu". ALFAS valdyba pranešė, kad yra sustabdomas aukų rinkimas šiai išvykai, kad išvykos komitetas turi grąžinti pinigus ir užbaigti savo darbą. Savo komandas Čikagon galės siųsti tik atskiri sporto klubai, jeigu jos ten norėtų vykti. Šiuo klausimu "Mūsų Pastogės" gegužės 17 d. laidoje dabar prabilo išvykos vadovas ir jos komiteto pirm. A. Laukaitis. Pasak jo, remiantis išvykos į JAV statutu, kurį priėmė visų sporto klubų atstovai 1980 m. Adelaidėje, organizacinis išvykos komitetas iki 1983 m. pabaigos už savo veiklą yra atsakingas tik metiniam visų klubų atstovų suvažiavimui. Komiteto padarytus sprendimus gali patvirtinti ar pakeisti tik visuotinis sporto klubų susirinkimas. Esą ALF Auklėjimo Sąjunga neturi teisės nesiųsti sportininkų rinktinės Čikagon ir uždaryti išvykos komitetą, kurį remia septyni sporto klubai, išskyrus Adelaidės "Vyčio" valdybą. Organizacinis išvykos komitetas, vadovaujamas A. Laukaičio, pareiškia viešą nepasitikėjimą Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjungos valdybai ir ypač jos pirmininkui. Klubai raginami sekti šiuo pavyzdžiu ir reikalauti ALFAS valdybos atsistatydinimo. Visuotinį atstovų susirinkimą valdybai sudaryti siūloma sušaukti Melburno "Varpui", kuris yra būsimos sporto šventės rengėjas šiemetinėse Australijos Lietuvių Dienose. Baigdamas savo atsišaukimą, A. Laukaitis rašo: "Mes nuoširdžiai dirbame savo sunkų darbą ir stengiamės būsimąją sportininkų išvyką į Kanadą, Ameriką ir Pasaulio Lietuvių Dienas padaryti kuo geresne ir pigesne, kad mūsų sportuojantis jaunimas ir vėl galėtų taip gražiai reprezentuoti Australijos lietuvius sportininkus." Susidaro liūdnas įspūdis, kad ta graži reprezentacija jau yra skaudžiai užgožta įvykusio susiskaldymo. Geriausiu atveju į Čikagos žaidynes bus atvežtas vietinis Australijos sportininkų gincas: kas gi iš tikrųjų kaltas — išvykos komitetas ar Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjungos valdyba? Žaidynės nėra rengiamos tokiem klausimam spręsti.

Belgija

Tarptautinio Viešosios Nuomonės Tyrimo Instituto suvažiavimas balandžio 30 — gegužės 3 d.d. įvyko Briuselyje. Institutas turi apie 100.000 narių 88-niose pasaulio valstybėse. Jo centrinė būstinė yra Šveicarijoje ir Liuksemburge. Suvažiavimo metu diplomu ir premija buvo pagerbtas Vasario 16 gimnazijos mokytojas ir evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys už jo straipsnį "Joninės — senoji lietuvių tradicija", kuris buvo paskelbtas Lietuvos vokiečių žurnalo "Die Raute" 1980 m. 3 nr. Diplomai taipgi buvo įteikti broliams Mariui ir Eduardui Dresleriams už jų spaustuvėje išleistas matematikos knygas moksleiviams.

Vokietija

Lietuvių vaikų vasaros stovykla liepos 11 — rugjūčio 1 d.d. vėl surengta Vasario 16 gimnazijos patalpose ir parke. Jos rengėjai laukia vaikų nuo 8 iki 14 metų amžiaus. Stovykla kainuos: vienam vaikui — 12 DM, antram — 10 DM, kitiems — po 8 DM. Neturtingoms šeimoms patariama prašyti finansinės paramos socialiniame vokiečių skyriuje. Vaikus į stovyklą turės atvežti bei iš jos parsivežti tėvai arba globėjai. Būsimieji stovyklautojai registruojami šiuo adresu: Litauische Volksgemeinschaft, 684 Lampertheim 4 (Huettenfeld). Tel. 06256-322.

Klauso pranešimų KLK Centro rengtame suvažiavime gegužės 8 d. Hamiltone, kur buvo gvildenami lietuviškų parapijų klausimai. Iš kairės: V. Gudelis iš Londono, Ont., A. Sungailienė, dr. J. Sungaila, V. Montvilas, seselė Ignė Marijošiūtė iš Toronto Nuotr. J. Miltenio

Kas sunaikino Plungės žydus?

A. KALNIUS

"Geras klausimas", pasakytų anglas. Geras negeras, bet gana nemalonus. Gal jis būtų nekilęs, ir mes visi su savo narsiąja "traice" būtume sau ramiai snūduriavę, kaip ir dera senimo ir jaunimo bendraminčiams, bet tas dr. Dov Levinas, ak, Levinas!... Jis kad užmynė savo pakaustytu batu ant mozolio, ant pačios viršūnės, tai net ir didieji miegaliai apsivertė ant kito šono, ogi nenuoramos iššoko iš lovos ir jau trečias mėnuo negali į ją sugrįžti ir valandėlę snustelti, nes iš mozolio, tarytum iš kokio vulkano, tokia dar neištirta sula vis alma ir alma.

Betgi čia ne vien Levinas yra didžiųjų įvykių motyvas, čia ir Aleksandras Pakalniškis savo "Plungės" istorijoje apie žydus, atrodo, lyg ir "nusirašęs nuo koto". Levinas, pasinaudodamas jo plunksnos narsumu, tik pakėlė lietuvių rankomis nužudytų jo tautiečių skaičių iki 200.000, kurie visi esą gimė, augo ir gyveno Lietuvoje, nors nepriklausomoje Lietuvoje jų buvo apie 168.000.

Tad kokias gi žinias autorius savo "Plungės" istorijoje įamžino apie žydų tragediją. Svarbesnes vietas pakartoju:

"V o k i e č i a m s u ž ė j u s" (mano išret. A.K.), atsirado Plungėje keli lietuviai karininkai ir per kaimų seniūnus paskelbė... atsarginių mobilizaciją... Tuoj buvo įsakyta visiems žydams palikti savo namus ir persikelti į sinagogą... Ir greitai buvo pradėta žudyti..."

"Pirmomis karo dienomis jų (vokiečių) kariuomenė atėjo ir nuėjo. Pasiliko tik du suskurdę vokietukai, nedidelio ūgio, menkos išvaizdos, be jokių laipsnių... Du nereikšmingi tipeliai... O Plungę tuo tarpu valdė lietuvių karininkų grupelė su komendantu kapitonu Noreika viršūnėje".

"... pro dar tebedegantį namą Vytauto prospekte buvo pravesta mirčiai pirmoji žydų grupė (žydai, norėdami išsigelbėti iš sinagogos, buvo padegę miestą, A.K.)... Į komendantūrą tuo tarpu prisistatė vienas iš tų mizernų vokietukų. Įėjo jis į komendanto kabinetą ir paklausė: 'Ką jūs žadate daryti su žydais?' Komendantas atsistojo, išsitempė prieš tą vargšą vokietį ir atsakė: 'Aš jau daviau įsakymą visus iki vieno sušaudyti."

Žydai "ėjo ir vežė visą naktį... ant duobės krašto susėdę, kojas žemyn nuleidę, turėjo laukti šūvių... Darbas virė visą naktį. Kai buvo jis baigtas, viršila pasakė kareiviams kalbą, pabrėždamas tos dienos istorinę svarbą Plungei. Suma bažnyčioje jau buvo, kai Plungės kariuomenė sunkvežimiais grįžo į miestą, dainuodama, baigusi darbą".

Pagal šį A. Pakalniškio pasisakymą išeina, kad visus Plungės žydus sunaikino lietuviai, nes kpt. Noreika juk negalėjo tuos du "nusmuktakelnius" vokietukus įpareigoti eiti žydų naikinti. Be to, pagal autoriaus apibūdinimą, jie greičiausiai net ir šautuvo būtų nepakėlę.

O visdėlto sunku patikėti, kad vien tik lietuviai būtų sunaikinę visus Plungės žydus. Viso savo knygos aprašo autorius nieku nepagrindžia, net gi nepasisako, kad jis pats tuose visuose įvykiuose būtų buvęs, dalyvavęs arba kas nors jam būtų bent papasakojęs. Atrodo, lyg kad visa tai būtų iš "piršto išlaužta". Ogi ir rašto stilius tokiam rimtam ir tragiškam įvykiui aptarti yra perdaug jau sarkastiškas.

Taigi ryšium su šia istorija skaitytojui kils visa eilė klausimų. Pvz. kur buvo autorius, kai komendantas kalbėjo su vokiečiu? Abejotina, kad jis būtų galėjęs būti su jais kabinete, nes tokiais slaptais reikalais dažniausiai kalbamasi prie keturių akių. Ar autorius yra tikras, kad tuomet Plungėje buvo tik tie du "mizerni" vokietukai, o daugiau nebuvo nė vieno? Ar tie du vokiečiai galėjo būti jau tokie nususėliai, jeigu jie buvo čia siųsti specialiems žydų naikinimo reikalams? Jie galėjo būti net baigę specialias žudymo mokyklas — Diubene, Bad Šmydeberge ar Preče (žiūr. "Mokslas ir gyvenimas", nr. 11, 1981). Ar sargybos viršininkas turėjo galią įsakyti žydams lipti į mirties sunkvežimius? Juk sargybinių pareigos yra visai kitos, ir t.t. Vienu žodžiu, akylam skaitytojui panašių klausimų gali kilti dar ir daugiau.

Dėlto "Plungės" autorius savo miesto žydų istoriją turėtų dar kartą peržvelgti ir ją gerokai patikslinti, nes priešingu atveju ji skaitytojams sukelia nemažai abejonių ir dėlto netenka dokumentinės vertės.

Būtų labai gerai, kad šiuo klausimu atsilieptų ir daugiau plungiškių lietuvių. Nereikia vengti atvirai pasisakyti. Yra garbė sakyti tiesą, nusikaltimas skelbti melą. Juk mes neginčijame fakto, jog buvo lietuvių vienokiu ar kitokiu būdu talkinusių naciams žydų naikinime. Mes, manau, jų neginame, mes tik reikalaujame tiesos.

* * *

"Plungės" autoriaus žydų istoriją ypač nublukina kiti šaltiniai. Antai, "Lietuvių Enciklopedijos" XXIII tome straipsnyje apie Plungę rašoma, kad 1941 m. birželio pabaigoje naciai per dvi dienas sušaudė 1800 žydų. Gi "Mūsų Lietuvoje", IV tome, 76 psl., sakoma: "1941 metais vokiečiai Plungės žydus sulikvidavo".

Taigi ne lietuviai juos sulikvidavo, o vokiečiai, tiksliau — naciai. Betgi galima manyti, kad tam tikras skaičius lietuvių naciams talkino.

Man dar gerokai užkliuvo toks gana sarkastiškas lietuvio karininko sugretinimas su neūžaugomis, nuskurėliais, menkos išvaizdos, belaipsniais, nereikšmingais tipeliais, vargšais ir mizernais vokietukais. Atseit, kpt. Noreika prieš vieną iš jų atsistojo, išsitempė ir "atraportavo", jog jis jau davęs įsakymą visus žydus sušaudyti. Štai ko buvo vertas lietuvis karys pagal Pakalniškio pasakojimą!

Kadangi kpt. Noreiką aš gana gerai pažinojau iš to meto, kai jis buvo Šiaulių apskrities viršininku, tai šitoks jo pristatymas knygos skaitytojui man buvo nemalonus. Kpt. Noreika Šiauliuose neišsitempė nei prieš vieną net išsipusčiusį vokietį, net prieš patį gebytskomisarą ir jo padėjėjus, nei prieš geštapininkus ir esesininkus. Jis buvo ambicingas karys ir lietuvis patriotas. Jis tarnavo ne vokiečiams, bet Lietuvai. Jis visiškai nepakluso tiems vokiečių potvarkiams, kurie buvo Lietuvai pražūtingi: jis gelbėjo jaunimą nuo okupanto mobilizacijos ir darbo prievolės, stengėsi padėti ūkininkams išsisukti nuo sunkių karo rekvizicijų ir pan. Lietuvos nelaimė buvo ir jo asmeninė nelaimė.

Vokiečiams tai buvo nepakenčiama ir su juo atsiskaitė, išsiųsdami jį į Dievų mišką — Štuthofo vergų stovyklą.

Savo teigimus laužiu ne iš piršto, nes apskrities viršininko įstaiga buvo Šiaulių apskrities valdybos rūmuose, o aš šioje valdyboje ėjau finansų skyriaus vedėjo pareigas. Taigi mudu dažnai susitikdavome ir išsikalbėdavome mums rūpimais klausimais.

Štai kodėl man sunku patikėti, kad kpt. Noreika būtų buvęs išsitempęs prieš tą "mizerną vokietuką". Taip pat sunku suprasti, ko autorius siekė taip sukarikatūrindamas tuos vokiečius!

Dar reikia pasakyti, kad Šiauliuose ir apskrityje nė vienas žydas nebuvo kpt. Noreikos nuskriaustas. Atvirkščiai, jis juos gelbėjo. Antai apskrities valdyba Vaiguvos dvare turėjo vaikų prieglaudą, kurioje buvo slepiami ir išlaikomi septyni žydų vaikai ir viena moteris, ėjusi sekretorės pareigas. Apskrities viršininkas, kaip ir visi vyresnieji pareigūnai, šį faktą žinodami, rizikuodami savo likimu, tylėjo dantis sukandę, idant paslaptis neišeitų viešumon. Mano šeimai ir man šiame dvare teko gyventi apie tris mėnesius. Pačiu paskutiniu momentu, kai jau rusų patrankų sviediniai, besivydami bėgančią vokiečių kariuomenę, zvimbė virš dvaro stogų, mano šeima ir kun. A. Juška palaukėmis ir pagrioviais patraukėme Vokietijos link, palikdami prieglaudos vedėją Rusteikaitę ir jos globotinius sveikus ir gyvus. Vėliau patyriau, kad niekas iš pasilikusių nenukentėjo, išskyrus vedėją, kuri nakties metu pabėgo nuo komunistų persekiojimo, pėsčia nuėjo į Vilnių ir ten mirė.

Ne tik aš vienas, o ir daugiau, kurių tarpe yra ne vienas net mokslo draugas karo mokykloje ir bendradarbis "Kario" redakcijoje, laikome šį karį šviesia asmenybe. Aure, dar ką apie jį rašo V. Sruogienė ("Draugas", kult. priedas, 30. V.81): "...norėčiau atkreipti skaitytojo dėmesį į tai, kad Stutthofe kalinami Lietuvos kariuomenės karininkai, ištrūkę iš kaceto 1945 m. pavasarį, tuojau buvo suimti ir jų daugelio likimas nėra žinomas. Vakaruose atsidūrė tik tie, kuriems pavyko išsislapstyti nuo rusų. Iš ypač nukentėjusių, kiek žinoma, kpt. Jonas Noreika, M. Mačiokas ir P. Masiulis grįžo į Lietuvą ir organizavo prieš komunistus partizanus. M. Mačiokas žuvęs kovoje, o Noreika ir Masiulis buvo suimti, tardomi ir teisiami. Teisme paklaustas, jeigu jis būtų išleistas, ar vėl kovotų prieš komunistus, Noreika atsakė: "Iki paskutinio kraujo lašo!" Po to teismo sprendimas buvo: pakarti! Noreika tik pareikalavęs, kad egzekucija įvyktų Vasario 16 dieną. Kur ir kada jis mirė, kur palaidotas — iki šiol nesužinojo net artimieji.

Po Noreikos paklaustas Masiulis tylėjo ir tuo pasirašė taipgi sau mirties sprendimą...

Apie rusų suimtųjų Stutthofo kacetininkų herojišką laikyseną tik nuotrupos yra pasiekusios mus iš anapus geležinės uždangos. Noreika — generolas Vėtra (kaip buvusio partizanų vado slapyvardis, A.K.) jau yra likęs legendos asmeniu. Tik nemokame savo herojų gerbti".

* * *

Jeigu dr. Dov. Levinas tiki A. Pakalniškio knygos, kaip dokumento, autentiškumu, tai reikia pasakyti, kad jos autentiškumas yra labai abejotinas. Taip pat jo kaltinimas, kad lietuvių rankomis buvo išžudyta virš 200.000 jo tautiečių, yra ne kas kita, o eilinis išsišokimas. Žydai vokiečių rankas jau liovėsi minėję. Kodėl? Antai "Laisvojoj Lietuvoj" (Nr. 7, 8.IV.82) buvęs partizanas A. Kaminskas, dalyvavęs anuometiniuose įvykiuose, tvirtina, kad Biržų žydus šaudė komunistai ir vokiečiai. Tai viena apskritis. O čia, va, aš turiu rankoje laišką buvusio policijos pareigūno, kuris Lazdijuose iš Katkiškės geto išgelbėjo per 50 žydų. Jis rašo: "Atvažiavo raudonas autobusas su 54 vokiečiais, visi ginkluoti automatais, atsivežė dvi dideles dėžes šovinių, dvi dėžes degtinės ir pradėjo darbuotis. Jokios pagalbos iš nieko nereikalavo". Tai antra apskritis. O argi tiktai Biržuose ir Lazdijuose šitaip atsitiko?

Lietuvių sukaktys Vokietijoje

BR. LIUBINAS

Š. m. gegužės mėnesį net 3 Vokietijoje besidarbuoją kunigai mini savo sukaktis.

Kun. Vaclovas Šarka gegužės 2 d. sulaukė 60 m. amžiaus. Vokietijoje jis gyvena nuo 1944 m., kunigu įšventintas 1946 m. birželio 21 d. Eichstaette. T u o j po šventimų pradėjo dirbti lietuviškoje sielovadoje Š. Vokietijoje ir ten darbuojasi jau daugiau kaip 20 metų, gyvendamas Hamburgo mieste.

Kun. V. Šarka pasižymi savo judrumu. Jo aptarnaujami lietuviai gyvena išsisklaidę dideliuose plotuose. Jis laiko pamaldas Hamburge, Luebecke, Neustadte, Lebenstedte ir gal dar eilėje kitų vietovių. Visas jo gyvenimas yra nuolatinis važinėjimas. Kadangi daug juda, yra tapęs labai populiariu lietuvių tarpe. Pvz. Lietuvių Bendruomenėje, kai jis kandidatuoja į krašto tarybą, dažniausiai g a u n a daugiausia balsų.

Kun. V. Šarka kasmet rašo laiškus Sovietų Sąjungos ir okupuotos Lietuvos valdovams, juos atspausdindamas taip pat vokiškuose laikraščiuose. Jo susirašinėjimas, ypač paskutiniais metais, siekia ir Vatikaną.

Prieš keletą metų kun. V. Šarka turėjo didelę automobilio nelaimę ir buvo labai sunkiai sužeistas. Daug kas manė, kad jis iš tos nelaimės jau neatsigaus. JAV-bių lietuviškuose laikraščiuose buvo net paskelbta; kun. V. Šarka miręs. Tačiau jis, nors ir netekęs blužnies, atsigavo ir toliau labai uoliai darbuojasi lietuvių visuomenėje.

Kun. V. Šarka yra gimęs 1922 m. gegužės 2 d. Kaniūkų kaime, Dūkšto parapijoje. Mokėsi Vilniaus Vytauto D. gimanzijoje ir Vilniuje kunigų seminarijoje. Pastarąją baigė Vokietijoje, Eichstaetto mieste. Įšventintas kunigu darbavosi visoje eilėje vietovių Š. Vokietijoje. Ypač pažymėtina jo veikla Grohno pereinamoje stovykloje, kur daug tautiečių išleido į užjūrius. Ir šiandien JAV-bėse, Kanadoje jis vis dar m a l o n i a i prisimenamas.

Kun. Augustinas Rubikas gegužės 10 d. atšventė savo kunigystės 40 metų sukaktį. 1942 m. Vilkaviškyje vysk. dr. Vincas Padolskis įšventino 5 jaunus kunigus, kurių du yra Vakaruose. JAV-bėse gyvena kun. dr. Vincas Bartuška, ilgą laiką profesoriavęs Niujorke, o dabar jau pensininkas Los Angeles mieste.

Kun. A. Rubikas gyvena Memmingeno mieste, Vokietijoje, aptarnauja Augsburgo vyskupijoje gyvenančius lietuvius. Čia jis gyvena nuo 1969 m. ir reiškiasi lietuvių tarpe kaip gabus intelektualas. Daug jo filosofinių ir teologinių straipsnių yra buvę lietuviškoje spaudoje, daugiausia kultūriniame "Draugo" priede, "Krivūlėje" ir eilėje kitų leidinių. Atskira knygele V. Europos lietuvių sielovados centras 1977 m. yra išleidęs jo straipsnį apie liturginių reformų prasmę: "Kodėl kunigas su altoriumi atsisuko į žmones?" Jis yra taip pat dažnas paskaitininkas lietuviškose studijų savaitėse, daug kartų kalbėjęs studentams Muenchene, eilę kartų Vasario 16 gimnazijoje.

Kun. A. Rubikas yra gimęs 1915 m. rugpjūčio 19 d. Skaisgirių kaime, Sintautų parapijoje, Šakių apskrityje. Sintautuose jis laikė ir savo primicijas, o po jų darbavosi Kaimelio parapijoje, iš kur 1944 m. perkeltas į Aleksotą, bet ten nespėjo nuvykti, nes karo eigoje pateko į Vokietiją. 1945 m. nuvyko į Romą ir ten Gregorianumo universitete pradėjo studijuoti filosofiją. Pirmuosius metus baigė labai gerai filosofijos bakalauro laipsniu, bet susirgo ir eilę metų turėjo gydytis. Vėliau grįžo atgal į Vokietiją ir čia darbavosi įvairiose vietovėse, kol 1969 m. atvyko į Memmingeną. Šiuo metu yra susilpnėjusi jo sveikata, tačiau tikimasi, kad pasveiks ir galės toliau darbuotis lietuviams.

Kun. Kazimiero Senkaus 40 metų kunigystės sukaktis sueina gegužės 30 d. Jis yra gimęs Teiberių kaime, Žaliosios parapijoje, Vilkaviškio apskrityje. Šiemet sausio 24 d. jam suėjo 65 metai amžiaus.

Mokėsi Vilkaviškio gimnazijoje ir ten pat kunigų seminarijoje, o 1940 m. išvyko į Vokietiją ir studijavo Muensterio kunigų seminarijoje, kur buvo įšventinas kunigu. Vėliau truputį vikaravo vokiškoje parapijoje ir netrukus perėmė lietuvių sielovadą Saksonijoje. Čia darbavosi iki karo pabaigos. 1945-46 m. lankė Regensburgo religinės muzikos mokyklą, 1947-1950 m. studijavo Romoje popiežiškame religinės muzikos institute ir gavo magistro laipsnį. Nuo 1955 m. vėl Vokietijoje. Dabar jis yra Rottenburgo vyskupijos lietuvių klebonas, gyvenąs Stuttgarte.

Šalia savo tiesioginių sielovados uždavinių, kun. K. Senkus visą laiką uoliai rūpinasi lietuviškuoju giedojimu. Jis yra paruošęs ir išleidęs keletą lietuviškų giesmynų. 1981 m. išleido "Liturgines giesmes". Jis taip pat aktyviai dalyvauja įvairiausioje lietuviškoje veikloje, palaiko gerus santykius su evangelikų dvasiškiais, organizuoja lietuviškus parengimus. Jis ypač rūpinasi, kad lietuviškuose suvažiavimuose gražiai skambėtų lietuviška giesmė ir daina. Kartais pagieda jis ir solo.

Kun. K. Senkus labai aktyviai dalyvauja lietuvių kunigų veikloje ir gyvenime. Eilę metų buvo Vokietijos lietuvių kunigų vienybės pirmininku. Ir dabar tebėra jos valdybos nariu.

Salezietis misijonierius kun. HERMANAS ŠULCAS prie baigiamos Musha parapijos šventovės netoli Kilgali, Ruandos sostinės Afrikoje. Statybai akmenis sunešė parapijiečiai iš gretimų kalvų. Misijonierius šiame prancūziškai kalbančiame krašte dirba jau penkeri metai

Detalė iš Toronto Maironio mokyklos abiturientų išleistuvių. Kairėje — INA BALSYTĖ, dešinėje — INDRĖ ČUPLINSKAITĖ Nuotr. St. Dabkaus

Nesėkmingi vienybės siekimai

Žvilgsnis į D. Britanijos Lietuvių Sąjungos suvažiavimą

STASYS KASPARAS

D. Britanijos Lietuvių Sąjungos suvažiavimas įvyko balandžio 24-25 d.d. Londono Lietuvių Namuose. Jį pradėjo DBLS pirm. Z. Juras, paprašydamas atsistojimu pagerbti mirusius narius (kun. J. Kuzmickį, D. Dainauską ir E. Lūžienę). Pasveikinęs už lietuvišką veiklą Kriaučeliūnų premiją gavusį jaunąjį V. Puodžiūną, suvažiavimo pirmininku pasiūlė H. Vaines-Vaineikį, sekretorium P. Popiką, rezoliucijų komisijon A. Bučį, J. Vilčinską ir dr. S. Kuzminską.

Žodžiu sveikino suvažiavimą Britanijos lietuvių socialdemokratų vardu V. Motūza, raštu — Lietuvos atstovas V. Balickas, garbės narys P. B. Varkala, skautų rajono vadeiva J. Maslauskas, sielovados vadovas kun. dr. S. Matulis; telegramomis — PLB pirm. V. Kamantas ir PLB jaunimo atstovė V. Abariūtė. Ilgokai truko, kol buvo perskaityti abiejų pernykščių suvažiavimų ilgi protokolai.

Valdybos veikla

Pranešimą apie DBLS veiklą padarė pirm. Z. Juras. Sakė, kad centro valdybai iškilo naujų problemų. Atleidus Lietuvių Sodybos vedėjus Snabaičius, kol kas jai vadovauja pats DBLS pirmininkas su kitais centro valdybos nariais. Ligi šiol dar vis nerandama nupirkti tinkamo namo vidurinės Anglijos lietuviams. Sąjungos skyriai veikia savarankiškai. Jaunimo veikla pagyvėjusi. Iškėlė Tautinės Paramos Fondo reikalingumą, ypač pabrėžė politinę veiklą, kurią atlieka iš keliolikos tautybių atstovų sudarytoji "European Liaison Group". Ji turinti ryšį su Britanijos ir Europos parlamentais. Esą spausdinami atsišaukimai, brošiūros.

Dėl keliamų priekaištų, kad pagal naujuosius įstatus DBLS tėra socialinė ir kultūrinė organizacija, kad ji nebesiekia Lietuvos nepriklausomybės, Z. Juras tvirtino, jog tai netiesa. Įstatuose betgi jos siekimai aptariami taip, kaip priekaištaujantieji sako.

Paminėjo ir nesusipratimą su L o n d o n o centriniu skyrium, kurio paskelbtus rinkimus panaikino valdyba, sudarydama iš savo narių komisiją naujiems pravesti.

Rudenį Bradforde ruošiama Lietuvių Diena, kurios programoje dalyvaus 3 chorai, 3 tautinių šokių grupės ir kt. DBLS centro valdyba šiemet organizuoja netoli Londono Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitę. Londone bus paminėti sibiriniai trėmimai. DBLS atstovai dalyvaus 1983 m. PLB seime ir kituose tuo metu ruošiamuose renginiuose.

DBLS tarybos pirm. A. Bučio pranešimas buvo greičiau skundas, kad nesiseka grąžinti vienybę. Pernai sušauktasis jos suvažiavimas buvo triukšmingas. Buvę puolami federalistai, "Akiračiai", "Šluota". Ginčytasi dėl to pareiškimo, kuriame Lietuvių Namai vadinami "raudonuoju kampeliu". Tas raštas turėjęs eiti į krosnį, bet buvęs paskelbtas net keliuose laikraščiuose. Paskui pasirodė visuomenę suerzinęs anoniminis "Destroy the worm". Siūlė paduoti vieni kitiems taikos ranką.

Jaunimo atstovas (J. Podvoiskis) patvirtino, kad veikla iš tikro pagyvėjusi, bet per metus visdėlto ne kažin kiek tepadaryta. Dar išklausyti DBLS iždininko (B. Butrimo), revizijos komisijos (A. Žukausko), Tautos Fondo atstovybės (J. Vilčinsko) pranešimai. Tautinės Paramos Fondo atstovas dr. S. Kuzminskas nusiskundė, kad mažėja aukos, o iki šiol įkalintųjų šeimoms išsiųsti 25 siuntiniai (2 grįžo). Lietuvių Katalikų Bendrija, kaip pranešė pirm. P. Popika, buvo atsikvietusi aktorių V. Žukauską iš Niujorko ir jos sudarytasis fondas į Seinų kraštą išsiuntęs 35 siuntinius.

Skyrių pranešimai

Skyrių pranešimuose buvo nurodyta, kas padaryta ir ko norima. Stoke-on-Trento skyrius siūlė centro valdybai pareikšti pasitikėjimą. Wolverhamptonas reiškė nepasitenkinimą, kad "E. Lietuvyje" spausdinami menkaverčiai rašiniai, pageidavo, kad centro valdybos nariai nevažinėtų į okup. Lietuvą. Maidenhead skyrius smerkė spausdinamus užgauliojimus. Londono skyrius smerkė "Destroy the worm". Derby skyriaus nariai pageidavo, kad centro valdyba susitvarkytų, nes tada tikriausiai nebebus tokių "Destroy the worm" ir kitokių sklindančių raštų. Ilgesnis triukšmas kilo, kai Londono centrinio skyr. valdyboje likęs S. Bosikis iškėlė klausimą, kas turi tam skyriui atstovauti, ar teisėtai išrinktieji, ar po perversmo? Lietuvių Sodybos skyrius nusiskundė, kad jo veiklai nebėra sąlygų, kai tos įstaigos administravimą perėmė centro valdyba.

Atvažiuojantieji iš Lietuvos

Diskusijas dėl pranešimų pradėjo ligi šiol centro valdyboje buvęs A. Pranskūnas. Jis paskaitė kasmet "Gimtąjį Kraštą" sveikinančio R. Sakalo laišką, kuris buvo išspausdintas "Europos Lietuvyje" ir kuriame peikiamas DBLS Liet. Sodybos skyrius. Esą tokius reikia pašalinti iš DBLS. Atvažiuojančius iš Lietuvos siūlė skirti į dvi grupes: kas gauna leidimą paviešėti pas gimines, priimkim su nuoširdumu, tie, kurie nekviesti atvažiuoja, dažnai yra augšti pareigūnai ir eina tiesiai į Lietuvių Namus. Siūlė atstatyti organizacijos sugyvenimą bei drausmę.

Centro valdybos nariai Z. Juras ir A. Vilčinskas paneigė tvirtinimą, kad jiems vadovaujant Lietuvių Namuose būtų lankęsi sovietiniai pareigūnai. R. Šova siūlė cnetro valdybai neskleisti klaidinančių žinių, nes tokie pareigūnai yra lankęsi.

Pašalinimo klausimas

A. Jaloveckas iškėlė mano pašalinimo iš DBLS klausimą. Esą, kai Z. Juras "Akiračiuose" prirašė neteisybių, tai nebuvo nubaustas, kai S. Kasparas parašė "Tėviškės Žiburiuose", "Naujienose" ir dar šen ten, tai jam atimtos Sąjungos nario teisės. Argi tai demokratija?

A. Petkevičius sakė, kad reikia komisijos ar garbės teismo,

(Nukelta į 9-tą psl.)

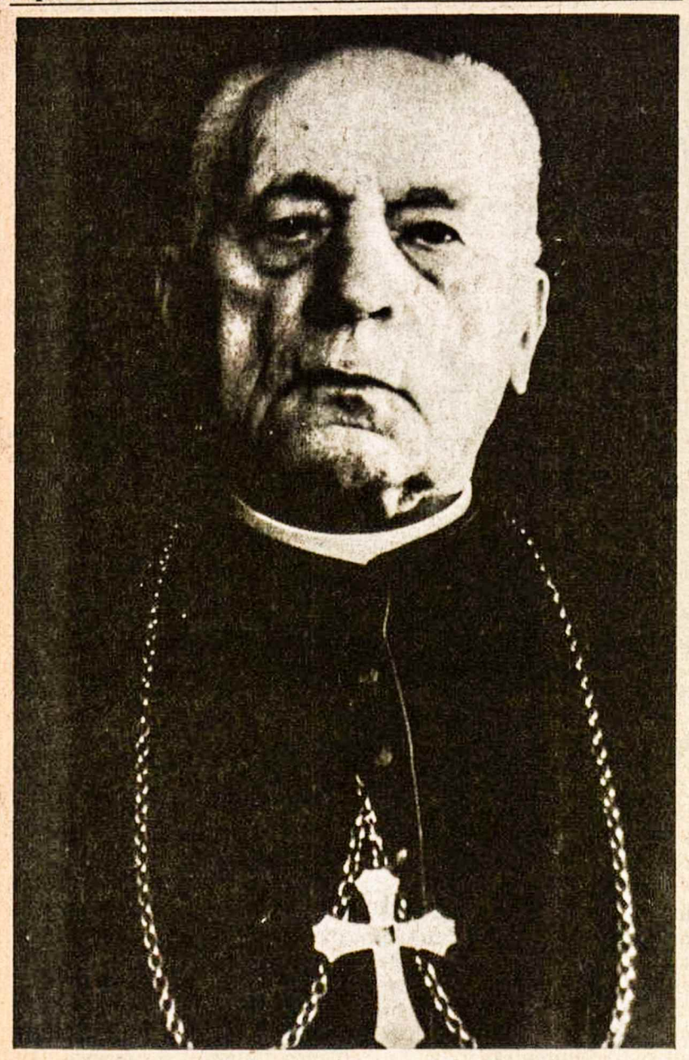

Vienas žymiųjų lietuvių tautos kankinių arkivyskupas TEOFILIUS MATULIONIS, miręs 1962 m. Šeduvoje. Apie jį išleista nauja knyga "Nemarus mirtingasis"

Išeivijos rašytojų žodis

Lietuvių Rašytojų Draugijos narių suvažiavimas Klevelande skelbia šį pareiškimą

Šimtmetis, prasidėjęs vidurinės Europos tautų išlaisvinimu ir vėliau prikėlęs daugelį tautų bei genčių valstybinei nepriklausomybei kituose pasaulio žemynuose, artėja prie pabaigos su gėdingu balansu, kai tuo pat metu šimtas milijonų civilizuotų europiečių buvo paaukoti naujai, dar didesnei priespaudai, išniekinant žmogaus ir tautų teises ir humanistinius idealus.

Tarp tų milijonų šiandien yra ir lietuvių tauta, kurios klestėjusi nepriklausoma valstybė buvo per praėjusį karą sugriauta, išprievartauta, pasikeičiančių sovietinės ir hitlerinės okupacijų teriojama.

Dėl to prieš keturis dešimtmečius turėjo iš tėvynės pasitraukti užsienin daugelis lietuvių rašytojų, visų sričių menininkų bei kultūrininkų.

Bet dėl to neišblėso mūsų ryžtas visomis priemonėmis ir kūrybinėmis formomis meniškai įprasminti tautos sielą ir reikšti kovingąją naujųjų laikų dvasią valstybės nepriklausomybei atstatyti, tautos ir žmogaus gyvybinėms teisėms atrungti, Lietuvai nelaisvėje padėti.

Pasitraukus į užsienius daugumai Lietuvos rašytojų ir kultūrininkų, okupacinėmis replėmis užgniaužus normalų tautos bendravimą su išeiviais, atrodė, kad ir lietuvių literatūra tartum buvo perdalinta į dvi nedraugiškas ir priešiškas stovyklas.

Fiziškai — taip. Tačiau toks padėties vertinimas būtų klaidingas.

Lietuvių literatūra buvo ir liks viena — lietuvių tautos literatūra, įvairiaspalvė mūsų tautinės dvasios išraiška ir lobis.

Kai mūsų šaliai patekės laisvės aušra, vėl susijungs visa, kas buvo vertingo sukurta užsienyje ar sovietų pavergtoje tėvynėje. Laisvės oras ir laiko tėkmė atseikės grūdus nuo pelų.

Mes suprantame, vertiname ir gerbiame tuos lietuvių rašytojus ir kultūros veikėjus tėvynėje, kurie kovoja dėl kūrybinės laisvės tradicijų išlikimo, stiprina tautos dvasią ir pasitikėjimą, gina tautos garbę ir tapatybę, ryžtingai ir ne be pavojaus turi atsilaikyti sovietinių priespaudos organų spaudimui, rusifikacijai, tautinės moralės nuodijimui.

Mes jų nemaišome su sovietinės priespaudos palaižūnais, tautiniais palūžėliais ir karjeristais, paniekinusiais lietuvių tautos didžiąsias politines, tautines ir dvasines vertybes, kukaliais ir dirsėm teršiančiais mūsų kultūrą.

Mes tikime, kad tautos kelių golgotoje literatūrinės ir apskritai kultūrinės vertybės, kaip praeityje, taip ir dabar tebėra pačios pajėgiausios dvasinei stiprybei išlaikyti. Taip pat jos yra reikšmingiausias veiksnys tautai nelaisvėje gyvai išlikti ir galiausiai vėl prisikelti, kai tam susidarys palankios sąlygos.

Ir tikime, kad tokios sąlygos susidarys. Milijonai Kremliaus pavergtų tautų drauge su mumis nerimsta, maištauja, stiprina viltis priartinti išsilaisvinimo metą.

Deja, skaudūs sunkumai nepranykę, rytojaus akiračiai vis dar apsiniaukę, regime savųjų gretų užsienyje retėjimą. Tad ryžtamės tvirčiau tęsti lietuvio rašytojo ilgaamžę tradiciją — ir toliau aukotis kūrybiniam darbui, semtis stiprybės iš praėjusio amžiaus didžiųjų lietuvių ar lietuviškos kilmės idealistų.

Gyvenimas vėl parūpino šiandieninį pavyzdį. Nobelio premijos laureatas, Lietuvos žemės draugingas sūnus Česlovas Milošas neseniai reiškė pasitenkinimą spaudos komentarais, kad jam "pasisekė savo gimtajį kraštą įdėti į pasaulinės literatūros žemėlapį", kartu liudydamas, kad gimtoji Lietuvos šalis jam vis tebėra arčiausia širdžiai, jo poezijai ir instinktams.

O didysis lietuvių tautos atgimimo dainius Maironis jau 1887 metais drąsino savuosius:

Didžios nelaimės spaudžia tėvynę,
O priešas laukia jos prapuolimo...

Tačiau tėvynė dar nepražuvus,
Nušvis jos vėlei garbė spindėjus.

Lietuvių Rašytojų Draugijos suvažiavimas
Klevelandas, Ohio, JAV — 1982.V.22.

A†A

PETRUI MATULEVIČIUI

mirus,

jo broliui inžinieriui V. MATULEVIČIUI su šeima bei visiems giminėms reiškiame gilią užuojautą —

V. V. Balsiai *A. S. Grigaliūnai*

N. Šalkauskienė

"Nemarus mirtingasis"

Monografija apie arkivyskupą Teofilių Matulionį

BR. KVIKLYS

Arkivyskupas T. Matulionis (1873-1962) buvo ir visiems laikams liko nepaprastai reikšminga, šviesi, pamokanti asmenybė, palikusi gilius pėdsakus lietuvių religiniame ir tautiniame gyvenime. Velionis nebuvo nei valstybininkas, nei mokslininkas ar žymus kultūrininkas, tačiau ilgus metus skaisčiai švietė krikščioniškomis bei dvasinėmis vertybėmis. Iš savo ilgo (beveik 90 metų) gyvenimo 32 metus praleido bolševikų kalėjimuose, koncentracijos stovyklose ar priverstinoje tremtyje. Ir mirė nelaisvėje. Jo gyvenimas buvo Kristaus kančios kelias. Nors fiziškai ir nebuvo nužudytas (tradicine prasme kankinys yra tas, kuris miršta už tikėjimą prievartine mirtimi), tačiau T. Matulionį reikia priskirti prie kankinių, nes jo gyvenimas buvo kančios kelias už Kristaus skelbtus idealus, už Dievą, be to, mirė moralinėje prievartoje.

T. Matulionis buvo kankinamas rafinuočiausiomis priemonėmis, kurios, nors ir neiššaukdavo kraujo praliejimo, buvo labai skaudžios tiek dvasine, tiek ir fizine prasme. Taigi neabejotinai jį reikia priskirti kankinių gretoms, ypač todėl, kad kalėjimuose, tardymų metu bei pavojuose laikėsi labai tvirtai ir visą laiką buvo pasiruošęs mirti kankinio mirtimi.

T. Matulionis priklauso visai lietuvių (tėvynės ir išeivijos) tautai, nes 1934-1936 m. jis buvojo Amerikoje ir čia per pusantrų metų aplankė visas didesnes lietuvių kolonijas. Jo kelionė čia buvo tikrai apaštališka kelionė, kurios metu jis daugelį lietuvių sutvirtino religiškai ir tautiškai.

Nuo arkivyskupo T. Matulionio mirties praėjo jau beveik 20 metų. Per tiek laiko beveik visi velionies amžininkai išmirė, daug kas ir iš gyvųjų atminties išnyko, o tačiau T. Matulionis nemirė. Tai rodo faktas, kad praslinkus porai dešimtmečių nuo jo fizinės mirties jis vėl atėjo pas mus iš naujo. Ir atėjo monografija "Nemarus mirtingasis — arkivyskupas Teofilius Matulionis", kurią 1981 m. pabaigoje mums pateikė Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija (LKMA) Romoje. Antrinė knygos antraštė — "Ganytojas, kalinys, kankinys ir laimėtojas".

Iš įvadinio knygos žodžio sužinome, kad medžiaga šiam monumentaliam veikalui buvo per daugelį metų telkiama abiejose Atlanto pusėse — Europoje ir Amerikoje. Žymią dalį jos sutelkė istorikas kun. dr. J. Stakauskas, gavęs ją iš paties T. Matulionio ar jo palikimo. Antrasis telkėjas buvęs N.N. (jo pavardė saugumo sumetimais neskelbiama). Trečiasis telkėjas, knygos redaktorius ir dalinis autorius, yra kanadiškių "Tėviškės Žiburių" redaktorius kun. dr. Pranas Gaida-Gaidamavičius. Jis ne tik pats rinko medžiagą išeivijoje, bet ją suderino, patikslino, parašė dalį knygos, papildė kitų surinktą medžiagą ir prisiėmė visą redakcinę atsakomybę. Jo žodžiais, buvo "padaryta, kas šiame laikotarpyje buvo įmanoma". O padaryta tikrai labai daug.

Knygos planas yra trijų dalių. I-oje dalyje pateikti biografiniai bruožai, aprašytas T. Matulionio, kaip kunigo, kelias, veikla Petrapilyje, revoliucijos sūkuriuose, suėmimai, kalinimas, ištrėmimas, vyskupo kelias, grįžimas į nepriklausomą Lietuvą ir darbas tėvų žemėje. Toliau T. Matulionis — Kaišiadorių vyskupas ordinaras: vėl sovietiniuose kalėjomuose, NKVD rankose, Vladimiro kalėjime, invalidų namuose. Pagaliau — žemiškosios kelionės pabaiga.

II-je knygos dalyje pateikti velionį pažinusių artimųjų bei liudininkų atsiminimai, pasisakymai, liudijimai kitataučių ir lietuvių spaudos balsai. Tokių liudijimų čia yra 16.

III-je dalyje paskelbti T. Matulionio laiškai: kun. V. Dainiui — 9, broliams ir brolienei — 26, kun. J. Pilkai — 33, prelatui J. Labukui-Matulaičiui — 7 ir tautiečiui Anglijoje — 1. Taigi iš viso 76 laiškai.

Knygos užsklandą — gyvenimo bei darbų įvertinimą parašė kun. Pranas Gaida. Ji yra 7 puslapių ir verta išskirtino dėmesio.

Priedinėje dalyje pateikta T. Matulionio gyvenimo ir aplinkos įvykių chronologija, knygos turinio santraukos prancūzų ir anglų kalbomis, asmenvardžių ir vietovardžių rodyklė.

Veikalas išleistas LKMA "Negęstančių žiburių" serijoje kaip VI tomas. Serijos redaktorius — kun. Antanas Liuima, SJ. Knygos įklijose, aplanle atspausdintos 32 iliustracijos iš T. Matulionio gyvenimo bei aplinkos ir 2 žemėlapiai. Visa tai gerokai praturtina ir paryškina veikalą.

Viename savaitraščio numeryje būtų sunku pateikti arkiv. T. Matulionio ir pačios monografijos apie jį vertinimą. Taigi nė nebandysiu to daryti, pasitenkinsiu viena kita ištrauka ar pastaba.

Vaizdžiai ir vietomis šiurpokai aprašytas katalikų persekiojimas porevoliuciniais metais, vyskupų bei kunigų teismas 1923 m., kančios kalėjimuose. Skaitytojas patirs, kokiomis aplinkybėmis kun. T. Matulionis buvo 1928 m. slaptai nominuotas vyskupu. Bet ir vėl naujos kančios — nauji kalėjimai, Solovkų salos, sunkiausi darbai neišbrendamose pelkėse. Štai paties vyskupo liudijimas: "Niekados tų dienų nepamiršiu. Su kalinio uniforma, vyžotom kojom, per pečius persimetę virvę vilkdavome malkas rogėmis. Daugiausia man teko dirbti prie miško darbų... Buvo tokių parų, kai per šakas ir akmenis turėdavome iš miško į kelią (šimtą ar daugiau metrų) ant pečių išnešti po 12 kubinių metrų malkų. Dirbome nuo 6-7 val. ryto iki vakaro. Jei padarydavai normą, vakare gaudavai duonos, o jei neįstengdavai — pasilikdavai visiškai alkanas. Nešami medžiai pagrauždavo mums nugaras, pečius. Vėliau teko vandens atplukdytus rąstus vilkti iš jūros į krantą, o išvilkus reikėjo susikinkyti keliems ir vežti juos 2-3 km. Nuo to pasidariau invalidas" (43 psl.). Tokių ar panašių aprašymų veikale pakankamai daug.

Nemaža vietos (46-58 psl.) skirta vyskupo kalinio grįžimo į nepriklausomą Lietuvą aplinkybėms nušviesti. Tai taip pat labai įdomi medžiaga.

Toliau smulkmeniškai aprašyti T. Matulionio darbai Lietuvoje ir misijos Amerikoje. Nuo 97 iki 164 puslapiai paskirti jo darbui II-sios bolševikų okupacijos metu. Artėjant bolševizmo bangai prie Lietuvos, vyskupas apsisprendė niekur nesitraukti, nors bolševizmo pavojus jam daugiausia grėsė. Jei kada slėpdavosi, tai ne nuo kietų valdžios pareigūnų, bet tik nuo šūvių bei sviedinių skeveldrų.

Velionis vyskupas kietai laikėsi savo nusistatymų nuo pirmos okupacijos dienos. Jis atsisakė pasirašyti sveikinimą Stalinui — dėkojimą už Lietuvos "išvadavimą". 1945.VI.16 jis pasirašė ir pasiuntė labai kietą, bet teisingą memorandumą sovietinės Lietuvos komisarų tarybai. (Jo tekstas paskelbtas 102 — 109 psl.). Ir vėliau jis pasirašydavo — siuntinėdavo ganytojiškus laiškus, duodavo direktyvas. Pradėjus suiminėti vyskupus bei kunigus, skaudžiai pergyveno jų likimą, stengėsi visomis išgalėmis suimtiesiems padėti, rūpinosi šventovių bei parapijų išlaikymu, kol 1947 m. buvo suimtas ir nuteistas 7 metams kalėjimo, 1956 m. grįžo į Lietuvą ir ryžosi eiti vyskupo ordinaro pareigas, tačiau vėl atsidūrė priverstinoje tremtyje, šiuo atveju pačioje Lietuvoje. 1956.XII.23, gyvendamas Birštone, jis parašė paskutinį ganytojišką laišką tikintiesiems, kuriuo priminė 100 metų sukaktį nuo to laiko, kai vysk. M. Valančius ryžosi skelbti blaivybės idėją, ragino tikinčiuosius būti blaiviais, saugoti skaistybę ir puoselėti Dievo meilę.

1957 m. Kalėdų naktį jis privačioje savo koplytėlėje konsekravo vyskupu V. Sladkevičių. 1958.XI.26 T. Matulionis buvo iš Birštono išvežtas į naują priverstinos tremties vietą — Šeduvą. Čia jis ir mirė 1962.VIII.20. Po 3 dienų buvo palaidotas Kaišiadorių katedros kriptoje.

Iš ark. T. Matulionio kieto laikymosi išskirtinai minėtinas 173 psl. atspausdintas šis faktas. Kai T. Matulionis įšventino vyskupu kun. V. Sladkevičių, komunistai iš jo juokėsi, sakydami: "Ar Tamstai ne gėda konsekruoti vyskupą klebonijos virtuvėje?" Arkivyskupas jiems atsakė: "Ne man, bet jums turėtų būti gėda, kad aš esu priverstas atlikti tą šventą veiksmą klebonijoje, o ne šventovėje!"

Išskirtinai minėti knygoje paskelbtieji T. Matulionio laiškai, kurių čia yra net 76. Nors jie daugiausia yra asmeninio pobūdžio, tačiau tai įdomi dokumentinė medžiaga vyskupui kaliniui-kankiniui ir jo būdo savybėms pažinti. Tą patį reiktų pasakyti ir apie atskirų asmenų liudijimus apie Velionį. Kaikurie jų buvo paskelbti spaudoje, kiti skelbiami pirmą kartą.

Visas veikalas su įžanginiais lapais (I-XI) ir įklijomis yra 392 didesnio formato puslapių. Jame sukaupta labai daug įdomios, dažniausiai pirmą kartą skelbiamos medžiagos. Tačiau Velionis Teofilius buvo perdaug iškili asmenybė, kad būtų galėjusi sutilpti į šios kad ir didelės knygos rėmus. Tikriausiai mūsų tarpe dar yra žmonių, kurie galėtų pateikti savo atsiminimų apie vyskupą Kankinį. Labai galimas daiktas, kad kaikas išeivijoje dar gali turėti jo laiškų. Beje, keletas jo originalių laiškų, kurie nepateko į minėtą knygą, yra ir šio rašinio autoriaus asmeniniame archyve. Ten pat yra ir įdomus vyskupo T. Matulionio asmeninio tarno ranka rašytas 29 puslapių liudijimas apie vyskupą. Be abejonės, atsiras ir kitos medžiagos. Taigi šis pirmasis veikalas apie arkivyskupą Kankinį nebus paskutinis, o greičiau paskata lietuviškajai visuomenei tėvynėje ir išeivijoje uoliau tyrinėti šio švento žmogaus gyvenimą ir iškelti jo darbus. Reiktų daugiau išryškinti ganytoją, kuris visą gyvenimą grūmėsi su ateistiniu komunizmu. Pr. Gaidos žodžiais, "nekartą jis jautėsi Dovydo vaidmenyje, kurio rankose tebuvo menka kilpinė, kai tuo tarpu priešingoje pozicijoje stovėjo Galijotas su visa savo brutalia jėga" (329 psl.). "Arkiv. T. Matulionis buvo tas žmogus, kuriame Dievo galybė, besireikšdama kančios tėkmėje, jį dievino, kristino ir vedė į krikščioniškąją pilnatvę. Tai būdingas šventųjų kelias, visuomet klotas ne deimantais, o erškėčiais. Šventojo paslaptis yra ta, kad jis dieviškosios ugnies kaitroje erškėčius paverčia deimantais" (331 psl.). T. Matulionis ir buvo spindintis deimantas.

Velionis arkivyskupas buvo didis žmogus, kankinys, šventasis. Ši knyga kaip tik ir bus paskata domėtis jo gyvenimu, rinkti medžiagą, leisti naujus veikalus ir galbūt ateityje papuošti jį tauras Kankinio bei Šventojo vainiku, kurio jis savo darbu bei kančiomis yra tikrai nusipelnęs.

Pranas Gaida, NEMARUS MIRTINGASIS. Arkivyskupas Teofilius Matulionis. Ganytojas, kalinys, kankinys ir laimėtojas. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija serijoje "Negęstantieji žiburiai". Aplankas — dail. Vl. Žiliaus. Roma, 1981 m., 369 + 11 psl. + 13 psl. nuotraukų.

Atsiųsta paminėti

J. Klauseikis, BRONIO RAILOS NUSIBASTYMAI. Čikagos Lietuvių Literatūros Draugijos leidinys. Čikaga 1982 m., 102 psl. Kaina — $3.

TECHNIKOS ŽODIS, 1982 m. 1 nr. (sausis-kovas). Leidėjas — Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Čikagos skyrius. Išeina kas trys mėnesiai. Vyr. redaktorius — V. Jautokas, 5859 So. Whipple St., Chicago, IL 60629, USA. Metinė prenumerata — $6.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, 1982 m. 4 nr. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ, administratorė — Aleksandra Likanderienė (2345 W. 56th St., Chicago, IL 60636, USA).

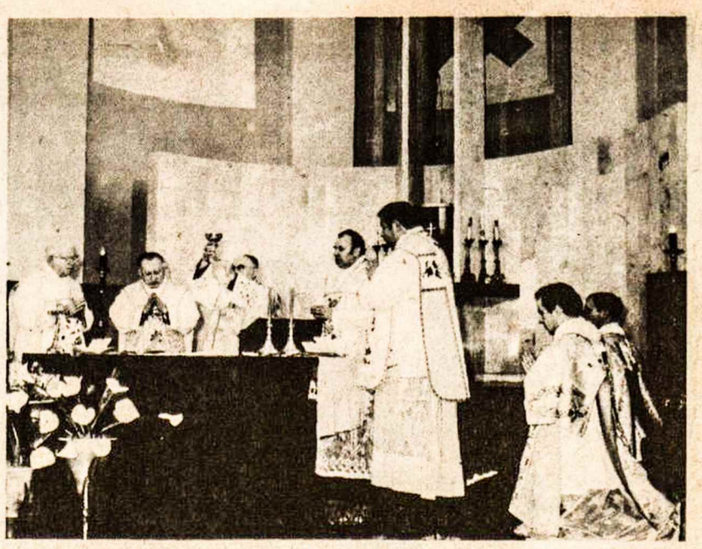

Okupuotoje Lietuvoje pastaruoju metu sovietinė valdžia leido kunigų seminarijai Kaune atsiremontuoti Švč. Trejybės šventovę ir ja naudotis. Nuotraukoje — vysk. L. POVILONIS atnašauja koncelebracines Mišias minėtoje šventovėje pakonsekravęs naują altorių 1982. II. 17

"Mėnulio užtemimas"

A. Gustaičio tragikomedija, atkeliavusi į Bostoną iš Čikagos

J. V. SŪDUVAS

Lietuvių Skautų Fondo valdyba pasikvietė iš Čikagos rašytojo Antano Gustaičio tragikomediją "Mėnulio užtemimas", režisuotą Dariaus Lapinsko (su pasisekimu pastatytą Čikagoje) ir čia ją parodė Bostono amerikiečių augštesniosios mokyklos auditorijos scenoje. Tenka pastebėti, kad draminius pastatymus lietuviškoji visuomenė mėgsta, nes tūkstančio vietų salė buvo beveik pilna žiūrovų. Be bostoniškių, svečių buvo atvykę iš Worcesterio, Brocktono, Cape Codo, Lowelio ir net iš kaimyninės New Hampshire valstijos. Matėsi daug vidutinės ir jauniausios kartos lietuvių, kurie šiaip į eilinius Bostono parengimus retai atsilanko.

Rašytojas Gustaitis savo satyrine-humoristine poezija ir draminėmis pjesėmis lietuvių visuomenėje plačiai žinomas. Paskutiniosios jo tragikomedijos pavadinimas yra simbolinis-romantiškas. Turinys žaismingas, be didelių dvasinių pergyvenimų ir įtampų. Rodomas Amerikos didmiesčio lietuvių gyvenimas: susidūrimas iš senosios tėvynės atsineštų šeimos tradicijų ir moralinių vertybių su miesčioniškos kultūros persisotinusiais lietuviško jaunimo pomėgiais ir išdaigomis.

Vaidina: mergaičių kolegijos profesoriaus, seno viengungio Romualdo Vaivaro vaidmenį — Jonas Kelečius; mergaičių kolegijos absolventės Vidos Rūtelionytės vaidmenį — Laima Rastenytė-Lapinskienė; jauno muziko-kompozitoriaus Serafino Vaidulio vaidmenį — Bernardas Prapuolenis. Solo šokis — Violetos Karosaitės. Naujosios generacijos jaunimas: Rasa Kaminskaitė, Viktoras Radvila, Edvardas Šulaitis, Laima Šulaitytė, Andrius Viktora. Berniukas — Aras Lapinskas, mergaitė — Daiva Viktoraitė.

Choreografija — Violetos Karosaitės, dekoracijos — Jono Kelečiaus. Režisavo ir muziką pritaikė Darius Lapinskas. Apšvietimą tvarkė Antanas Bačiulis ir Romas Šležas.

Pirmojo veiksmo uždangai pakilus, prieš žiūrovų akis scenoje iškyla didingas didmiesčio aikštės vaizdas, balzganai nušviestas kabančio mėnulio pilnaties su rėkiančiomis dangoraižių reklamomis ir šviesų žaidimu. Ant augštos pakylos berniukas smuikuoja romantinę serenadą. Ant suoliuko po medžiu absolventė Vida Rūtelionytė romansuoja su savo draugu muziku Serafinu Vaiduliu. Jų pasikalbėjimo stilius banalus, lydimas seksą primenančiais judesiais ir žodžiais. Jaunųjų romansą tarpais sutrukdo mėnesienoje po aikštę vaikščiojantis senyvas profesorius Romualdas Vaivaras. Gal nepatenkintas trukdymu, muzikas Vaidulis palieka savo partnerę Vidą. Prie jos prisiartina profesorius Vaivaras. Užsimezga nedrąsus ir atsargus, daugiau komiškas konservatyvaus būdo profesoriaus pokalbis su jauna, padykusia ir energinga mergina absolvente Vida. Ji savo rafinuotu flirtu sudomina profesorių ir įtraukia jį į savo vilionių tinklą. Naiviai įsimylėjęs viengungis Vaivaras vėliau veda už save daug jaunesnę Vidą Rūtelionytę. Profesoriaus ir jaunos absolventės dialogas yra pats įdomiausias visoje tragikomedijoje, sukeliantis žiūrovuose estetinio humoro bei sentimentalumo jausmus.

Paskutiniame veiksme matome jauną žmoną Vidą, patogiai gyvenančią ištaigingame profesoriaus bute. Tačiau, vyrui išėjus į kolegiją, Vidą ir toliau lanko jos buvęs draugas muzikas Vaidulis. Pagaliau vieną kartą profesorius, anksčiau grįžęs iš tarnybos, randa žmoną "burkuojančią" su savo meilužiu. Čia tragikomedija pasiekia savo kulminacijos tašką. Žinoma, humaniškas ir švelnus vyras savo mylimai žmonai dėl neištikimybės ne tik nekeršija, bet išsiaiškinus muzikas ir žmonos favoritas gauna išsinuomuoti profesoriaus bute sau kambarį.

Prie uždarų durų, muziko Vaidulio kambaryje, žmonos Vidos flirtas vyksta toliau, o iš jo sklindanti pragariška "Rock-and-Roll" muzika drasko profesoriaus nervus, trukdo dirbti, susikaupti studijose.

Pagaliau muzikas Vaidulis taip įsidrąsina ir su savo linksmo būrio draugais — vyrukais bei mergaitėmis — įsiveržia į šeimininkų butą, kur suruošia "Valpurgijos nakties" girtuokliavimo sceną. Vaidulio draugija, ištuštinusi visas profesoriaus turėtas alkoholinių gėrimų atsargas, iš buto pasišalina, palikdama jame šiukšlyną. Jaunoji žmona Vida pagaliau įsitikina, kad vienintelis kelias grįžti į normalų šeimos gyvenimą — susitaikyti su vyru. Su tuo uždanga nusileidžia, ir vaidinimas baigiasi.

Veikalo pastatymas monumentalus, dekoracijos gyvos, impozantiškos, veikėjų vaidybą ir sukurti charakteriai įtikina žiūrovą, išlieka nepamirštami. Režisorius Darius Lapinskas įdėjo daug darbo, apvaldydamas tragikomedijos medžiagą, pritaikydamas muziką, šokį ir jaunosios generacijos dalyvavimą vaidyboje.

Neigiamos pusės: III veiksme perdaug ištęsti Serafino Vaidulio monologai, kurie nuobodžiai veikia žiūrovą. Taip pat jaunosios kartos "šėlimo scena" profesoriaus Vaivaro bute režisoriaus perdaug sukarikatūrinta. Dažnas žiūrovų klausė: argi mūsų lietuviškas jaunimas jau taip sugedęs? Atsakymas diskutuotinas. Klausimas, ar autorius savo tragikomedijoje norėjo tai iškelti?

Kitas klausimas, ar autorius A. Gustaitis norėjo savo "Mėnulio užtemime" prajuokinti žiūrovą? Į tai savo pasikalbėjime atsako jis pats: "Iš ko amerikietis iki ausų išsišiepęs kvatojasi, mūsiškis dar tik skeptiškai nusišypso...". O vaidybos eigoje komiškų momentų buvo apstu, tačiau jų okas yra individualus žmogaus psichinės būsenos atspindys. Išradingas ir modernus "Mėnulio užtemimo" pastatymas režisoriaus Dariaus Lapinsko buvo drąsus ir naujas žingsnis lietuviško teatro istorijoje.

Joseph Ehret, VOM ADAM DER EUROPAER. Autoriaus leidinys, skirtas tiems, kurie neturi laisvės tėvynėje, ir tiems laisvėje, kurie neturi tėvynės. Basel, 1982 m. (septintas leidimas), 46 psl.

Kostas Burbulys, ŠVENTASIS RAŠTAS. Komentarai — aiškinimai. Apaštalo Povilo laiškai. Čikaga 1982 m., 319 psl.

Priekaištai ar priekabės?

Antanas Maceina

Ryšium su A. Kairio straipsniu "Žmogui apginti"

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

2

Todėl tikra priekabė yra A. Kairio klausimas: "Jei J. Grinius **neišsivystė į dramaturgą** (m. pbr.), tai ko vertas visas Maceinos straipsnis?" ("TŽ", t.p.). Nenorint ar negalint svetimos minties nusakyti **savais** žodžiais, reikia ją pacituoti taip, kaip ji yra autoriaus nusakyta. Tai įprastinis kiekvieno galynėjimosi reikalavimas, kurio nevykdydami greit išeiname į lankas. Mano mintis skamba šitaip: "Reikia labai apgailestauti, kad po 'Stella maris' jis (Grinius) nebegrįžo prie bendrų žmogiškosios būties temų, o pasuko į lietuviškąją istoriją ir į lietuviškąją tremtį, kurios jį suviliojo ir paklaidino savu paviršiumi. Grinius — dramaturgas neišsivystė" ("A", 379). Kiekvienas, kam lietuvių kalbos semantika yra sava, gerai žino, jog **išsivystyti į ką** ir **išsivystyti** apskritai yra du didžiai skirtingi dalykai. Pasak evoliucijos šalininkų: **beždžionė išsivystė į žmogų**, bet: **žmogus-neužauga neišsivystė.** Niekur mano straipsnyje nėra nė menkiausios užuominos, kad "Grinius neišsivystė į dramaturgą", kaip tai klastoja A. Kairys. Mano straipsnis kaip tik yra skirtas "Stella maris" sklaidai, kad parodyčiau, jog Grinius **yra** dramaturgas, kaip kad – visi tai žinome – neužauga **yra** žmogus. Iš tikro, vienos "Stella maris" pakanka, kad Grinius būtų vadinamas dramaturgu. O vis dėlto mes turime ir teisės, ir pagrindo klausti: kodėl jis vėliau bendros žmogiškosios dramos, tiek įžvalgiai bei giliai paliestos "Stella maris", nenagrinėjo ir **šitokio** pobūdžio veikalų daugiau nekūrė? Kodėl Griniusramaturgas neišsivystė?

"Gulbės giesmė" ir "Žiurkių kamera" anaiptol nėra Griniaus-dramaturgo išsivystymo laiptai ar tarpsniai. Nes jos yra visai kitokio pobūdžio kūriniai: Griniaus įžvalgų į žmogiškąją būtį, į jos dramatiką savyje, į jos dialektiką šios dramos neskleidžia nei platyn, nei gilyn. Jos lieka **šalia** šių įžvalgų. Ar šie kūriniai yra literatūriškai geri ar blogi, savo straipsnyje nesvarstau. Man ten tik rūpi vad. "skiriamoji linija", kuri parodo, ar veikalas turi gelmės matmenį (dimensiją), ar yra tik plokštuma be gelmės. Lyginant "Gulbės giesmę" ir "Žiurkių kamerą" su "Stella maris", ana skiriamoji linija persisveria, pagal mano supratimą, "Stella maris" naudai. Todėl aš ją ir pasirinkau parodyti, **kodėl** Grinius **yra** dramaturgas.

A. Kairys mini, kad ir "Gulbės giesmė" ir "Žiurkių kamera" "yra vertingi literatūriniai kūriniai" ("TŽ", t.p.). Ne šio atsako uždavinys yra galynėtis su Kairiu minėtų Griniaus dramų atžvilgiu. Aš tik dar sykį noriu pabrėžti, kad kova už karalienės vainiką yra niekis žmogiškojo būvio dramos akivaizdoje. Ar Barborai "karalienės vainikas teisėtai priklauso" (A. Kairys, t.p.), ar neprikluso, sprendžia tradicija, įstatymai, parlamentas, valstybės raison, galop karalius, o ne pati žmogiškoji būtis, kurios vertybių sankirtyje ir yra įsišaknijęs dramos žanras. Gi tokio sankirčio "Gulbės giesmėje" aš, deja, neregiu. Gauti karaliaus žmonai karalienės vainiką dar nėra joks **tiesos triumfas**, kaip tai mėgina interpretuoti A. Kairys. Galima Barborą suprasti, kai ji karalienės padėtį vaizduojasi kaip "aukščiausią laimę žemėj" ("Gulbės giesmė", p. 136); kai ji, net puolusi ant kelių,maldauja Dzieržgovskį suteikti jai "nors lašą tos aukščiausios laimės" (t.p.); kai ji karalienės vainiku tariasi pasiekusi "aukščiausią tikslą" (p. 187), — visa tai betgi yra tik psichologinė plokštuma, neatskleidžianti jokios gelmės, kurioje susidurtų ne moteriškieji įgeidžiai, o pačios vertybės savyje. Barbora ir Bonna yra dvi istorinės priešininkės, bet ne du prieštaraujantieji prasmens.

"Žiurkių kameros" atveju pastebėjau, kad čia Grinius pasirinko patį niekingiausią dialogo būdą, būtent **tardymą**, kurį jis pats savo dramoje "Stella maris" buvo paneigęs vyriausio šios dramos veikėjo Adalberto lūpomis: "Per tardymą, deja, vargiai pasieksit tikslą" ("A", 368). "Žiurkių kameroje" dramos vyksmas esti primetamas vis iš viršaus, o nekyla iš dialogo, kadangi čia tikro dialogo nė nėra.

Štai kodėl abi šias Griniaus dramas laikau neturinčias gelmės matmens: posūkis į jas anaiptol nereiškia Griniausdramaturgo išsivystymo. Štai kodėl šį posūkį laikau ir vilione bei klaidyne. Tremtis yra sirena-viliūgė, ir ne vienam reikia vašku užsikimšti ausis, kad jos 'šūksniai' nebūtų palaikyti įsipareigojimu. Nebūtų joks stebuklas, jei šios viliūgės mes **visi** būtume suvilioti ir paklaidinti. Tik gal reiktų suvokti, kad eini šunkeliu į neišbrendamą tankumyną, nes **klaidos sąmonė** žmogui yra nemažiau reikalinga, kaip ir **tiesos sąmonė.** Man nėra jokio reikalo slėpti, kad esu prirašęs niekų "tremties sąlygose ir apie tremtį" (A. Kairys, "TŽ", t.p.). Laikydamas tremtį vilione kitiems, turiu jos pavojų pripažinti ir sau pačiam. Mudu su Kairiu skiriamės tik tuo, kad jis tremties nelaiko vilione ir todėl nei savęs paties, nei J. Griniaus nepergyvena kaip suvilioto bei paklaidinto. Bet "praeina dešimtmetis, iki kūrėjai iš tikro praregi, kur jie yra atsiradę ir kas jų laukia" — šventa tiesa, kadaise tarta A. Kairio lūpomis ("TŽ" 1979, nr. 21, p.7).

3

"Labai nemaloniai nuteikia" ("TŽ", t.p.) A. Kairį mano straipsnio skyrelis "Dramos esmė" ("A", 365-367), kuriame mėginu atsakyti į klausimą, kas yra drama ir kokį rašytoją "galima ir reikia vadinti dramaturgu" (t.p.). Šis skyrelis, pasak A. Kairio, esąs "pamokymai, patarimai, net dūriai" ("TŽ", t.p.), ir jis pasipiktinęs taria: "**Visa tai skiriama a.a. J. Griniui, jau prieš daugiau nei metus mirusiam ir nebegalinčiam šiais kilniais patarimais pasinaudoti**" (t.p.). Pabraukta paties A. Kairio, matyt teikiant šiam sakiniui ypatingos reikšmės.

Tačiau kaip tik čia A. Kairio priekabingumas ir išeina aikštėn visu ryškumu. Juk ar tie šimtų šimtai knygų bei straipsnių apie mirusių autorių kūrybą yra skiriami **mirusiems?** Ir ar tik gyvųjų veikalus nagrinėjant, valia kalbėti apie literatūros žanrų esmę bei jų skirtybes? Kas skaitys aną skyrelį, nebūdamas tužlios širdies, neras jame jokių pamokymų, jokių patarimų, o tuo labiau jokių dūrių (kam?). Tai tik aiškinimas, kad drama nėra kokio nors įvykio pasakojimas dialogais ir kad todėl dialogų prirašęs žmogus dar nėra tuo pačiu dramaturgas; kad dramos nesudaro nelaimė — asmeninė ar tautinė —, o vertybių sankirtis; kad ne vienas rašytojas dramą maišo su epu ir **pasakodamas** tariasi kuriąs dramą. Visa tai skirta ne mirusiam Griniui pamokyti, o bent apybraižomis nustatyti mastui, kuriuo sveriame aprašomąjį kūrinį. Nes žodžiai 'drama' ir 'tragedija' jau yra tiek nusidėvėję, jog šiandien kiekvienas ginčas smuklėje yra 'drama', o kojos išsinarinimas — 'tragedija'. Gali A. Kairys su mana apybraiža neustikti. Tai jo teisė. Tačiau kam kibti, esą visa tai skiriama pamokyti mirusiajam?

Tokios ar kitokios apybraižos literatūrinėse interpretacijose yra reikalingos todėl, kad net ir didelis dramaturgas gali būti suviliotas nedramatinės temos. Niekas, sakysime, neneigs, kad H. Ibsenas yra buvęs dramatinis talentas iš esmės. W. Flemmingas net pagiria jį už tai, kad jis ir senatvėje liko "perdėm dramaturgas", vadinasi, nesileido gundomas rašyti romanų (op. cit. p. 105). Mūsų Vincas Krėvė laikė Ibseną paskutiniu didžiu dramaturgu naujojoje Europos literatūroje (plg. "Metmenys" 1979, nr. 38, p. 136). O vis dėlto literatūros nagrinėtojai jo veikalą "Šmėklos" (1881) laiko **nedrama**, būtent todėl, kad jo veiksmą apsprendžia vyriausiojo veikėjo prigimta liga: Osvaldas pamyšta ne dėl principų įtampos ar vertybių sankirčio, o dėl biologinio paveldėjimo. "Gi dramaturgui, sako W. Flemmingas, pamišimas anaiptol nėra kūninis trūkumas ar nervų liga" (op. cit. p. 124). Kur išskiriamas žmogaus laisvės veiksnys, ten išskiriama ir drama.

Įdomią pažiūrą ryšium su tragedija kaip dramos žanro atšaka yra savo metu kėlęs Romano Guardini. "Hochlando" mėnraštyje jis yra paskelbęs studiją apie tragedijos negalimybę krikščioniškajame istorijos tarpsnyje (deja, šiuo metu negaliu jos pacituoti). Tragedija esanti įsišaknijusi lemtyje (moira), kuri žmogų veda ir galop sugniuždo, padarydama jį **nekaltai-kaltą**: tai tragedijos esmės dialektika, ant kurios rymo graikiškosios tragedijos. Krikščionybė betgi tokios dialektikos nepripažįstanti: ji neigia lemties tikrovę tiek asmens, tiek tautos, tiek visos žmonijos gyvenime; ji neigia žmogiškąją būklę be išeities, kadangi žmogus-krikščionis turi dangiškąjį Tėvą, pas kurį visados gali eiti. **Tikėjimas dieviškąja Apvaizda pakerta tragedijai šaknis.**

Man buvo didžiai malonu tokią pat mintį rasti ir mūsų istoriko Vinco Trumpos straipsnyje "Drama istorijoje ir istorinė drama" ("Metmenys" 1979, nr. 37, p. 23-39): "Kai krikščionybė...galutinai įsigalėjo Lietuvoje, pasibaigė ir tragiškasis mūsų istorijos laikotarpis" (p. 30). V. Trumpa cituoja K. Jaspersą, pasak kurio "krikščioniškasis išganymas priešingas tragiškajai sąmonei" (t.p.). Tai tas pat, kas ir R. Guardinio pažiūrose. Tačiau V. Trumpa, tarsi papildydamas Guardinį (žinoma, nesąmoningai, nes Guardinio studijos jis tikrųjausiai nėra skaitęs), labai teisingai priduria, kad "iš esmės antitragiška ir visa marksistinio socializmo ideologija" (t.p. išnaša 2). Ir iš tikro! Žmogui-marksistui lemties taip pat nėra; ir jis turi kur eiti, būtent — pas partiją.

Jei nūn kuris nors rašytojas įsigeistų žmogų-krikščionį ar žmogų-marksistą vaizduoti **kaip tragiškus** ne kokios nelaimės, o graikiškosios lemties prasme, jis šautų pro šalį, nesuvokdamas tiek krikščionybės, tiek marksizmo, kadangi abi šios pasaulėžiūros griauna tragedijos pagrindus ir kad šių pasaulėžiūrų rėmuose tragiško žmogaus iš viso būti negali. Literatūros interpretas privalėtų tai kelti aikštėn, jei nagrinėtų tokį krikščioniškosios ar marksistinės 'tragedijos' veikalą. V. Trumpa pastebi, kad "ligi šiol Sovietų Sąjungoje nebuvo išleistos nė vienos tragedijos, atremtos į sovietinio gyvenimo tikrovę, nes toji tikrovė, jos formuotojų akimis, iš esmės yra antitragiška" (t.p.). Pereiti sovietiniame gyvenime į tragediją reikštų atkristi į ne-marksistinę pasaulėžiūrą. Nuostabu, kad tą patį teigia R. Guardini apie krikščionybę, sakydamas, jog Šekspyro tragedijos reiškia europinės dvasios atkritimą į stabmeldybę. Tai nėra joks kūrybinis to ar kito rašytojo žeminimas, o tik gelmės matmens ieškojimas, nes literatūros žanrai iš tikro yra žmogiškosios būties atšvaitos. Jei kuris rašytojas tai pražiūri, jo veikalas nueina netikru keliu. Štai kodėl ir reikia tam tikrų sampratų bei mastų, kad veikalo aprašas nevirstų tik turinio atpasakojimu, o būtų jo **interpretacija**, vadinasi, gelmės matmens atskleidimas. Su pamokymais, patarimais ar dūriais tai neturi nieko bendro. Kas interpretaciją **šitaip** pergyvena, jaučiasi, matyt, sąžinėje pats neramus.

Pastarasis A. Kairio straipsnio skirsnis (**ketvirta**), kuriame jis kalba apie Europos pasikeitimą po I pasaulinio karo, apie dabartinę Lietuvos okupaciją ir jos pasekmes, apie partizanų kovas kaip "likiminį posūkį" ar "likiminį konfliktą", yra jau jo paties istorijos filosofija. Jos nagrinėti ar su ja galynėtis čia nėra reikalo, kadangi aš savo straipsnyje viso to nesvarsčiau. Istorija yra per daug painus įvairių priežasčių bei atsitiktinybių audinys, kad tas ar kitas rašytojas pajėgtų įžiūrėti jame sąryšių. Be abejo, I pasaulinis karas kilo, nužudžius Austrijos sosto įpėdinį Ferdinandą, o po šio karo "Lietuva atgavo nepriklausomybę" (A. Kairys, "TŽ", t.p.). Bet ar už tai turėtume būti 'dėkingi' Ferdinando **žudikui**? Įvykiai, einą vienas **po** kito, nebūtinai yra susiję priežasties ar net ir prasmės ryšiu. Logikoje esama klaidos, vadinamos "post hoc ergo propter hoc" (**po** to, taigi **dėl** to). Šią klaidą daro ne tik filosofai; ją daro ir rašytojai. Ypač rašytojai, atsidedą istorijos prasmei.

MAIRONIS — Dail. Dagio medžio skulptūra

"Man pakanka... savos jūros"

Poeto Bernardo Brazdžionio pareiškimas

B. Brazdžionis, viešėdamas Klevelande, kalbėjosi su "Mūsų Žingsnių" redakcija. Vienas iš jam pateiktų klausimų buvo toks: "Ar kas nors yra bandęs išversti Jūsų poeziją į kitas kalbas? Kaip vertinate tokius vertimus? Antra, kokie atgarsiai apie Jūsų poeziją iš Lietuvos?" B. Brazdžionis taip atsakė:

— Atsakant į pirmąją klausimo dalį, taip, yra, bet nedaug. Nevisuomet vykusiai. Geriausi vertimai amerikiečių ir anglų. Prastam vertime dingsta visas poezijos stilius, dvasia, nuotaika, formos ypatumai. Belieka žodžiai. Verčiami lengvesni dalykai — jie geriau pasiduoda, tačiau autoriaus jie neparodo, kartais net sumenkina. Bet aš vertimais ir nesirūpinu. Man pakanka, kad savoje bendruomenėje ir savųjų esu skaitomas ir vertinamas. Jokių erdvių, jokių svetimų sričių nenoriu "užkariauti", į jokius "plačiuosius vandenis" nesirengiu plaukti, man pakanka savų upių, savų ežerų, savos jūros — Baltijos ir savo gražiausios planetos — Lietuvos.

Kokie atgarsiai iš ten? Dvejopi: oficialūs ir neoficialūs, spaudos ir žmonių. Pirmieji — neigiami, nepalankūs, stengiantis autorių nuo žmonių atgrasinti. Antrieji — šilti, malonūs, rodą, kad žmonės žino, skaito, nusirašinėja, skleidžia. Susitikimuose su atvykusiais į JAV literatais jutau, kad jie asmeniškai rodo daug simpatijų, kolegiškumo, bet kai pasiūliau knygą parsivežti — vengė, atsikalbinėjo, kad persunki, kad turį ir taip daug bagažo. Neseniai skaičiau "Tėviškės Žiburiuose" teisiamo V. Vaičiūno teisme žodį pagal mano eilėraštį 'Paskutinis žodis nuteisto myriop'. Cituojamos atskiros vietos ir pagal tai sakoma, kuo nusikaltęs, kuo ne. Džiugu, kad mano poetinis žodis tenai gyvas, kad juo gyvenama. Tai man didžiausias honoraras.

("Mūsų Žingsniai" 1982 m. 19 nr.).

Aštuntoji baltistikos konferencija

Ji rengiama š.m. birželio 17-19 d.d. Minnesotos universitete

Baltistikos Studijų Draugija š.m. birželio 17-19 dienomis Minnesotos universitete rengia jau aštuntą mokslinę konferenciją su labai plačia programa. Iš atsiųstos informacijos matyti, kad bus 15 sekcijų, kurių kiekviena turės po kelias paskaitas. Pagrindinė tema bus "Baltiečių-skandinavų santykiai praeityje", tačiau ji bus gvildenama daugiausia istorijos ir jai artimose sekcijose. Kitose sekcijose numatyta daug ir įvairių temų.

Paskaitas skaitys daugybė paskaitininkų, ne tik baltiečių, bet ir kitų tautybių mokslininkų. Iš lietuvių su paskaitomis dalyvaus dr. M. Gimbutienė, J. Jurginis iš okup. Lietuvos, dr. M. Danytė iš Kanados, kun. W. Wolkovich-Valkavičius, J. Reklaitienė, A. Willeke-Barūnaitė, Violeta Kelertienė, Raminta Lampsatytė iš V. Vokietijos ir kt.

Palyginus lietuvių paskaitininkų skaičių su kitų tautybių, matyti didelė disproporcija. Pagal lietuvių informacijas, vien JAV-se yra apie 2000 jaunosios kartos lietuvių, turinčių akademinius laipsnius, tačiau mokslinėse baltiečių konferencijose skaičiumi jie reiškiasi silpniausiai. Galbūt iš dalies dėlto, kad dauguma lietuvių akademikų yra praktinių sričių žmonės, o baltistikos konferencijose vyrauja daugiausia humanitariniai mokslai.

Baltistikos Studijų Draugijai (Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc.) šiuo metu pirmininkauja dr. M. Gimbutienė, tačiau konferencijos rengėjų-komitetų eilėje nematyti nė vieno lietuvio, išskyrus nebent Loretą Girzaitis. O yra net devyni komitetai, sudaryti įvairiom sritim. Visa tai rodo permažą lietuvių dalyvavimą šių metų renginyje.

Rengėjai kviečia susidomėti šia konferencija plačiąją visuomenę ir dalyvauti pasirinktose paskaitose. Mokestis už vieną dieną — $15 ir už pusę kitos dienos — $7.50. Pensininkams ir studentams vienos dienos mokestis — $7.50 ir kitos dienos pusė — $4. Kitaip atrodo kainos už visą konferenciją. Pilnas mokestis, padengiantis visus renginius — paskaitas, meno ir knygų parodą, kavą ir konferencijos spaudinius, yra $45, studentams ir pensininkams — $25. Baigiamojo banketo kaina — $16.

Konferencijos dalyviams numatytos nakvynės The Baily Hall bendrabutyje po $10 už naktį asmeniui (nakvojant dviem viename kambaryje). Viešbučiuose kainos Minneapolis-St. Paul srityje nuo $26 iki $45 dienai. Maistas universiteto valgykloje labai pigus: pusryčiai — $2.10, pietūs (užkandžiai) — $2.15, vakarienė — $4.40.

Adresas informacijai: Lori Graven, Program Coordinator, Nolte Center, 315 Pillsbury Dr. S.E., University of Minnesota, Minneapolis, MN 55455, USA. Tel. (612)373-5361.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Poetas Česlovas Milašius balandžio 13 d. lankėsi Ilinojaus universitete Čikagoje ir skaitė savo eilėraščius švietimo bei komunikacijos pastato salėje, kuri buvo pilnutėlė klausytojų, užpildžiusių net pasienius ir praėjimo takus. Tai buvo pirmas Č. Milašiaus apsilankymas Čikagoje nuo to laiko, kai jis 1980 m. laimėjo Nobelio literatūros premiją. Sakėsi rašyti galįs angliškai ir prancūziškai, bet poezijos kūrybai dažniausiai vartojantis l e n k ų kalbą. Skaitė angliškai, pasinaudodamas savo paties bei bičiulių atliktais vertimais. Kelis eilėraščius skaitė anglų ir lenkų kalbom. Savo gimtinę Lietuvą prisiminė keliais eilėraščiais apie Vilnių. Atsakinėdamas į klausimus, patvirtino savo gimimą Lietuvoje. Kai buvo paliesta jo tėvų kilmė, teigė, kad šeimos ainiai ištisus šimtmečius gyveno Lietuvoje ir niekas nevedė svetimtaučių.

Dail. Vytauto Igno grafikos darbų paroda gegužės 15-17 d.d. įvyko Filadelfijos Lietuvių Namuose. Ją surengė šeštadieninė lietuvių mokykla, ruošos darbais rūpinosi Jūra Viesulienė.

Andrius Ignaitis-Ignatavičius yra parašęs studiją apie krikščionybę ir komunizmą. Joje autorius krikščionybę aiškina kaip meilės ir gėrio nešėją, o komunizmą — neapykantos. Jo nuomone, dabartinė būklė pasaulyje negali tęstis, turi ateiti pasikeitimas. Besidomintieji tais klausimais gali kreiptis į autorių šiuo adresu: A. Ignaitis, 86-35 76th St., Woodhaven, N. Y., USA.

Čikagos universiteto tarptautiniame pastate įvykusiame kabaretinės programos vakare balandžio 24 d. dalyvavo iš V. Vokietijos atvykusi estrados sol. Violeta Rakauskaitė. Dviejuose pasirodymuose ji atliko po tris estradines lietuvių kompozitorių dainas, palydai panaudodama iš Vilniaus atsiveztus orkestrų įrašus juostelėse. Viešnios koncertai bus surengti ir lietuviams jų kolonijose.

Birutė Galdikaitė, pasižymėjusi orangutangų gyvenimo tyrinėjimu, gegužės 15 d. su keliais šios srities specialistais dalyvavo svarstybose "Žmonės ir beždžionės". Jas surengė Niujorko gamtos muzėjus.

Northwestern universitete prie Čikagos balandžio 28 d. lankėsi rež. Jonas Jurašas, pakviestas lietuvių ir latvių studentų klubo, slavistikos ir teatro fakultetų. Jis kalbėjo tema "Kūrybingumas varžtų sąlygose", pasinaudodamas asmenine patirtimi okupuotos Lietuvos ir Sovietų Sąjungos teatruose. Paskaita buvo skirta universiteto profesoriams, studentams ir visuomenei. Aiškino, kad sovietiniai cenzoriai neleidžia statyti vadinamojo absurdinio teatro veikalų, kurie yra populiarūs Vakaruose. Nors idiotiškumas yra žmogaus gyvenimo dalis, sovietai bijo tokių tarptautinių filosofinių temų, paliečiančių žmogaus vidų. Režisorius susilaukia cenzūros varžtų, kurie verčia imtis subtilių priemonių mažomis detalėmis. Jas, prasmukusias pro cenzūrą, pastebi įžvalgesni žiūrovai, suprasdami režisoriaus idėjas. Balandžio 29 d. slavistikos fakulteto vedėjas prof. I. Weilas ir teatro fakulteto rež. prof. R. Schneidemanas rež. J. Jurašui aprodė naujai pastatytą universiteto teatrą. Vienai teatro klasei rež. J. Jurašas vėl skaitė paskaitą, rodė Lietuvoje savo paruoštų kelių spektaklių nuotraukas bei skaidres. Tarp jų buvo ir K. Sajos "Mamutų medžioklė". Rež. J. Jurašo apsilankymą balandžio 30 d. laidoje plačiai aprašė universiteto dienraštis "Northwestern Daily".

Algirdui Landsbergiui skirtą vakaronę Čikagos Jaunimo Centro kavinėje balandžio 23 d. surengė "Santara-Šviesa". Su šio rašytojo dramos ir beletristikos kūriniais dalyvius supažindino aktorė Jūratė Jakštytė. A. Landsbergis pasakojo savo humoristinius įspūdžius iš lietuviškų renginių Britanijoje ir Vokietijoje, kur jam teko susipažinti su įvairiais klausytojų tipais. Jis taipgi skaitė ištrauką iš savo dramos "Vaikai gintaro rūmuose", kuri yra laimėjusi JAV LB kultūros tarybos 1980 m. premiją. Jai panaudota pasaka "Eglė žalčių karalienė", susieta su ją inscenizuojančio dabartinio režisoriaus ir išeivijos jaunimo psichologija.

Penkioliktasis sąjunginis filmų festivalis Taline, skirtas Sovietų Sąjungos šešiasdešimtmečiui, nebuvo sėkmingas Lietuvos kino studijai. Pagrindinį prizą laimėjo šiai sukakčiai labiau tinkantis gudų filmas "Žmonės pelkėse", liečiantis kolchozų organizavimą, komunistinius žmonių santykius. Prizas buvo įteiktas ir pagrindinio vaidmens atlikėjai J. Borzovai. Lietuvos filmas "Arkliavagio duktė" buvo pripažintas tik geriausia ekranizacija, kuriai buvo panaudoti A. Vienuolio apsakymų motyvai, švenčiant šio mūsų literatūros klasiko šimtąsias gimimo metines. Vaidmuo, k u r į šiame filme atliko N. Oželytė, vertintojų nuomone, buvo geriausias.

Pirmasis arfų muzikos koncertas Lietuvoje buvo surengtas Vilniaus B. Dvariono muzikos mokykloje, jon talkininkais pasikvietus J. Tallat-Kalpšos muzikos mokyklos moksleivius ir Vilniaus konservatorijos studentus. Koncertą suorganizavo Vilniaus konservatorijos arfos klasės vedėja L. Chetogurova, talkinama B. Dvariono ir J. Tallat-Kelpšos muzikos mokyklų arfos klasių vadovės E. Aizenienės. Atlikėjų eilėse buvo vaikai nuo 8 metų amžiaus ir jaunimas iki konservatorijos diplomantų. Programon buvo įtraukti Europos klasikų, lietuvių ir rusų įvairių kartų kompozitorių kūriniai. Netrūko ir arfos d u e t ų su fleita, smuiku, violončele.

Kauno dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmuose b u v o atlikta premjerinė choreografinių miniatiūrų programa. Žiūrovų laukė "Saulės pasveikinimas", "Pabudimas", "Prisiminimai" bei kitos miniatiūros, kurias kauniečiams paruošė Birutės Letukaitės-Komskienės vadovaujama šokėjų grupė. Miniatiūroms buvo panaudota M. K. Čiurlionio, J. S. Bacho, S. Gruenbergo bei kitų kompozitorių muzika.

Vilniaus operos ir baleto teatras savo repertuarą papildė R. Vokietijoj gyvenančio kompoz. G. Kazerio opera "Linksmieji muzikantai", kurioje atskleidžiami berniuko Karlo bei jo bičiulių nuotykiai. Premjerinį spektaklį paruošė dirigentas V. Viržonis, rež. A. Domarkas, scenografijos kūrime debiutavęs architektas E. Guzas. Daugumą vaidmenų atlieka teatro jaunimas.

Liaudies Meno Draugijos Vilniaus skyrius savo salone surengė liaudies menininkės Bronės Šinkūnienės austų kilimų ir pagalvėlių parodą. Šiai meno sričiai ji jau yra paskyrusi 50 metų. Austi ją išmokė motina ir teta. Pensininkė B. Šinkūnienė dabar daug valandų praleidžia prie ratelio ir staklių. Ji pati verpia, dažo vilnonius siūlus, derina spalvas bei raštus. Savo trečiai asmeninei parodai Vilniuje B. Šinkūnienė sutelkė apie 40 rištine technika išaustų kilimų, prie jų pritaikytų pagalvėlių.

Sol. Giedrė Kaukaitė, Vilniaus operos sopranas, surengia augšto lygio rečitalius, jiems pasirinkdama skirtingas temas. Paskutiniame rečitalyje Vilniaus filharmonijos salėje pagrindinis jos dėmesys teko moters išgyvenimus atspindinčioms įvairių kompozitorių dainoms. Rečitalį ji pradėjo trimis P. Čaikovskio romansais. Pirmoje dalyje taipgi buvo atliktos trys jauno kompoz. V. Gavrilino dainos iš senovinės Rusios ciklo "Rusiškas sąsiuvinis", t r y s pirmąkart Vilniuje skambėjusios M. Tariverdijevo jaunystės periodo dainos. Antroji dalis t e k o italų, ispanų, P. Amerikos ir lietuvių dainoms. Vidinį moters pasaulį atskleidė dabartinio italų kompoz. O. Respigio "Naktis", "Lietus" ir "Rūkas". Šiltai buvo sutiktos dvi ispano Ch. Nino Andalūzijos dainos, liaudies melodijomis grįsta brazilo N. Frazerio daina, kurią sol. G. Kaukaitė, klausytojams pageidaujant, netgi turėjo pakartoti. Atlikusi dvi kontrastingas gvatemaliečio M. Sandovalio dainas, ji grįžo Lietuvon F. Bajoro kompozicijomis "Malda" ir "Tu vyšnela", prie jų pridėdama autentišką vestuvinę dzūkų dainą "Vai tu, kregždele" ir žemaičių dainą "Lek gervė". Abi jos buvo atliktos be akompanimento. Rečitalį užbaigė P. Čaikovskio "Florentietiška dainelė". Solistės akompaniatoriumi buvo pianistas Eugenijus Ginis.

V. Kst.

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414
AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 14 %
180-185 d. term. ind. 14½ %
term. indėlius 1 metų 15 %
term. indėlius 3 metų 13 %
pensijų s-tą 14 %
spec. taup. s-tą 13 %
taupomąją s-tą 11 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 19 %
mortgičius nuo 18 1/4%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Toronto Maironio mokykla, baigdama šiuos mokslo metus, paminėjo Maironio mirties 50 metų sukaktį specialia programa Nuotr. St. Dabkaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

buvo $620 milijonų. Paskutiniuose savo pranešimuos M. Warrenas jau pakeitė ankstesnę savo nuomonę, nors pašto paslaugos nuo š. m. sausio 1 d. buvo pabrangintos net 76%. Esą pašto bendrovė turės peržiūrėti savo planus su valdžios atstovais deficito panaikinimui. M. Warrenas sutinka, kad valdinės bendrovės turi veikti be finansinės paramos iš Kanados vyriausybės. Paštas betgi negalės visiškai atsisakyti deficito, jeigu norima pagerinti ir paspartinti jo paslaugas, pasiekti geresnius ryšius tarp pašto vadovų ir unijoms priklausančių tarnautojų. A. Warrenas prisipažino, kad staigus ir didelis pašto paslaugų pabranginimas sumažino jų paklausą, tačiau jis atsisakė pateikti konkrečius to sumažėjimo duomenis. Iš tikrųjų daug ką nuo brangaus pašto atbaido lig šiol nepastebimas paslaugų paspartinimas.

Nemažu pašto bendrovės laimėjimu M. Warrenas laiko dvejiem metam pasirašytą sutartį su laiškanešių unija. Jų algos bus padidintos po 12,6% šiemet ir 1983 m. Pasak M. Warreno, padidinimas bus žemesnis, nes laiškanešiai pažadėjo atsilyginti savo darbo padidinimu. Kitaip ši sutartis atrodo didžiausiam Kanados dienraščiui "The Toronto Star". Kovo 26 d. laidoje korespondentas John Deverell teigia, remdamasis savo tyrimais, kad laiškanešiai dabar daug kur į išnešiojimui skirtas vietas bus nuvežti pašto automobiliais. Jiems betgi ir toliau iš anksto garantuojamas aštuonių valandų uždarbis, nors dažnais atvejais tas darbas atliekamas per trumpesnį laiką. Likusioms valandoms jie gali paprašyti papildomo darbo, kuris įtraukiamas į antvalandžių kategoriją. Laiškanešys, gaudamas pilnos dienos atlyginimą $89.36 už nepilnas valandas, antvalandžių dėka jį gali pasididinti iki $120, nors dirbtų tik aštuonias valandas. Naujoji sutartis laiškanešiams įvedė nemokamo dantų gydymo draudą, kurios įmokas pusiau pasidalino paštas ir laiškanešiai. Tai visiškai nauja privilegija, kurios dabar tikriausiai sieks ir paštininkų unija su savo karinguoju vadu J. C. Parrotu. Jos sutartis, pasiekta pernykščio streiko dėka, pasibaigs gruodžio 31 d.

Naujos sutarties derybos su streikus pamėgusia paštininkų unija turėtų prasidėti rudenį. M. Warrenas į jas nori įvesti atlyginimų padidinimą, susietą su spartesniu paštininkų darbu. Šį sumanymą dar kovo 29 d. atmetė unijos vadas J. C. Parrotas. Pasak jo, tokio principo įvedimas būtų žalingas paštininkų interesams pasirašant visas ateities sutartis. Jeigu vadovybė nori paspartinti pašto paslaugas, tai turi būti padaryta be paštininkų produktyvumo didinimo, be jų išsikovotų teisių apkarpymo.

Pernykštės vasaros streiku J. C. Parroto vadovaujama paštininkų unija išsikovojo pilnai apmokamas 17 savaičių atostogas gimdyvėms. Gal tiksliau jas būtų pavadinti motinystės atostogomis. Balandžio pabaigoje J. C. Parrotas atskleidė naują savo idėją. Esą naujose derybose dabar bus siekiama apmokamų motinystės atostogų padidinimo iki devynių mėnesių ir taip pat bus kovojama už devynių mėnesių tėvystės atostogas, kurių lig šiol dar niekas nėra turėjęs Kanadoje. Pasak J.C.Parroto, tokias atostogas turi gauti ne tik motinos, bet ir kūdikių tėvai. Tai iš tikrųjų radikalus žingsnis, tėvus sulyginantis su motinomis, nors tik jos būna nėščios ir gimdo kūdikius. Tokio reikalavimo patenkinimas būtų revoliucinis. Paštininkams užtektų trijų mėnesių darbo į metus, jeigu jų žmonos kasmet pagimdytų kūdikį. Ko gero dar kils mintis, kad dvynukų atveju paštininkams būtų užskaitytos pilnai apmokamos pusantrų metų atostogos.

Išradingasis paštininkų unijos vadas J. C. Parrotas tik gerokai vėliau prisiminė, kad valdinė pašto bendrovė turi atsisakyti nuolatinių deficitų, verstis tik savo pajamų lėšomis. Jos betgi būtų aiškiai permažos pilnai apmokamoms tėvystės atostogoms užtikrinti, kai tuos atostogaujančius tėvus turėtų pakeisti papildomi tarnautojai. Jis staiga pradėjo pulti pašto bendrovės direktorių M. Warreną, siekiantį perdaug skubaus deficito pašalinimo. Pasak J. C. Parroto, deficito pašalinimu M. Warrenas nori tik asmeninės garbės. Pirmiausia reikia pagerinti pašto paslaugas, paštininkų darbo santykius su juos prižiūrinčiais pareigūnais. Dėl dificito neapsimoka sukti galvos, nes paštininkai, kaip ir krašto apsaugos tarnautojai, atlieka darbą, kuriuo nesiekiama pelno. Atseit, jeigu to pelno nėra, tik perdidelės išlaidos, jas turi padengti valdžios iždas. J. C. Parrotas net nepagalvoja, kad tokiu atveju jo reikalaujamas devynių mėnesių tėvystės atostogas paštininkams turėtų parūpinti visi Kanados mokesčių mokėtojai, patys nė nesvajodami apie tokias atostogas.

SPORTAS LIETUVOJE

Lietuvos krepšinio šešiasdešimtmetis buvo paminėtas keliais renginiais balandžio 23-25 d.d. Kaune, toje pačioje salėje, kur Lietuvos krepšininkai 1939 m. antrą kartą tapo Europos čempijonais. Čia buvo surengti du krepšinio turnyrai — tarptautinis ir Pabaltijo veteranų. Pirmajame dalyvavo Lietuvos ir Leningrado vyrų, Bulgarijos ir Lietuvos jaunimo rinktinės. Turnyro laimėtojais tapo leningradiečiai, Lietuvos vyrus nugalėję 105:84, Lietuvos jaunimą — 67:66 Bulgarijos — 91:71. Antroji vieta teko Lietuvos jaunimo rinktinei, laimėjusiai kovą su Lietuvos vyrais 96:94, su Bulgarijos jaunimu — 76:68. Lietuvos vyrų rinktinė atsidūrė tik III vietoje, įveikusi Bulgarijos jaunimą 86:84. Teisinamasi, kad jai trūko keturių pagrindinių žaidėjų — A. Sabonio, S. Jovaišos, V. Masalskio ir V. Andriūno. Veteranų turnyre buvo varžomasi dėl jiems skirtos taurės, pagamintos žymaus latvių krepšininko ir liaudies menininko J. Krūminio. Ją išsikovojo Latvijos krepšinio veteranai, estus nugalėję 36:32, lietuvius — 30:23. Lietuvos veteranų rinktinėje žaidė — K. Petkevičius, H. Giedraitis, A. Stumbrys, V. Geštautas ir G. Budnikas. Jai teko II vieta, laimėjus rungtynes su estais 32:21. Lygiagrečiai surengtas Pabaltijo ir Leningrado vaikų, jaunučių bei jaunių krepšinio varžybas devintą kartą iš eilės laimėjo jaunieji Lietuvos krepšininkai, gaudami Latvijos "Sports" laikraščio taurę.

Oficialioji minėjimo dalis įvyko Kauno statybininkų kultūros namų salėje. Specialus atminimo medalis įteiktas Onai Savickaitei-Rėklaitienei, turinčiai jau 81 metus. Ji krepšinį pradėjo žaisti 1922 m., prikalbinta šią sporto šaką garsinusio Stepono Dariaus. 1922-24 m. O. Rėklaitienė, dirbdama medicinos seserimi, žaidė LFLS komandoje ir netgi buvo jos kapitone. Rašoma, kad ši senutė susigraudino ir pabučiavo jai įteiktą medalį. Pagerbti ir kiti žymieji krepšininkai, tapę prizininkais, olimpiniais, pasaulio ir Europos čempijonais: J. Daktaraitė, G. Vileikienė, L. Vinčaitė, L. Jukelienė, A. Rupšienė, V. Beselienė, V. Kulakauskas, S. Butautas, J. Lagunavičius, S. Stonkus, M. Paulauskas, A. Lauritėnas, V. Chomičius. Pranešimą apie šešiasdešimtmečio sukaktį padarė Lietuvos Krepšinio Federacijos pirm. S. Stonkus, atsiminimais dalijosi — V. Kulakauskas, V. Bimba, V. Greičiūnas, M. Paulauskas, A. Rupšienė, R. Butautas. Sveikintojų eilėse buvo 1939 m. Europos pirmenybių dalyvis A. Krauklis.

Tarptautinė Rankinio Federacija surengė moterų rankinio varžybas, kuriose buvo kovojama dėl Europos taurės. Dalyvavo 11 komandų, Sovietų Sąjungai atstovavo Vilniaus "Eglė". Baigmę vilnietės pasiekė su Zagrebo "Trešnevkos" komanda. Taurės laimėtojoms išaiškinti buvo numatytos dvejos rungtynės. Pirmąsias Zagrebe laimėjo jugoslavės 30:27 — trijų įvarčių persvara. Buvo tikėtasi, kad "Eglei" geriaus seksis paskutinėse rungtynėse Vilniuje. Jas 19:17 rezultatu laimėjo "Eglė", tačiau Europos moterų rankinio taurė teko jugoslavėms. Sudėjus abejų rungtynių įvarčius, galutinis rezultatas buvo 47:46 jugoslavių naudai. Dabar raudama, kad "Eglei" iki pergalės trūko tik poros įvarčių.

Mažuoju maratonu yra vadinamas 30 km bėgimas iš Trakų į Vilniaus Vingio parką. Šiemet jis buvo surengtas jau šešioliktą kartą. Vyrų grupėje I vietą laimėjo V. Kotovas iš Vitebsko, nuotolį įveikęs per 1 val. 30 min. 28,8 sek. Tai buvo geriausias šiame bėgime pasiektas rezultatas. Antroji vieta teko kauniečiui A. Haidukovui su 1 val. 34 min. 28,8 sek., trečioji — kauniečiui L. Šumskiui su 1 val. 35 min. 23,7 sek. Moterų grupėje aukso medalį laimėjo kauniečė B. Montvydaitė (2 val. 7 min. 5 sek.), sidabro — A. Matusevičiūtė iš Alytaus (2 val. 13 min. 13,5 sek.), bronzos — vilnietė D. Montvydaitė (2 val. 14 min. 16 sek.).

Ateitininkų žinios

Padėka visiems globėjams, kurie šiais metais darbavosi su ateitininkiškuoju jaunimu — R. Parėštytei, S. Underytei, V. ir Ž. Vaičiūnams. Jie visi mielai sutiko paaukoti savąjį laiką ir energiją darbui su jaunaisiais. Tik susipratusių globėjų dėka gali organizacija klestėti, jos nariai tinkamai bręsti.

Visi rezervuokim birželio 20, sekmadienį, ruošiamai gegužinei metų užbaigos proga. Jinai įvyks prie Humber upės 2 v.p.p.

Stovyklos moksleiviams: Dainavoje — birželio 20 — liepos 3 d. d., Wasagoje — liepos 18-24 d.d., Neringoje — 15-22 d.d. Stovykla yra neįkainojamas pergyvenimas jaunuoliui. Tėvai turėtų stengtis, kad jų vaikai bent vienoje stovykloje dalyvautų.

Dėkojame dr. A. Lukienei už $20 auką ateitininkiškai veiklai.

L. U.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Skautų veikla

• XX-tajai Romuvos stovyklai reikia šeimininkių. Jos dirbs kas antrą dieną ir pagal reikalą bus talkinamos stovyklautojų. Apie tai platesnę informaciją teikia Romuvos valdybos pirm. ps. M. Rusinas, 20 Humberview Rd., Toronto, Ont. M6S 1W6, tel. 762-6083.

• "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų iškyla į Romuvą — birželio 26-7 d.d. Išvykstama bus autobusu 7.30 v.r. nuo skautų būklo. Kelionė ir maistas — $25 asmeniui. Registruotis pas tuntininkus iki birželio 19 d. Jei kas važiuotų savom priemonėm, tai maistas asmeniui $12. Iškylauti kviečiami tėvai, rėmėjai ir visi, kas norėtų tą savaitgalį praleisti su skautais.

• Savanoris-kūrėjas Stasys Paciūnas savo vardadienio proga paskyrė "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntams po $25. Skautiškas ačiū.

• Romuvos stovyklavietei reikia: atliekamų matracų, skalbimo mašinos ir džiovintuvo. Jei kas galėtų iš šių daiktų ką padovanoti, prašom kreiptis į ps. M. Rušiną, tel. 762-6038.

• Sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto kanklininkės gražiai pasirodė įvairiuose renginiuose Anapilyje, Lietuvių Namuose ir mokyklų Maironio minėjime.

• Birželio 13 d. Londone — visų vietovių vadovų-vių pasitarimas stovyklos reikalais. Posėdžiai — Šiluvos Marijos parapijos salėje. Pradžia — 1 v.p.p. Č. S.

A. E. LePAGE
Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMĄ

MOKA:	IMA:
14 % už 90 dienų term. indėl.	
14½ % už 6 mėn. term. indėlius	už asm. paskolas nuo 19 %
15 % už 1 m. term. indėlius	
13 % už 3 m. term. indėlius	
14 % už pensijų planą	
14 % už namų planą	už mortgičius nuo 18 1/4%
13 % už specialią taup. sąsk.	
11 % už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 30 milijonų dolerių
Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.
KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

A†A

MIELAI MAMYTEI

Čikagoje mirus,

sūnų inžinierių HARĮ LAPĄ ir jo šeimą bei visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

S. V. Aušrotai *D. L. Garbaliauskai*

F. V. Urbonai

MIELAI MAMYTEI

A.a. EMAI KAUNIENEI

mirus,

reiškiame gilią užuojautą dukrai AGNEI ir kitiems artimiesiems —

Sofija ir Mečys Kojeliai

Mielam mūsų nariui

A†A

MYKOLUI RAMANAUSKUI

mirus,

jo žmonai MARIJAI, sūnums — ROMUI, VYTURIUI, jų šeimoms ir kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —

KLB Oakvillės apylinkė

Kaip sugrius Sovietija?

(Atkelta iš 2-ro psl.)

tiktų ispaniškąjį "modelį" (po Franko mirties). Bet toji suirutė galėtų būti užgniaužta pagal čekoslovakų modelį (1968 m.). Dabartinė Kremliaus brežneviška viršūnė nedrįsta imtis reformų ir žiūri pro pirštus į sistemos irimą, matyt, norėdama ramiai užbaigti savo dienas pagal garsiosios prancūzės pasaulėžiūrą: po mūsų tegu sau ir tvanas.

Antrasis "modelis" — karinis. Tai labiausiai kontroversinė korta. Daugelis vakariečių klysta dvejopai: pripažindami visų institucijų monolitiškumą arba autonomiškumą. Iš tikrųjų kariuomenė turi savo specifinius interesus, bet ji yra valdoma partijos aparato nuo pat Trockio laikų (politrukai!). Šia proga A. Š. psichologiškai išaiškina, kodėl vienos kalbos metu tūkstančiai generolų bei karininkų į Stalino vardo paminėjimą atsiliepė penkiolikos minučių ovacijom, nors paties Stalino jie nepasigenda.

A. Š. sovietinėje kariuomenėje randa vyraujančias patriotines ir rusiškojo nacionalizmo nuotaikas, nemaišytinas su stalinizmu ar totalizmu. Tai paremia duomenimis O. Penkovskio ir tų karių,kurie dalyvavo vengrų ar čekoslovakų malšinime. A. Š. atrodo, kad karių pažiūros gali sutapti su technokratinėm ir kad galima karinė diktatūra įvestų šiek tiek pliuralizmo. Tai panašėtų į čiliečių "modelį" (po Allendės).

Trečiasis"modelis"– civilinis. A. Š. išveda paralelę tarp prancūzo Liudviko XVI ir Kosygino (1965 m.) situacijų, kurios siūlomų reformų atžvilgiu yra beveik tapačios: abiejose atsisakyta rimtų reformų, tad problema tik pratęsiama, bet nesprendžiama. A. Š. tačiau nemano, kad bolševikų partija sušauktų savo imperijos "klasių" ar luomų atstovus prancūzų pavyzdžiu. Panagrinėjęs valstybinio plano bei kitas institucijas, A. Š. nenumato, kad jos išsivaduotų iš partokratų replių ir pradėtų reformas. Lieka tad greičiau pats centrinis komitetas, kur galėtų "naujasis šerdesas" kilti.

A. Š. kritikuoja tuos autorius, kurie kaitos problemą suvokia A. De Tocquevillės hegemoninių (autoritetinių, totalistinių) ir poliarchinių (pliuralinių) sistemų prieštaros rėmuose. Jiems kaita iš tikrųjų įvyksta tik tuo atveju, kai į hegemoninės santvarkos vietą yra pastatoma poliarchinė arba atvirkščiai.

Nereikia tikėtis, kad politinė kaita Sovietijoje staiga atvers duris liberalinei Vakarų tipo demokratijai. Normali politinė masių sąmonė po šešių dešimtmečių priespaudos yra pakirsta iš šaknų. Kad vėl ji atgytų, reikia ilgesnio laiko.

Gali būti tiesa, kad ir technokratai, juoba žmonių masės nėra demokratai ir nepriklauso disidentams. Kaita tad nebūtinai implikuoja naujos valdžios teisėtumą bei atstovavimą visam kraštui. Pradžioje nauja valdžia bus autoritetinė, bet **racionali**, atsižvelgianti į pliuralinių masių poreikius, priešpastatytina dabartinei — **irracionaliai**, besiremiančiai vienašališka ideologija, klikos pobūdžio galia.

Tokia valdžia turėtų pilną technokratų ir didžiosios žmonių daugumos paramą. Betgi autoritetinė sistema skirtina nuo totalistinės; panaikinusi prievartinę ideologiją, ji atvertų duris kelioms politinėms, socialinėms bei religinėms ideologijoms gyvuoti ir ilgainiui įgalintų pliuralizmo išsiskleidimą. (Bus daugiau)

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEME
Antanas Genys 231-2839
Bronius Ščepanavičius 274-4313
Vacys Žižys 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Kanados Lietuvių Katalikų Centro surengtame suvažiavime Hamiltone, kur 1982 m. gegužės 8 d. buvo svarstomos lietuviškos parapijos problemos Nuotr. J. Miltenio

Nesėkmingi vienybės siekimai

(Atkelta iš 5-to psl.)

kuris ištirtų visokius įžeidinėjimus. Dr. S. Kuzminskas siūlė, kad kas nors autoritetingas turėtų imtis svarstyti ir spręsti tokius reikalus. Panašius klausimus kaip tik ir spręsdavo DBLS taryba, kai dr. S. K. anksčiau ilgus metus joje dirbo.

Priekaištą man padarė Z. Juras dėl rašymo ir dėl "Destroy the worm" platinimo. Pasisakiau, kad tarp labiausiai nukentėjusių po A. Kaulėno ir M. Bajorino būsiu kaip tik aš. Prisipažįstu, kad gavau tą "Destroy the worm", dalinau draugams ir priešams. Dalinau, nes simpatizuoju su ta rezoliucija, kurią siūlė ten pat išspausdintame laiške V. Kupstys, kad centro valdybos nariai nevažinėtų į Vilnių. Norite važiuoti — nekandidatuokite. Ta rezoliucija buvo svarstyta viešame tarybos suvažiavime, tai ją galima ir skelbti. O jei rašau į "Tėviškės Žiburius", "Naujienas", "Dirvą", "Laisvąją Lietuvą", tai reikėjo nurodyti, kas ten neteisinga buvo parašyta.

Nesutarimai

Dėl nesutarimų skundėsi jau suvažiavimo pradžioje DBLS tarybos pirmininkas ir kaikurie kiti atstovai. Dėl jų pakilo pakalbėti ir dr. S. Kuzminskas, kuris ir pernai buvo nuvažiavęs į JAV ir dabar ką tik grįžo iš Los Angeles. Visi ten domisi mumis. Štai VLIKo taryboje visi labai stebėjosi ir klausinėjo, kodėl po tiek metų, šitiek didelių darbų atlikus, ten, kur lietuviai dirbo sutardami, staiga pradėjome nesugyventi. Daktaras nenorėjęs palaikyti nė vienos pusės, todėl tik sakęs: palaukite, bus suvažiavimas, viskas susitvarkys ir vėl visi drauge dirbsime.

Mumis domisi, mus seka, pavyzdžiu laikė, sakė dr. S. Kuzminskas, tad duokime tą pavyzdį.

Kalbėdamas prisiminė ir tą praplėstų Lietuvos sienų žemėlapį, kuris jo iniciatyva buvo pradėtas spausdinti prie "E. Lietuvio" antraštės. Kai dr. S. Kuzminskas dalyvavo VLIKo tarybos posėdyje, tai jos pirmininkas pareiškė viešai, kad jam malonu pamatyti tą žmogų, kuris pirmasis tą žemėlapio klausimą išjudino ir gynė.

Daktaro gražiais žodžiais tuoj pasidžiaugė A. Jaloveckas, apeliuodamas į centro valdybą ir į mane, kad tas mano pašalinimo ginčas šiandien būtų išspręstas.

Kitų pasisakymai įvairavo. P. Dzidolikui atrodė, kad jei centro valdyba nutarė išmesti, tai mes tik tvirtinam. J. Snabaitis priminė, kad išmesti ir atgal priimti yra suvažiavimo teisė. J. Adomonis visą nesantaiką pavadino virtuvine. K. Bivainis siūlė man prašyti suvažiavimą, kad grąžintų. E. Šova manė, kad jei suvažiavimas ir panaikins centro valdybos nutarimą, tai ji apsigrįžusi gal ir vėl išmes. J. Bendorius norėtų, kad tą reikalą iki sekančio suvažiavimo išsiaiškintų DBLS taryba. Suvažiavimą prašyti malonės siūlė man ir A. Vilčinskas. Mano širdis to padaryti neleido. Esu dirbęs centro valdyboje beveik 5 metus ir gerai žinau padėtį.

Dar buvo smulkesnių klausimėlių, bet daug laiko ir vieną, ir kitą dieną sugaišta seniems ir naujiems ginčams. V. Dargis, matydamas įstatuose esminių spragų (juose nebėra jau įrašyto tikslo siekti Lietuvai nepriklausomybės), paskaitė ilgesnį pasisakymą, bet visa tai apsvarstyti nutarta pavesti DBLS tarybai. Nebebuvo kada besvarstyti ir įstatų pakeitimų, kuriuos siūlė centro valdyba.

Rinkimai

Prieš suvažiavimą buvo daug kur kalbėta apie centro valdybą, kurioje kaikurie nariai jau yra išsėdėję po keliolika metų. Vyravo nuomonė, kad reikia pakeisti tą valdybą ar bent pusę jos, ir rytojaus dieną viskas aprims.

Deja, daugumas atstovų balsavo kitaip. Iš valdybos rotacine tvarka turėjo pasitraukti J. Alkis ir K. Tamošiūnas. Iš kandidatų atėjęs į valdybą A. Pranskūnas turėjo būti iš naujo renkamas, bet atsisakė kandidatuoti, nepritardamas centro valdybos kaikuriems veiksmams. Abu pasitraukusieji buvo perrinkti balsų dauguma. Iš kitų kandidatavusių išrinktas V. Dargis. Tarybon grįžintas K. Bivainis ir vietoj pasitraukusio V. Kupsčio išrinktas R. Šova. Revizijos ir mandatų komisijos palikto tos pačios. Atstovais į PLB seimą išrinkti: V. Dargis, S. Nenortas, A. Bučys, P. Dzidolikas ir J. Alkis.

Pasitraukė Barėnas

Bebaigiant suvažiavimą, iškilo dar viena naujiena. K. Barėnas pareiškė, kad jam nepriimtinas ypač tas nedemokratiškas būdas, kuriuo centro valdyba pašalino mane: pati kaltino, pati nuteisė. Demokratiniame pasaulyje tai esąs negirdėtas dalykas. Nepriimtinas jam ir centro valdybos pasielgimas su Londono centriniu skyrium, kad skyriaus valdyba tik iš laikraščio sužinojo, jog panaikinti jos įvykdytieji rinkimai. Kai centro valdyba perėmė tvarkyti centrinį Londono skyrių, Senu nariu pasirašęs asmuo papylė šmeižtų prieš to skyriaus pirm. M. Barėnienę. Kai buvo pašalinti Snabaičiai, tai kitas "E. Lietuvio" bendradarbis, pavardės nepasirašydamas, paleido į apyvartą šmeižtų jų adresu. Taigi vienas pašalintas, kiti dar ruošiamasi šalinti, spausdinami šmeižtai. Būdamas toks pat senas narys, kaip ir tas, kuris šmeižtus rašė "E. Lietuvoje", K. Barėnas pareiškė, kad nuo šios dienos išstoja iš Sąjungos dėl tokių nedemokratiškų veiksmų.

Tarybos pirm. A. Bučys tarė baigiamąjį žodį. Buvę tikėtasi, kad viskas praeis sklandžiai, o išėjo kitaip. Tarybos vardu davė pažadą stengtis sušvelninti padėtį. Apgailestavo, kad DBLS neteko iš karto kelių narių. Stengsiąsi juos grąžinti.

Suvažiavimas baigėsi. Sugiedotas Tautos himnas. Dalyvavo jame 19 skyrių 24 atstovai su 716 balsų. Dar buvo atstovai iš 10 kitų organizacijų.

A†A

ELENAI LAPIENEI,

Čikagoje mirus,

sūnui inžinieriui HARIUI LAPUI bei jo šeimai, visiems giminėms ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą —

Onutė ir Martynas Yčai

Irena ir Raimundas Paškauskai

A†A

MICHAEL NIIL

tragiškai žuvus,

jo žmonai DANAI, mielai mūsų bendradarbei, velionies uošvei TERESEI LORENCIENEI ir jos šeimai reiškiame gilią užuojautą —

Stasė Bušinskienė *Lina Juzukonienė*

Zuzana Stravinskienė

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
2 Jane St., suite 303
Toronto, Ontario
M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Aukojo "Tėviškės Žiburiams"

$400: Kanados Lietuvių Fondas; **$100:** Laima Baltrėnas; **$50:** F. Pawelko, Sofija Zatorskienė, V. Ručys; **$38:** E. Jonušas; **$30:** B. Strazdienė, Juozas Kaknevičius; **$25:** A. B. Gleveckas, M. D., Petras P. Špetyla, KLB Sault Ste. Marie apylinkės valdyba; **$20:** L. Peterytė; **$12:** T. Falkauskas, Algirdas Kaminskas, Jonas Abraitis, J. Liaugminas.

$10: kun. R. Krasauskas, B. Racevičius, E. Vaitkūnas, J. Gylys, J. Kęsgailienė, R. Jatulienė, N. Navickienė, Julius Rudys, R. Zubrickas, S. Kazlowski, J. Budrys, A. Baltrušaitytė, T. Gureckienė, V. Dumbliauskas, K. Čepaitis, L. Krolis; **$8:** Marija Pranskevičienė, Antanas Janušonis.

$7: J. Dudėnas, Dalius Brazdžionis, P. Abromaitis, kun. Alf. Babonas, dr. L. Kriaučeliūnas, P. Pargauskas, Algirdas Grybauskas, F. Mackevičius, Juozas Vitas, A. Vasiliauskas, T. Subačius, A. Želvys, S. Varanka, kun. St. Yla, Juozas Tamošiūnas, E. Lengnikas, K. Lisauskas, R. Isdūnis, J. Maziliauskas, Vladas Stropus, P. V. Sturm, E. Žukauskas, A. Čeputis; **$6:** Danutė Vidžiūnas, P. Venskus.

$5: B. Strikaitis, Stasys Santvaras, K. Arlauskas, M. Rybienė, Petras Pajaujis, Jonas Yla, V. Urbaitis, Vincas Vaičiūnas, Vladas Vindašius, Antanas Vadeika, Stasys Juozapavičius, Vyt. Kaveckas, J. Gražys, Ch. Ambrasas, J. Dragūnevičius, Ona Dailidienė, Juozas Malskis, Helena Drabato, Stasė Gaidauskienė, V. Dundys, P. M. Krilavičius, A. Matulaitis, K. Rašytinis, sesuo M. Rita, A. Slivinskas, J. Bendoraitis, E. Ginčauskas, F. Prekeris, Juozas Juška, L. Mockus, R. E. Vaišniai, A. Jankūnas, M. Kupris, Pranas Juozaitis, M. Petrauskienė.

$4: Aldona Bričkuvienė, V. Kondrat, A. Kairys, Vyt. Semaška; **$3:** Petras Bielinis, Stasys Garliauskas, A. Kanapka, Juozas Cibulskas, V. Lenauskas, J. Jurėnas, Juozas Samušis, dr. D. Mažeika, S. Jaškus, L. Prialgauskas, P. Meškauskas, Petras Baužys, M. Preikšaitis, J. Stankaitis, E. Sventickas, Eug. Žolpis, Algis Danta, Bronė Liūdžius, V. Čekanauskas, Antanas Krakauskas, A. Ratinskienė.

$2: L. Strikauskas, Z. Sokolovienė, Br. Simonaitienė, kun. P. A. Lekešis, Kostas Paulius, V. J. Ramūnas, S. Orvidienė, Pranas Stankus, S. P. Vaičaitis, P. Gruodis, L. Jasinevičius, Paulius Alšėnas, kun. Viktoras J. Dabušis, Tadas Bartkus, J. Pavilonis, St. Deveikis, Marija Milius, Ignas Serapinas, P. Maleckas, Jonas Gorys, J. Petrauskas, A. Žitkus, Br. Abromonis, Vl. Eižinas, C. K. Šaltys, A. Rudokas; **$1:** A. Rekešius, P. Vyšnia, Vladas Keiba, J. Ciplys.

Rėmėjo prenumeratas atsiuntė — $50: A. Urbonas; **$47:** W. Juodelis; **$40:** P. Dronseika, Kipras Bagdonavičius; **$32:** Vincas Vaškelis; **$30:** V. Narušis, M. Rudzinskaitė; **$27:** F. A. Yukno, A. Valavičius, E. Jasiūnienė, O. Mitalienė, A. Svirplys, V. Adomonis, A. Dudaravičius, Bruno Laučys, P. Ruikis, V. Nakrošius, A. B. Dombra, V. Kiškūnas, R. Kazlauskas, E. Rakauskas, J. Vinslovas, A. Bušmanas, A. Rasčius; **$26:** Marcelinas Jurgutis.

$25: J. Šmaižys, Vyt. Starkus, kun. Aug. Sabas, A. Stankaitienė, R. Tirilis, V. Jukna, Liuda Stulginskas, Br. Simonaitienė, kun. P. A. Lekešis, Kazys Linkus, A. B. Gleveckas, M. D., Rūta Kriaučiūnaitė, Algirdas Čepėnas, Kleopas Dalinda, Stasys Rukša, A. P. Pilipavičius, Jonas Naujokaitis, R. Saulėnas, Apolinaras Sajus, A. Ulbinas, V. R. Valaitis, Jonas Valiulis, V. Aukštinaitis, I. Coates, (Mrs.) B. Kripkauskienė, V. Čepėnas, P. Juodikis, B. Blekys, Č. Kuras, S. Sinkienė, J. Sinkevičius, O. Dobaitienė, kun. Viktoras J. Dabušis, Arvidas Kalendra, dr. Albertas Aviža, Albinas Barkauskas, T. Falkauskas, Tėvai pranciškonai (Rochester, N.Y.), H. Jasinskas, A. Kaziliunas, dr. Nijolė Noges, A. Ališauskas, Laima Baltrėnas, G. V. Budnikas, kun. J. Pragulbickas, S. Pacevičius, Algimantas Yurkštas, dr. R. J. Barakauskas, Pranas Gluoksnys, Tėvai jėzuitai (Montrealis), O. Kudukienė, P. M. Krilavičius, K. Pabedinskas, J. Rimšaitė, A. Siminkevičienė, M. Gudjurgienė, Aug. Kudirka, Jonas Morkūnas, Juozas Valiulis, S. P. Žumbakis, Juozas Zakaras, Jonas Naruševičius, O. Jurkienė, J. Stankus, Jonas Mickevičius, Juozas Mikonis, V. LeRoy, L. Artičkonienė, E. Dulkienė, S. Paulaitis, Arūnas Staškevičius, O. Skrebūnienė, B. Stasiulis, Vytas Vaitkus, A. Žiobakas, K. Valantiejus, J. Liaugminas, Aldona Zailskaitė, V. Karnilavičius, Jonas Gelažius, Ona Ivaškienė, F. Barzdžius, V. Laurinaitis, L. A. Baltakiai.

Nuoširdus ačiū visiems už paramą lietuviškai spaudai.

Delhi, Ontario

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju rengėjoms už suruoštą man gimtadienio progą tokį gražų vakarą, kuris man padarė didelę staigmeną.

Dėkoju KLK Moterų Dr-jos Delhi skyriaus narėms ir valdybai už tokias gražias rožes, kurios ilgai liks neužmirštamos. Dėkoju visiems kaimynams ir pažįstamiems už tokią gražią dovaną, kurios niekad neužmiršiu. Tas jūsų gražus vakaras man pasiliks neužmirštamas.

Dėkoju KLK Moterų Dr-jos Delhi skyriaus pirmininkei poniai Ratavičienei už tokią gražią kortelę su gražiais neužmirštamais žodžiais ir įrašais. Taip pat dėkoju St. Beržiniui už prisiminimą mūsų jaunų dienų gyvenimo Anglijoje. Dėkoju visoms ponioms už skanius valgius ir pyragus.

Nuoširdus ačiū visiems už atsilankymą ir tokį malonų vakarą, kurio niekad nepamiršiu.

Marytė Mickevičienė

R.R.1, Vienna, Ont.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954
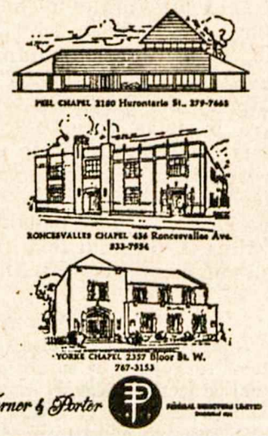
Turner & Porter

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario
M8X 1C5
Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 249-2637

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 **Walter Dauginis** 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Sekminių pamaldose giedojo sol. S. Žiemelytė, R. Paulionis, vargonavo J. Govėdas. Šventovė buvo papuošta Sekminių simboliais — berželiais.

— Gegužės 29 d. susituokė Rūta Petronytė su Steponu Bražausku.

— Gegužės 30 d. Oakvilleje mirė a.a. Mykolas Ramanauskas, 84 m. amžiaus. Palaidotas lietuvių kapinėse iš Lietuvos Kankinių šventovės birželio 1 d.

— Lietuvių kapinėms aukojo $100: St. Dabkus, J. ir A. Raškauskai, V. Adomonis; $20: G. Dobbs iš Peterborough.

— Nuo šio sekmadienio — birželio 6 bus laikomos Mišios ir Wasagoje kiekvieną sekmadienį 10 ir 11 v.r.

— Mišios birželio 6, sekmadienį, 10 v.r. — už Prastenių šeimos mirusius, 11 v.r. — už a.a. dr. Joną Baltrašaitį.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas birželio 6, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys kun. P. Dilys.

— Moterų draugijos posėdis — birželio 6, sekmadienį po pamaldų, pas E. Šernienę, 2169 Prince John Blvd., Mississauga; kalbės dr. M. Arštikaitytė-Uleckienė.

— Konfirmandams pamokas dėsto kun. P. Dilys pirmadieniais 7.00 v.v. šventovėje.

— Sinodo posėdžiai — birželio 10-13 d.d. McMaster universitete, parapijos atstovai — kun. P. Dilys ir E. Bumeisteris.

— Tarybos-valdybos posėdis — birželio 13, sekmadienį, po pamaldų V. Dauginio įstaigoje.

— Susituokė Astrida R. Bedarfaitė su James M. McDonald gegužės 23 d. ir Andrius Mikšys su Sharon Boothbee — gegužės 29 d. šventovėje. Apeigas atliko kun. A. Žilinskas.

— A.a. Ema Kaunienė-Šneiderytė, 89 m., palaidota gegužės 18 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse; paliko du sūnus ir dukrą. Užjaučiame ir kartu su jais bei su jų šeimom liūdime.

— Kun. P. Dilys sutiko ir toliau eiti klebono pareigas mūsų parapijoje; jo adresas: 18 Lynd Ave., Toronto, M6R 1T7. Tel. 588-1130. Pageidaujantieji pastoracinių patarnavimų prašomi skambinti jam.

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

JONAS BANYLIS atlieka visus namų remonto darbus: staliaus, grindų dėjimo, keramikos plytelių, atnaujina virtuves, prausyklas ir kt. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 690-4473 Toronte.

SKAUTŲ STOVYKLAVIETEI reikia matracų, skalbimo mašinos ir džiovintuvo. Skambinti M. Rusinui tel. 762-6083 Toronte.

FOTOGRAFAS.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKEVIČIUS po 5 v.v. telefonu 231-6253 Toronte.

JIEŠKAU BUTO netoli Toronto miesto centro. Skambinti tel. 431-1344, Rūta.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS — kambarys, virtuvė ir prausykla su baldais ar be baldų prie Keele ir Bloor požeminio traukinio. Skambinti tel. 767-4736 Toronte.

WASAGOJE, SPRINGHURST VASARVIETĖJE, prie lietuvių salės ir ežero išnuomojami kambariai su atskiru įėjimu. Tinka dviem, trim ar keturiem žmonėm. Galimybė virtis. Toronte tel. 534-8112, E. Kulienė arba savaitgaliais vietoje 51 g-vė S., Nr. 16.

ORKESTRAS, grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v. Toronte.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto darbus — lauko ir vidaus dažymus, medžio ir t. t. Skambinti tel. 532-3410 Toronte, Ont.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

European Catering
Europietiškas patarnavimas įvairiems parengimams Toronte ir už Toronto ribų. Parūpinam salę, muziką, gėles, gėrimus. Skambinti: A. Gataveckienė arba Al. Baris tel. 535-0164 arba 535-1258 Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pamokslus per Sekminių Mišias sakė kun. Alfonsas Grauslys, kuris vedė ir priešsekmininį susikaupimą. Po šv. Mišių buvo palaimintos šeimos. Per Mišias smuikais grojo Regina ir Atis Bankai, o solo giedojo ir vargonais akompanavo Linda Marcinkutė.

— Parapijos choras buvo išvykęs į Ročesterį, kur gegužės 22 d. atliko religinį koncertą šv. Pranciškaus 800 metų nuo jo gimimo minėjime, o sekmadienį giedojo per Mišias.

— Birželio mėnuo yra skirtas Jėzaus Širdies garbinimui. Mūsų šventovėje Jėzaus Širdies litanija kalbama kasdien po 8 v. Mišių, šeštadieniais — po 9 v., o sekmadieniais po kiekvienų Mišių.

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Parapijos kunigai lanko ligonius ir senelius su sakramentais iš anksto susitarus. Vakare bus išstatytas Švenčiausias Sakramentas ir Mišios.

— Sibirinių trėmimų minėjimas — birželio 14 d., 8 v.v., St. Paul Cathedral (Jarvis — Bloor).

— Šį sekmadienį antroji rinkliava — "Share Life" vajui.

— Parapijos tretininkų susirinkimas ir Mišios — šį sekmadienį. Susirinkimas — po 10 v. Mišių parapijos patalpose.

— "Aušros" stovyklos registracijos blankus jau galima gauti parapijos raštinėje. Stovykla prasidės liepos 4, sekmadienį, ir baigsis liepos 17, šeštadienį. Stovyklos mokestis tas pats kaip ir pernai.

— Ateitininkų stovykla — nuo liepos 18 iki 24 d.

— Pakrikštyti: Vytas-Rimantas, Julijos ir Rimanto Ruslių sūnus; Rima-Kristina, Donatos ir Algirdo Puterių duktė.

— Pasus Karavanui, kuris bus Toronte birželio 18-26 d.d., galima įsigyti knygų kioske.

— Mišios birželio 6, sekmadienį, 8 v.r., už Juozą Martinaitį, 9 v. už Alfonsą Skrebūną, 10 v. už Oną ir Stasį Leskauskus, tretininkų intencija, 11.30 už parapiją, 7 v.v. už Anastaziją Dargienę.

Kun. Alfonsas Grauslys, kelių religinių knygų autorius, ištisą mėnesį gyveno Toronte ir Prisikėlimo šventovėje vakarais per gegužines pamaldas sakė pamokslus. Gegužės 31 d. išvyko Montrealin, kur Aušros Vartų parapijoje talkins tris savaites. Jis domisi ypač prancūzų kalba išleista teologine literatūra, kurios yra gausu Montrealyje.

Į kauniškės "Aušros" gimnazijos mokinių suvažiavimą Čikagoje gegužės 28-31 d.d. buvo nuvykęs gausus būrys buvusių aušrokų-kių iš Toronto. Vieni važiavo autobusu, kiti — automobiliais.

Muzikas Jonas Govėdas penkias savaites praleido Thunder Bay, Ont., mieste su "Limelight" teatru, ten vaidinusiu muzikinį scenos veikalą "Fiddler on the Roof". Šis teatras yra įsteigtas Toronte ir kartais gastroliuoja kitose vietovėse. Labai sėkmingos gastrolės buvo Thunder Bay — vaidino kasdien ištisas penkias savaites. J. Govėdui teko rūpintis muzikine veikalo dalimi.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms mieloms rengėjoms už suruoštą man tokį gražų mergvakarį ir už tokias gražias bei vertingas dovanas. Taip pat nuoširdi padėka visoms viešnioms, kurios nepagailėjo laiko ir atvyko praleisti kelių valandų su manim šioj mieloj popietėj. Ačiū ir toms, kurios prisidėjo, bet negalėjo dalyvauti.

Aš ir Paulius visada būsime dėkingi už mums sudėtą tokį puikų kraitį, o ši graži pavasario popietė liks visada gražus prisiminimas.

Su nuoširdžiu dėkingumu —
Ilona Bubelytė

PARDUODU pigiai dvi sofas ir atverčiamą kėdę. Skambinti tel. 638-3171 arba 663-9096 Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Ryšium su evangelikų pamokslininko Billy Graham pareiškimais Maskvoje apie religijos laisvę Sov. Sąjungoje didžiojoje spaudoje pasirodė protestuojančių pasisakymų. Buvo parašyta laiškų ir iš lietuvių pusės — paskirų asmenų ir organizacijų. Vieną jų, būtent, Kanados Lietuvių Katalikų Centro pirmininko V. Biretos, išspausdino didžiausias Kanados dienraštis "Toronto Star" 1982. V. 28 laidoje. Laiške reiškiamas nustebimas B. Graham pareiškimu, padarytu aplankius vos tris ortodoksų šventoves, kurios buvusios pilnos maldininkų. Tai esą nepadaro svečio padėties žinovu. Faktai ir skaičiai kalba daug garsiau nei B. Graham žodžiai. Toliau pateikiama statistika, rodanti sovietų siautėjimą okupuotoje Lietuvoje. Šis laiškas įdėtas puslapio viršuje su stambia antrašte: "Lithuania, an example of Soviet tolerance".

"The Toronto Sun" redaktorius P. Worthington išspausdino vedamąjį, kuriuo griežtai pasmerkė B. Graham pareiškimus. Į jį atsiliepė laišku V. Cinis 1982.V.19, kuriame minėtus pareiškimus pavadino idiotiškais. Tuo būdų esą B. Graham nusilenkė Cezariui už keletą privilegijų.

Didžiosios spaudos laiškų skyriuose neretai matyti J. Meiklejohn pavardė. Jis reaguoja į straipsnius, liečiancius žmogaus teises ir jų pažeidimus Sovietijoje. "The Globe a. Mail" 1982.V.17 išspausdino jo laišką "Rights, Soviet-style". Jame autorius atsiliepia į L. Brežnevo pareiškimus apie tautų apsisprendimo teisę ir sako: teatitraukia jis savo kariuomenę iš Afganistano, nuo Lenkijos sienos, teleidžia Lenkijos kariuomenei prisidėti prie darbininkų sąjūdžio, tegrąžina okupuotoms valstybėms — Estijai, Latvijai bei Lietuvai laisvę ir tada tekalba apie tautų apsisprendimo teisę. Kol to nepadarys, jis neturi nė mažiausios teisės apie tai kalbėti.

Toronto pensininkų klubo valdyba š.m. gegužės mėn. 28 d. pasirašė sutartį su Canada Mortgage and Housing Corporation pensininkų namų statybai skirtos paskolos patvirtinimui. Paskolą $6,145,995 duoda Confederation Life bendrovė. Pasirašyta sutartis ir su ja. Namų statyba bus pradėta netrukus.

Tuojau reikalingas statybose patyrimą turįs statybos prižiūrėtojas ir galintis tvarkyti statybos sąskaitybą. Darbas apmokamas. Rašyti Toronto pensininkų klubo valdybai 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6 arba kreiptis telefonu 242-4543 H. Adomonis.

Klubo valdyba

A.a. Alfonsas Bajoras iškeliavo į amžinybę 1982 m. gegužės 9 d. Palaidotas iš Prisikėlimo parapijos 1982 m. gegužės 21 d. Laidotuvėms rūpinosi "Public Trust". Jis yra baigęs Rokiškio gimnaziją 1939 m. Įstojo į miškininkystės akademiją, kurią baigęs pasitraukė į vakarus. Kanadoje dirbo Ontario provincijoje kaip miškininkas. 1981 m. išėjo į pensiją. Gyveno atsiskyręs nuo tautiečių ir kitų žmonių. Rastas miręs savo kambaryje po 10 dienų.

Kunigo Petro Ažubalio vardo stipendijų fondui paaukojo po $100: Rudolfas Vilembrektas-Villen Londone, Ont., ir Ona Mikšytė a.a. Broniaus Mikšio atminimui. Šio fondo adresas: Reverend Peter Ažubalis Scholarship Foundation, 128 Dunn St., Oakville, Ont. L6J 3E2. Fondo valdybos pirmininkė yra dr. A. Kazlauskienė, sekretorė — A. Ramanauskienė. Teisinius fondo reikalus tvarko adv. A. Steponaitis, valdybos narys. Šiais metais numatoma skirti $1000 stipendija lietuviui studentui-ei, studijuojančiam lituanistines bei jai artimas sritis ir dalyvaujančiam lietuviškoje veikloje. Prašymai priimami iki š.m. rugsėjo 15 d. augščiau nurodytu adresu.

A.a. Bronės Jančiukenės atminimui "TŽ" paaukojo $25 Adelė ir Aleksas Dudoniai.

Televizijos programa skelbia, kad birželio 4, penktadienį, 8 v.v., per antrąjį kanalą bus rodoma komedija "Vaivorykštės mergina", kurioje pagrindinį vaidmenį atlieka Ann Jillian — Jūratė Nausėdaitė.

Rūtos Petronytės ir Stepono Bražausko vestuvės įvyko gegužės 29 d. Santuokos apeigas atliko kun. J. Staškus Lietuvos Kankinių šventovėje. Giedojo sol Vyt. Paulionis. Vestuvių puota buvo suruošta Anapilio parapijos salėje. Dalyvavo daug tautiečių iš Toronto, Mississaugos, Montrealio, Niujorko ir kitų vietovių. R. Petronytė yra torontietė, buvusi sportininkė, vėliau tapusi modeliuotoja ir apsigyvenusi Niujorke. Ten susipažino su būsimu savo vyru, trečios kartos lietuviu, gimusiu JAV-se. Puotos metu gražias kalbas pasakė visa eilė sveikintojų, ypač J. Petronis ir E. Bražauskienė. Puotos pranešėju buvo kanadiečių policijos tarnautojas Chvedukas. Svečių tarpe buvo ir pianistas K. Smilgevičius su žmona iš Montrealio.

Seminarą apie lietuvių informacijos skleidimą anglų spaudoje surengė KLB krašto valdyba Toronto Lietuvių Namuose gegužės 30 d. Dalyvavo apie 20 asmenų. Paskaitininkų tarpe buvo kun. K. Pugevičius, G. Damušytė ir kiti.

Prancūzijoje išleista knygelė apie Lietuvą "Chretiens de l'Est" su antrine antrašte "Catholiques de Lituanie" 1980 m. gana plačiai pasklido. Netrukus ji buvo išversta į anglų kalbą ir išleista JAV-se. Gauname ir Toronte abiejų parapijų spaudos kioskuose. Tai gera informacija apie dabartinę padėtį okupuotoje Lietuvoje, ypač religijos persekiojimą. Angliškai 120 puslapių knygelė pavadinta "Catholics in Soviet-occupied Lithuania". KLK Centras yra nutaręs šią knygelę išsiuntinėti Kanados vyskupams. Vienas JAV vyskupas, perskaitęs ją, parašė gražų straipsnį apie Lietuvą vietiniame vyskupijos laikraštyje.

A.a. Agnietės Arštikaitienės atminimui "TŽ" paaukojo $30 S. ir S. Rakščiai; $20 Janina Pacevičienė.

A.a. Stefanijai Majauskienei mirus, vietoj gėlių jos atminimui paaukojo Vasario 16 gimnazijai $25 Br. ir J.A. Čepukai. Anksčiau paskelbtame aukotojų ta pat proga sąraše turi būti ne Ada Kemežys, o Ada Lemežys.

Daugiakultūrių reikalų ministeris J. Flemingas išsiuntinėjo etninei spaudai raštą, kuriame pabrėžia įjungimą Kanados konstitucijon šio sakinio: "Ši charta bus aiškinama derinantis prie daugiakultūrio kanadiečių palikimo, siekiant jį saugoti bei stiprinti". Be to, ministeris pabrėžia įrašymą konstitucijon įpareigojimo nedaryti rasinės, tautinės ar etninės diskriminacijos. Tai esą pasiekta tautinių grupių iniciatyvos dėka, pateikiant savo pareiškimus parlamentinei komisijai. Vienas stipriausių pareiškimų atėjęs iš daugiakultūrės tarybos, kuriai pirmininkauja Lawrence Decore (ukrainietis). Jos pareiškime pabrėžta mintis, kad daugiakultūriškumas, iškeliantis kultūrines vertybes, yra stipri, vienijanti krašto jėga. Kultūrinis įvairumas, drauge su skirtingomis tradicijomis, sudaro tikrovę, vadinamą Kanada. Karalienė savo kalboje konstitucijos iškilmių dieną pareiškusi: "Galbūt reikšmingiausias žingsnis Kanados istorijoje buvo bendruomenių sprendimas priimti kelias kalbas bei kultūras užuot apgailestavus skirtybes". Min. pirm. P. E. Trudeau pareiškęs, kad ši konstitucija sustiprino prancūziškai kalbančių teises už Kvebeko ribų ir angliškai kalbančių — Kvebeke.

• Jei tau rūpi Lietuva, turi rūpėti ir lietuviška spauda

"Nemarus mirtingasis"

*Naujas leidinys apie arkivyskupą **Teofilių Matulionį**, Sibiro kankinį, 392 puslapių (su nuotraukomis), išleistas LKM Akademijos, paruoštas kun. Prano Gaidos pagal iš okupuotoje Lietuvoje ir išeivijoje surinktą medžiagą.*

Leidinys gaunamas pas platintojus ir **"Tėviškės Žiburių" administracijoje, 2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada**

Kaina — $15 (kietais viršeliais)

Lietuviškai kalbantiems vaikams
(7-18 metų)
STOVYKLA
Tėvų pranciškonų vasarvietėje
WASAGOJE
įvyks liepos 18-24 dienomis

Registruotis Prisikėlimo parapijos raštinėje iki birželio 20 d.
Rengia — ateitininkų tėvų komitetas

Šv. MIŠIOS už a.a. REGINĄ RAMANAUSKAITĘ-MIŠKINIENĘ
bus atnašaujamos birželio 19, šeštadienį, 10 v.r., Prisikėlimo šventovėje Toronte.
Visi giminės, artimieji ir buvę "Varpo" choro nariai-rės kviečiami dalyvauti.

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS, JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ
Ateik į LIETUVIŲ AA (ALCOHOLICS ANONYMOUS) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį, 119 Mimico Avenue — Royal York Rd. ir Mimico Avenue kampas (Toronto) 7.30 valandą vakaro.
Skambinkit telefonu 487-5591

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero parapijoje. — Popiežius Jonas-Paulius II gegužės 23 d. paskelbė palaimintuosius, jų tarpe "Frere Andre". Gimęs netoli Montrealio, čia palaidotas, yra laikomas šio miesto Palaimintuoju. Montrealio parapijos ir mūsų parapija paskyrė jo garbei tą sekmadienį. Atskiros iškilmės dar bus Oratorijoje. Palaimintasis brolis Andriejus gimė 1845 m. rugpjūčio 10 d. St. Gregoire; aštuntas vaikas šeimoje. Buvo silpnas, tačiau teko dirbti kepykloje, ūkyje, prie arklių ir pan. Vietos klebonas, jį gerai pažindamas, pasiuntė į vienuolyną-seminariją kaip pamaldų ir paklusnų jaunuolį. Pagrindinis jo darbas ten buvo durininko — priimti žmones ir surasti prašomus asmenis. Tuo jis buvo patenkintas, tačiau jo sieloje slėpėsi dideli užmojai. Atliekamą nuo darbo laiką skirdavo maldai ir ligonių lankymui. Būdamas 30 metų, stebuklingai išgydė vaiką ligoninėje ir brolį Aldriką, patrindamas su šv. Juozapo lempelės alyva neišgydomą žaizdą. Kasmet išgydydavo ir į tikėjimą atvesdavo daugybę žmonių. Reikėjo vietos jų nakvynėm, nes ir iš JAV atvykdavo su ligoniais. Iš vyriausybės gavo leidimą statyti koplyčią ant Mount Royal kalno, kur įvykdavo stebulingi pagijimai. Garbindamas šv. Juozapą ir stebuklingus gydymus per Jį, brolis Andriejus rinko aukas ir statybininkus didžiosios Oratorijos kūrybai ir darbui. Per 50 metų buvo statoma ši šventovė. Ji yra didinga, nuostabi, kalno viršūnėje, iš tolo matoma, žmonių būrių nuolatos lankoma. Tai stebuklinga šv. Juozapo ir palaimintojo brolio Andriejaus buveinė.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
Trumpalaikius indėlius 14-15%
Terminuotus vienerių metų indėlius 15.0%
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius 15.5%
Specialias taupomąsias sąskaitas 13.0%
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000 ..... 11.0%
Čekių sąskaitas 6.0%

DUODA PASKOLAS:
Nekilnojamo turto
Asmenines ir prekybines
Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.30	

Dviejų dailininkų paroda

Kapinių lankymas, paveikslų ir keramikos paroda

Pavasariais lietuviškų kapinių lankymas Anapilyje sutraukia daug tautiečių ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų vietovių. Ir šį sykį paskutinį gegužės sekmadienį suplaukė Anapilin tūkstantinė tautiečių minia — apie 1500-2000. Mišias kapinėse 3 v.p.p. atnašavo trys kunigai — J. Staškus, Eug. Jurgutis, OFM ir Alf. Grauslys iš Čikagos. Pastarasis pasakė ir pamokslą. Giedojo Lietuvos Kankinių parapijos choras, vadovaujamas muziko J. Govėdo, ir sol. S. Žiemelytė. Po Mišių buvo pašventinti naujai pastatyti paminklai.

Po visų apeigų dalyviai rinkosi didžiojon Anapilio salėn, kur vietinė katalikių moterų draugija buvo paruošusi užkandžius. Čia maldininkai galėjo atsigaivinti ir pabendrauti.

Anapilio Parodų salėje gausių dalyvių laukė dviejų dailės atstovų paroda — **Algimanto Zubricko** paveikslai ir **Gražinos Balsienės** keramikos darbai. Nemažoje salėje abi meno šakos buvo skoningai išdėstytos — nuo visų keturių sienų kalbėjo paveikslai, o ant stalų buvo išdėstyti dailūs keramikos darbai. Paroda buvo atidaryta išvakarėse, dalyvaujant gausiam būriui meno mėgėjų. Atidaromąjį žodį rengėjų vardu, t.y. Anapilio Moterų Būrelio, tarė jo pirmininkė R. Celejewska, o apie abu dailės atstovus — Gražiną Balsienę ir Algimantą Zubricką kalbėjo dr. A. Kazlauskienė. Atidaryme dalyvavę tautiečiai buvo pavaišinti rengėjų dovanomis.

G. Balsienė jau nepirmą kartą dalyvavo panašioje parodoje. Ji jau yra suradusi savo braižą. Šį sykį ji išstatė 65 rodinius įvairios formos ir technikos. Juose matyti formą lengvai valdanti ranka, kuri moka įvesdinti meną į praktinį gyvenimą vazose, lėkštėse, figūrose ir t.t. Maždaug pusę jos darbų lankytojai nupirko ir nusivežė į savo butus bei namus.

A. Zubrickas yra visai naujas veidas lietuvių meno mėgėjų visuomenėje. Jis gyvena St. Catharines, Ont., mieste, ten lankė atitinkamus dailės kursus bei mokyklas ir pradėjo savarankiškai kurti. Nekartą yra dalyvavęs grupinėse parodose, kurias lankė kanadiečių visuomenė. Ši paroda buvo jo pirmoji individualinė paroda lietuvių visuomenei, kuri parodė gana didelį susidomėjimą ir bene daugiau kaip trečdalį paveikslų nupirko. Daug kam patiko realistinis paveikslų pobūdis — gamtos vaizdai. Juose autorius stengiasi atskleisti gamtos spalvingumą, jos ramybę, mistiką. Niekur nematyti žmogaus ar kitokio gyvio — iš paveikslų kalba vien statiškoji gamta savo paprastumu, artimumu, gaivumu. Reikia tikėtis, autorius nesustos vien gamtovaizdžio kelyje, bandys apimti ir kitas gyvenimo apraiškas. **B.**

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Pianino technikas
A. BRIČKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant. Skambinti
255-9924